

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BORNHOLMS AMTSRAAD 1842–1942

BORNHOLMS AMTSRAAD

1842–1942

151 BIOGRAFIER MED EN INDLEDNING

VED
TH. LIND

UDGIVET AF BORNHOLMS AMTSRAAD
RØNNE 1943

**Arkitekt K. Thorsen har bidraget med
Indsamling af biografisk Stof.**

★

Colbergs Eftf. Bogtrykkeri, Rønne

INDHOLD

	Side
Bornholms Amtsråd i 100 Aar	9
Amtmænd	17
Amtsraadsmedlemmer	27
Amtsraadssekretærer og Amtsbogholdere	92
Amtsvejnspektører	96
Amtsrevisorer	99
Navneliste	103

Amtsgaarden i Rønne

Raadhuset i Rønne

Bornholms Amtsraad i 100 Aar.

Ved Anordning af 13. August 1841 oprettedes Amtsraad og Sogneforstanderskaber (Sogneraad) over hele Landet. Amtsraadene skulde bestaa af Amtmanden som Formand, Amtsprovsten — paa Bornholm var der den Gang kun een Provst — og et Antal valgte Medlemmer. For Bornholm bestemtes det, at Tallet paa disse skulde være 4, som skulde vælges af 15 Valgmænd, een valgt af hvert Sogneforstanderskab blandt dets Medlemmer. Valget til Sogneforstanderskaberne herovre fandt Sted i Løbet af December 1841, og den 29. Marts 1842 kunde Valget til Bornholms første Amtsraad finde Sted under Ledelse af Byskriver i Rønne, Justitsraad *J. P. Gorm* under Amtmand Krabbes Sygdom. Amtsraadet kom da til at bestaa af Amtmand *Krabbe*, Provst *F. L. Steenberg*, Proprietær cand. jur. *A. Stender*, St. Gadegaard i Vestermarie, Gaardejer, Sandemand *Jochum Hansen*, 18. Selvejergaard, Slamreggaard i Bodilsker, Proprietær, Løjtnant *Hans Holm*, Simlegaard i Klemensker, og Proprietær, Kaptajn *H. P. Rasch*, Eskesgaard i Pedersker. Til Suppleant valgtes Proprietær *M. Stender*, Ladegaard i Klemensker. Amtsraadet holdt sit første Møde den 30. Maj 1842, og af dette giver Forhandlingsprotokollen følgende Referat:

»Aar 1842 den 30 Maii holdtes et Møde af Bornholms Amtsraad paa Amtmandens Boepæl i Rønne. Amtmanden, Prousten og de 4 valgte Medlemmer Capitain og Sandemand Rasch, Lieutenant Holm, Cand. juris Stender og Sandemand Jochum Hansen, vare tilstæde. —

Samtlige Medlemmer vare ved at indkaldes til dette Møde underrettede om Indholdet af de Sager der fornemmelig vil komme under Forhandling. —

Af disse foretoges:

1. Sagen betræffende Udvidelsen af Fr. 8 Juli 1840 angaaende Amtstueop-

pebørseler m. m. til Bornholm, i hvilken Henseende det Kongelige Rentekammer har i Skrivelse af 7de dennes forlangt Amtsraadets Betænkning.

Amtmanden, Provsten og Jochum Hansen vare af den Mening, at Forordningens Udvidelse ikke kunde ansees at være et almindeligt Ønske, Capitain Rasch var af modsat Mening, til hvilken de øvrige heldede.

Derimod vare alle enige i at den intenderede Foranstaltning ei vilde være absolut fornøden for Skatteyderne med Hensyn til den nærværende Amtsforvalter hvorimod dens Iværksættelse baade vilde være ønskelig og tilraadelig i Tilfælde at Amtsforvalteren afgik, hvilket Sidste I. Hansen dog ei kunde erkjende.

Efter Sagens yderligere Diskussion vedtoges det eenstemmig at indstille at Udvidelse af Fr. 8 Juli 1840 om Amtstueoppebørseler til Bornholm maatte stilles i Beroe indtil den nærværende Amtsforvalter afgaaer dog at denne forandriges til at meddele Lægds mændene behørig Qvittering paa Lægds sedlerne for de af dem afleverede Skatter. —

At Fr. træder i Kraft for Bornholm saasnart Amtsforvalteren afgaaer, imod at Skatteyderne erlægge Skriverpenge der med Hensyn til Skatteforholdet, passende kunde bestemmes til Halvdelen af de ved Fr. 14 Juli 1819 foreskrevne; dog at der forinden gennem Sogneforstanderskaberne indhentes paalidelig Oplysning om hvorvidt saadant maatte være et almindeligt Ønske fra Contribuenternes Side. —

2. Sagen angaaende hvorledes Ombuddet »som Tingvidne« hensigtsmæssigt kan præsteres hvorover Cancelliet ved Circulaire af 22 Marts har forlangt Amtsraadets Erklæring. —

Efterat Sagen var omventileret, vedtoges det at indstille: at saavel Vidnerne ved de ordinaire Retter som ved Politi og Extraretter leies af Sogneforstanderskaberne for Betaling der i Henseende til de ordinaire Retsvidner udredes af dem, hvem Byrden efter Omgang hidtil paalaae og i Henseende til Politie og Extraretter lignes som andre CommuneafgiFTER

3. Et Andragende fra Fattigvæsenscommissionen i Poulsker om Understøttelse af Amtsfattiggassen til Bestridelse af Omkostningerne ved Drengen Dirdrich Funchs Forberedelse til Confirmation var Forsamlingen enig om at afslaae. —

4. Et Andragende fra Fattigvæsenscommissionen i Bodilsker om Understøtt-

telse til 2 vanvittige Personer og et døvtumt Fruentimmer med flere uægte Børn, hvis Forsørgelse falder Commünen besværlig. —

Forsamlingen var enig om at tilstaae Bodilsker Fattigvæsen en Understøttelse i den indbemeldte Henseende af 30 Rbd. aarlig indtil videre af Amtsfattigcassen. —

5. Et Andragende fra Fattigvæsenscommissionen i Ipsker om Understøttelse af Amtsfattigcassen. —

Forsamlingen vedtog at Ipsker Sogn skulde eftergives 20 Rbd., som dets Fattigvæsen resterer til Amtsfattigcassen af et Laan, der har værèt bevilget samme. —

6. Det Kongelige danske Cancellies Circulaire af 3die dennes hvori forlanges Betænkning om hvorvidt det maatte være fornødent at træffe nogen Foranstaltning der kan give Politiet den for den offentlige Orden og Sikkerhed fornødne Kraft og Virksomhed. —

Forsamlingen var af den Formening at Retssikkerheden herpaa Landet hidtil og fortiden [har] vist sig at være af den Beskaffenhed at der ei udfordres overordentlige Foranstaltninger for at værne om den hvilke desuden paa Grund af de locale Forhold vilde medføre uforholdsmæssig store Byrder. Da man imidlertid antog, at en Politibetjents Ansættelse i Aakirkebye vilde være en hensigtsmæssig Foranstaltning i denne Retning og hvorom Politimesteren i sin i denne Sag afgivne Erklæring ogsaa har yttret sig, saa vedtoges det om denne Gjenstand at indlede Correspondance med Communalbestyrelsen i Aakirkebye hvorefter den igjen vil være at tage under Forhandling. —

7. Et Andragende fra Borgerrepræsentationen i Rønne om Refusion af nogle Summer der(!) formener urettelig ere udredede af Kæmnerkassen istedetfor af Amtsrepartitionsfondet. —

Dette Andragende med dertil hørende Bielage blev af Forsamlingen gjen-nemgaaet, og befandtes det at der af det forlangte Beløb kun kan paaligge Amtsrepartitionsfondet at refundere 128 Rbd. 2 Mk. 12 Skl. som efter de gjeldende Bestemmelser retteligen efterhaanden i sin Tid kunde have passeret til Udgiwt for Fondet. Det blev derfor bestemt at dette Beløb maatte anvises paa Amtsrepartitionsfondet i Faveur af Rønne Kæmnerkasse. —

8. Et Andragende fra Sogneforstanderskabet i Clemensker om Understøttelse af Amtsfattigcassen til Opførelsen af et Fattighuus i Sognet. —

Amtsraadet var villig til at tilstaae Commünen et Laan af Amtsfattiggassen paa 700 Rbd. til det angivne Øiemed saaledes at der med Laanet tilstaaes en 5aarig Rentefrihed hvorefter Laanet forrentes og afbetales med 10 pc. aarlig, dog har Sogneforstanderskabet forinden at erhverve det Kongelige danske Cancellies Sanction til at Commünen maa garantere Laanet. —

9. Med Hensyn til Veivæsenet blev af Amtsradaet taget den Bestemmelse at der foreløbig skulde indhentes Erklæring fra samtlige Sogneforstanderskaber betræffende den af Pluraliteten af Forsamlingens Medlemmer yttrede Formening om at Veiene beqvemst og hurtigst vilde blive istandsatte naar enhver Hartkornbruger i Amtet tildeelt sit bestemte Veiskifte som han da blev forpligtet til forsvarligen at vedligeholde. —

Iøvrigt bestemtes at Veistykket fra Snorrehuset til Ringebybro over Knudsker Udmark samt Veistykket fra den yderste Grændse af Rønne Udmark til Dammegaards Broen skulde forsøges istandsat for Betaling med Accordt underhaanden og at Skovrider Fasting til den Ende skulde anmodes om at afgive Forslag til dette Arbejdes Udførelse og Overslag over de dermed forbundne Bekostninger samt eventualiter overdrages at føre Tilsyn med Arbejdet. —

10. Det ved Licitationen den 18de dennes over en Broe paa den søndre Landevei over Læsaæ skeete mindste Bud 392 Rbd, approberedes. —

Krabbe Steenberg Stender. H. Holm J. Hansen H. P. Rasch.«

Ved et Amtsrads møde, der holdtes den 30. Maj 1942, netop Hundretdaarsdagen for Bornholms første Amtsrads første Møde, gav Amtmand von Steermann følgende Oversigt over de forløbne hundrede Aar:

Ved Forordningen af 5. April 1793 bestemtes det, at Delinkventomkostninger og ved Reskripter af 14. Marts 1788 og 2. Juli 1790 at Udgifter til veneriske Sygdommes Behandling blev paalignet Hartkornet amtsvis.

Ved Plakat af 31. December 1819 blev det bestemt, at de i dette Øjemed udskrevne Beløb under Betegnelsen Amtsrepartitionsfonden skulde blive indestaaende i Amtstuen, indtil de efterhaanden kom til Udgift til løbende Udgifter efter Amtmændenes Udgiftsordrer.

Den saakaldte Amtsfattiggasse var oprettet allerede ved Reglement af 5. Juli 1803.

Bestyrelsen af Amtsrepartitionsfonden og Amtsfattiggassen blev saa henlagt til det ved Anordning af 13. August 1841 oprettede Amtsraad, der foruden Administrationen af de særlige amtskommunale Anliggender fik overdraget Tilsynet med Sognekommunerne.

Amtsraadet omfattede et Amt og bestod af Amtmanden som Formand, en af Kancelliet udnævnt Provst, en eller to Lensbesiddere (hvis saadanne fandtes i Amtsraadskredsen), og 6 andre paa 6 Aar valgte uberygtede Mænd af Amtsraadskredsens Beboere. Af disse 6 udnævntes 2 eller 3 af og blandt Sædegaardsejernes Klasse, medens de øvrige Medlemmer valgtes af samtlige Sogneforstanderskaber i Amtsraadskredsen, saaledes at hvert af disse valgte en Valgmand af dets egen Midte.

Paa Bornholm havde foruden Amtmanden og Provsten kun 4 Medlemmer Sæde i Amtsraadet. Da der paa Bornholm ikke fandtes Sædegaardsejere, valgtes alle 4 Medlemmer ved Valgmændene fra Sogneforstanderskaberne. Ved Reskript af 31. December 1850 og 3. December 1852 bestemtes derhos, at i Bornholms Amtsraad skulde endvidere have Sæde 2 Repræsentanter for Øens Købstæder, men deres Virksomhed skulde ikke udstrække sig til de Anliggender, der udelukkende vedrørte Landbefolkningens Interesser.

Ved Lov af 10. Marts 1852 ophævedes Lensbesiddernes Ret til uden Valg at indtræde i Amtsraadet og ved Lov af 22. Marts 1855 ophørte Provster at være Medlem af Amtsraadet, hvorhos det bestemtes, at Raadet — foruden af Amtmanden — skulde bestaa af 7, 9 eller 11 valgte Medlemmer, hvoraf den større Del skulde vælges af Valgmænd fra Sogneraadene, der hver valgte 1 Valgmand, medens den mindre Del valgtes af et lige Antal af Amtsraadskredsens højstbeskattede Ejendomsbesiddere.

For Bornholm bestemtes ved Lov af 22. Marts 1855, at Købstæderne skulde vælge 3 Medlemmer, 4 skulde vælges af Sogneforstanderskabernes Delegerede og 2 af de direkte Vælgere.

Disse Regler gik i det væsentlige uændret over i Loven af 6. Juli 1867, men ved Lov Nr. 79 af 20. April 1908 skete en væsentlig Forandring, idet de højstbeskattede Vælgeres Ret til som særlig Vælgerklasse at vælge den mindre Del af Amtsraadet bortfaldt, og Antallet af Sogneraadenes Valgmænd samtidig forøgedes til 2 fra hvert Sogneraad, valgt efter Forholdstal af Raadets egen Midte. Kvinder, der var Ejendomsbesiddere i Amtskommunen, fik Ret til at deltage i Valget under samme Betingelser som Mænd. Det samlede Vælgerkorps, af hvil-

ket de selvskrevne Vælgere altsaa udgjorde en Trediedel, valgte paa én Gang alle Amtsraadets Medlemmer — med Undtagelse af Formanden (Amtmanden) — og efter Reglerne for Forholdstal ved Landstingsvalg.

For Bornholm bestemtes, at Amtsraadet havde 10 Medlemmer, 6 valgte fra Landdistrikter, 4 fra Købstæder.

Ved Lov Nr. 113 af 13. April 1916 bortfaldt endelig de højstbeskattede Vælgeres særlige Valgret, og det bestemtes samtidig, at der skulde vælges mindst 3 Valgmænd fra hvert Sogneraad under Hensyn til Antallet af kommunale Vælgere. Valget skete efter Forholdstal, ogsaa selve Amtsraadsvalget. Paa Bornholm var der særlige Regler for Amtsraadets Sammensætning. Her var nu 15 Medlemmer, 6 valgte af Købstæder, 9 fra Landdistrikter.

Endelig bestemtes ved Lov Nr. 78 af 7. Marts 1933, at Amtsraadsvalgene skal foretages i Forbindelse med de ordentlige Valg til Sogneraadene efter Forholdstal og af de samme Vælgere, som er valgberettigede til Kommunalbestyrelserne.

Der skal vælges 15 Medlemmer til Bornholms Amtsraad, og det Antal Medlemmer, der skal vælges henholdsvis for Byerne og for Landet, fastsættes efter Forholdstal paa Grundlag af Folketallet ved den sidste almindelige Folketælling. I Øjeblikket er det 6 fra Købstæder og 9 fra Landdistrikter.

Efter Anordningen af 13. August 1841 skulde Valgene til Amtsraadene finde Sted saa betids, at den nyoprettede Institution, Amtsraadene, kunde begynde sin Virksomhed i Maj Maaned 1842. Det kom ogsaa til at slaa nogenlunde til. Det sidste Valg fandt Sted — det var et Omvalg i Thisted — den 13. Maj. De øvrige Valg var tilendebragt i April Maaned.

Det første Amtsraad her paa Bornholm bestod af Amtmand Krabbe, Provst F. L. Steenberg, Rønne, samt som valgt af Sogneforstanderskaberne cand. jur. Stender, Gadegaard, Vestermarie, Sandemand J. Hansen, 18. Selvejergaard, Bodilsker, Lieutenant H. Holm, Simlegaard, Klemensker, og Kaptajn H. P. Rasch, Eskesgaard, Pedersker, og disse 4 havde Landmand M. Stender, Ladegaard, Klemensker, til Suppleant.

Vore Amtsraadmøder nu afholdes som Regel sidste Lørdag i Februar, Maj, August og November. Sidste Lørdag er iaar den 30. Maj. Da jeg igaar aabnede Amtsraadsprotokollen fra 1842 — jeg fik den igaar fra Landsarkivet — viste det sig, at Bornholms Amtsraads første Møde afholdtes den 30. Maj 1942, altsaa idag for 100 Aar siden.

Bornholms Amtsråd 30. Maj 1943

Meget er sket i den forløbne Tid, store Begivenheder er gaaet hen over Landet, store Opgaver er løst af det kommunale Selvstyre, som her for Amtsraadenes Vedkommende startedes for 100 Aar siden. Lad os haabe, ønske og arbejde for, at Danmark altid maa bevare sit kommunale Selvstyre, og bevare det rent og uplettet. Dette Selvstyre passer til den oplyste, danske, demokratiske Folkekarakter, der selv fuldt ud er istand til at bedømme Forholdene. Dette Selvstyre baader vort Land bedst.

Men vi vil ogsaa idag her mindes de Mænd, der gennem Tiderne har siddet i Bornholms Amtsraad og varetaget Opgaverne her. Og vi vil takke dem for den gode Indsats, der her igennem disse hundrede Aar er gjort ved alle disse saa betydningsfulde Opgaver, som falder ind under Amtsraadets Virksomhedsomraade, til Gavn for vor Ø og dens Befolkning.

Til de Oplysninger, der i denne Oversigt er givet om Bornholms Amtsraad, skal her føjes følgende:

Amtsraadet valgtes paa 6 Aar lige fra 1842 til 1933, dog saaledes at til 1908 afgik Halvdelen af Raadet hver 3dje Aar. Efter det første Valg i 1842 blev det ved Lodtrækning afgjort, hvem der kun skulde sidde i Raadet i 3 Aar. Da de højstbeskattede blev direkte Vælgere i 1855, bestemtes det, at hele Amtsraadet skulde gaa af den 30. April 1856, uanset naar de normale Valgperioder udløb, og at Valgene efter de nye Bestemmelser skulde finde Sted saa tidligt, at det nye Amtsraad kunde træde i Virksomhed fra 1. Maj. Det afgjordes saa ogsaa efter dette Nyvalg af hele Raadet, hvilke Medlemmer der allerede skulde afgaa efter 3 Aars Forløb; Resultatet blev, at de 4 af Sogneforstanderskabernes Valgmænd valgte Medlemmer kom paa Valg i 1859, mens de 2 af de højstbeskattede valgte og de 3 Byrepræsentanter først kom paa Valg 1862, og saaledes skiftedes til 1908. Fra 1908 til 1933 afgik alle Amtsraadets valgte Medlemmer samtidigt hvert 6te Aar. 1933 bestemtes det, at Amtsraadsmedlemmerne vælges paa 4 Aar, og at alle afgaar samtidigt ved Udgangen af den Maaned, i hvilken Valget finder Sted. Som Overgangsbestemmelse gjaldt, at de ordinære Valg i 1934 bortfaldt, idet den løbende Valgperiode forlængedes til Udgangen af Marts 1935, i hvilken Maanedes første Halvdel Nyvalg skulde finde Sted.

Efter Anordningen 13. Aug. 1841 valgtes samtidig med de 4 Amtsraadsmedlemmer een Suppleant. Efter Loven af 22. Marts 1855 valgtes ingen Suppleanter; naar et Medlem traadte ud af Raadet, foretoges Valg af et nyt, hvis Raadet

ikke med Enstemmighed vedtog at lade Pladsen staa ledig til næste Valg; dog *skulde* Valg afholdes, hvis der afgik saa mange i en Valgperiode, at der i en Afdeling ikke var Halvdelen tilbage. Loven af ²⁰/₄ 1908 bestemte, at Udfyldningsvalg altid skulde finde Sted, naar flere end to Medlemmer afgik i Løbet af en Valgperiode. Endelig indførte Loven af ⁷/₃ 1933, at de ved et Valg ikke valgte paa hvert Partis Liste blev Suppleanter.

Grunden til, at de bornholmske Købstæder i 1850 fik Repræsentanter i Amsraadet, valgte af Byraadene, var den, at Bornholmerne som Erstatning for Ophævelsen af deres Ret til frit at brænde Brændevin fik et stort Beløb tildelt af Staten, og dette Beløb blev henlagt til Amtskommunefondet. Købstæderne ønskede Medbestemmelsesret over disse Penge, ligesom de var utilfredse med Fordelingen af Afgifterne til Amtsrepartitionsfondet, og de blev da repræsenterede i Amsraadet, første Gang i 1851. Indtil ³⁰/₄ 1856 valgtes disse Byrepræsentanter kun for to Aar; samtidig med dem valgtes hver Gang een Suppleant, ogsaa for to Aar. En enkelt Gang ses det, at Suppleanten har deltaget i et enkelt Amsraadmøde i Stedet for et fraværende Medlem, nemlig da O. E. Sonne var fraværende ¹⁶/₆ 1853 og Suppleanten Hjulmager Kofoed var mødt i Stedet for ham.

Af de 120 Medlemmer, der har haft Sæde i Bornholms Amsraad 1842—1942, har Borgmester, Landstingsmand *Niels Nielsen*, Rønne, været Amsraadsmedlem i længst Tid, nemlig i næsten 32 Aar (fra ²¹/₄ 1910 til ¹⁸/₂ 1942), Gaardejer *H. P. Hansen*, Stenseby i Bodilsker, i kortest Tid, nemlig i knapt 8 Maanedere (fra ¹/₅ til ³⁰/₁₂ 1871). Kun een har ikke villet modtage Valget til Amsraadsmedlem, nemlig Parcellist *Mouritz Philip Hansen*, Bodilsker, der ⁸⁰/₄ 1883 valgtes af Sogneraadenes Valgmænd, men paa Grund af Svagelighed ønskede sig fritaget for at træde ind i Amsraadet. Af de nusiddende Amsraadsmedlemmer har Kommunekasserer *J. Klausen*, Svaneke, været Medlem længst, nemlig siden 1926.

Aarstallene i Overskriften over Biografierne angiver den biograferedes Funktionstid.

Amtmand Krabbe

Amtmænd.

Ludvig Vilhelm Henrik Krabbe 1837—49.

L. V. H. Krabbe var født den 22. Febr. 1798 paa »Sofiesminde« ved Vejle som Søn af Kammerjunker, Landsdommer Johan Ludvig Vilhelm Krabbe og Hustru Fridericia Edel Benedicta von Brüggemann. Han blev Student fra Horsens 1817, juridisk Kandidat 1823, samme Aar Volontør i Rentekammerets danske Kancelli og 1825 Auskultant i Rentekammeret. Efter at have arbejdet paa Vejle og Aarhus Amtskontorer 1828—37 og flere Gange været konstitueret som Amtmand blev han den 15. April 1837 udnævnt til Amtmand over Bornholms Amt.

Mens den tidligere Amtmand havde boet i Neksø, flyttede Krabbe Amtmandseembedet til Rønne, hvor han byggede sig et Hus paa Sydvesthjørnet af Grønnegade og Vestergade. Den 12. Aug. 1837 giftede han sig med Thora Alvilda Christiane Elmquist, født i Aarhus den 18. Maj 1814 som Datter af Overkrigskommissær Adolf Frederik Elmquist og Hustru Helene Ambrosia Falandt. Fru Krabbe gjorde sig meget afholdt i Rønne, bl. a. ved 1843 at stifte Børneasylet — en Mindesten ved Asylet vidner derom —, men døde allerede, den 7. Maj 1845, kun 31 Aar gammel. I Bornholms Avis ^{13/s} 1845 offentliggøres hele tre Mindedigte om hende. Byraadet har senere hædret hende ved at give en Gade i Rønne Navnet »Fru Krabbes Vej«.

Krabbe var en svagelig Mand, og hans Hustrus Død efter et meget lykkeligt Ægteskab nedbrød yderligere hans Helbred, saa at han kom ind i en Sløvhedsperiode, under hvilken han forsømte sine Embedsforretninger. Da han trods flere Paamindelser fra Ministeriet ikke kunde tage sig sammen til at bringe Orden i sine Sager, fik han den 19. Aug. 1849 sin Afsked, men i Naade og med Pension.

Faa Maaneder efter — den 29. Decbr. — valgtes Krabbe med stort Flertal (34 mod 8) til Bornholms første Landstingsmand og genvalgtes med alle (44) Stemmer den 3. Juni 1853 og med 38 Stemmer mod 4 den 20. Juni 1855. Naar dette kunde ske, skyldtes det, at Krabbe ved sit jævne Væsen og sin Evne til at omgaas Øens Befolkning havde gjort sig ualmindelig afholdt. Ikke mindst Landboerne satte Pris paa ham for den Redelighed og Tjenstvillighed, de mødte hos ham under Udskiftningen af Øens Udmarksjorder, der for en stor Del fandt Sted i hans Amtmandstid. Man fandt i hans personlige Forhold tilstrækkelig Undskyldning for, at han ikke havde haft Energi til at opfylde sine Embedspligter.

Som Landstingsmand deltog Krabbe med Iver i Tingets Forhandlinger, ikke mindst naar disse angik hans egen Kreds. Han blev boende i Rønne og omfattede bornholmske Forhold med stor Interesse, bl. a. Kulbrydningen ved Sorthat, som han ofrede ikke ubetydelige Pengemidler paa; fra 1852 var han Med-ejer af Sorthat Kul- og Teglværk.

Den 31. Marts 1852 udnævntes han til Kammerherre — i nogen Grad en Oprejnsning fra officiel Side for Afskedigelsen i 1849. I Forvejen var han fra den 31. Maj 1823 Kammerjunker.

Under sin Rigsdagsvirksomhed døde Krabbe pludselig af et Slagtilfælde den 3. Novbr. 1855 i København. Hans Lig blev ført til Rønne, hvor han blev begravet under usædvanlig Deltagelse fra høj og lav.

Julius Henrik Wegener 1849—65.

J. H. Wegener var født den 28. Aug. 1807 i Wedel i Holsten som Søn af Kammerherre, Oberst Carl Ludvig Wegener og Hustru Anna Margrethe Røttinger. Han blev Student fra Herlufsholm 1825, juridisk Kandidat 1830, efter Studier ved Berlins Universitet Volontør i Danske Kancelli 1831, 1832 Kancellist hos Generalprokurøren og 1836 i Danske Kancelli. 1840 udnævntes han til Guvernementssekretær paa Fyn under daværende Kronprins Frederik og til Kanceliraad, 1840 til Justitsraad og 1848 til Etatsraad, og fra Fyn kaldtes han den 2. Okt. 1849 til Amtmandsembedet paa Bornholm.

Her virkede han i 16 Aar som en arbejdsom og hensynsfuld Embedsmand, der ved mange Lejligheder viste sit godgørende Sindelag overfor dem, der trængte til Støtte. I det offentlige Liv tog han ikke ofte Del. 1851 modtog han

Amtmand Wegener

Amtmand Vedel

Frederik VII og Grevinde Danner i den nuværende Amtsgaard, der 1849 var købt af Staten til Amtmandsbolig, og blev udnævnt til Kammerherre. Den 9. Sept. 1856 holdt han Festtalen ved Indvielsen af Kongemindet i Almindingen, der var rejst til Minde om Kongebesøget 1851. Ved Landstingsvalget den 27. Novbr. 1857 efter Kammerherre Krabbes Død stemte 16 af de 44 Valgmænd paa Kammerherre Wegener; men dette skyldtes ikke, at Kammerherren havde lagt politiske Interesser for Dagen, men maa nærmest ses som et Udslag af Befolkningens Ønske om til Landstingsmand at faa Øens højeste Embedsmand, der var kendt som en venlig og retskaffen Mand. Kun en enkelt Gang talte Wegener ved en Grundlovsfest, i 1865 i »Sommerlyst« ved Rønne, og Talen var ikke politisk, men drejede sig om Frederik VII.

For sin Ledelse af Amtsraadet maatte Wegener se sig angrebet i »Rytterknægten«; men at Bladet ikke var Talerør for en almindelig udbredt Anskuelse, synes at fremgaa af en Udtalelse i »Bornholms Avis« efter hans Død; det hedder heri: »endskønt han stundom miskendtes i sine Bestræbelser efter at gavne Bornholm, vil han dog mindes med Agtelse og Erkendtlighed.«

Wegener blev den 30. Juli 1840 gift med Marie Sofie Frederikke Brock, født den 7. Okt. 1815 paa Frederiksberg som Datter af Oberst Ludvig Frederik Brock og Hustru Elisabeth Andrea Lange og død den 31. Maj 1887.

Efter kun faa Dages Sygdom døde Wegener den 3. Novbr. 1865. Han blev bisat i Rønne Kirke, men begravet paa Assistens Kirkegaard i København. Han var R. af Db. og Dbm.

Emil Vedel 1866—71.

E. Vedel var født den 30. Aug. 1824 paa Søbysøgaard paa Fyn som Søn af Proprietær Jens Kraft Dinesen Vedel og Hustru Marie Elisabeth Hillerup. Han blev Student fra Borgerdydskolen i København 1840, juridisk Kandidat 1846, 1847 Volontør i Danske Kancelli og 1848 i Justitsministeriet. 1849 blev han Kancellist i Indenrigsministeriet og efter en toaarig Studierejse i Udlandet 1852 Fuldmægtig samme Sted. Samme Aar tog han den slesvigsk-juridiske Eksamen og blev derefter Fuldmægtig i Ministeriet for Slesvig, hvor han 1853 blev Bureauchef. 1854 blev han Medlem af Appellationsretten i Flensborg, men konstitueredes 1856 som Departementschef i Ministeriet for Slesvig, blev fast ansat i 1858 og sad i denne Stilling, til han maatte opgive den ved Slesvigs Afstaaelse i 1864.

Tidligt begyndte Vedel et juridisk Forfatterskab. Allerede 1847 som nybegt Kandidat fik han Universitetets Guldmedalje for en Afhandling om den engelske og franske Trykkefrihedslovgivnings Historie. I 1853—54 holdt han Forelæsninger ved Københavns Universitet over slesvigsk Ret, senere trykt under Titlen »Den slesvigske Privatrets almindelige Del.« Ogsaa andre juridiske Skrifter udgav han.

Den 1. April 1866 udnævntes Vedel til Amtmand paa Bornholm, hvor han virkede til den 2. Juli 1871. I sit første Aar som Amtmand kom han til at arbejde med Fordelingen af de Udmarksjorder, der var tillagt de forskellige Sogne, og han fik her Lejlighed til at vise sin store Forhandlingsdygtighed, saa at Sagen overalt ordnedes ved Forlig. Han erhvervede sig herved stor Anseelse i Landbefolkningen og var i det hele vellidt og agtet for sin imødekommende Optræden og den humane og retsindige Maade, han varetog sit Embede paa.

Sin Trang til at fordybe sig i andet Arbejde end sine Embedsforretninger fik Vedel herovre tilfredsstillet ved en Virksomhed, som han aldrig før havde givet sig af med: Han kastede sig over Øens Arkæologi. Sammen med Lærer J. A. Jørgensen i Ibsker, der ligesom Amtmand Vedel var blevet slaet ud af sin Stilling ved Slesvigs Afstaaelse, begyndte han en systematisk Undersøgelse af Øens Oldtidsgrave og andre Oldtidsminder og fortsatte hermed, ogsaa efter at han var blevet forflyttet til Sorø. Hver Sommer lige til 1901 kom han herover og gravede, og da han maatte standse dette sit kære Arbejde, var Bornholm arkæologisk undersøgt som ingen anden Landsdel i Danmark. Resultaterne af sine Undersøgelser offentliggjorde han i Aarbøger for nordisk Oldkynighed og senere i de store Værker »Bornholms Oldtidsminder og Oldsager« (1886) og »Efterskrift« hertil (1897), de vigtigste skrevne Kilder til Oplysning om Bornholms Oldtid. Som Anerkendelse af sit store Arbejde for Danmarks Arkæologi blev Vedel 1885 efter Worsaaes Død Vicepræsident i Det kgl. danske Oldskriftselskab og 1902, da han af Helbredshensyn maatte nedlægge denne Post, Selskabets Æresmedlem.

1902 søgte Vedel sin Afsked fra Amtmandsembedet i Sorø og døde i denne By d. 25. Maj 1909. 1871 blev han Kammerherre, senere Storkors af Db. og Dbm.

Vedel blev den 30. Aug. 1854 gift med Emilie Christiane Nygaard, født den 2. Decbr. 1833 paa Stenalt som Datter af Etatsraad Malthe Bruun Nygaard og Hustru Abel Marie Catharina Paulsen, død den 9. Novbr. 1924.

Amtmand Holten

Amtmand Groothoff

Peter Holten 1871—94.

P. Holten var født den 25. Novbr. 1816 i København som Søn af Varemægler Mathias von Holten og Anne Sophie Nicoline Kramer. Han blev Student privat 1834, juridisk Kandidat 1840 og 1841 Volontør ved Øresunds Toldkammer. Her blev han Fuldmægtig 1842, Kontorchef 1850 og entlediget 1858, efter at Sundtolden var ophævet i 1857. 1862 blev han Amtmand og Kommandant paa Færøerne og den 31. Juli 1871 Amtmand paa Bornholm.

Her kom Holten til at virke i over 20 Aar og lagde især Interesse for Dagen for at forbedre Øens Havneforhold og Søfart. »Rønne Skipperforening af 1883« udnævnte ham derfor paa hans 75 Aars Fødselsdag til Foreningens Æresmedlem og overrakte ham en Sølvmedalje for hans »velkendte Interesse for Søens Mænd.«

Ogsaa »Forsvarsbrødreforeningen for Rønne« hædrede ham med et Æresdiplom for den Støtte, han havde ydet Foreningen i dens første 10 Aar.

I Amtsraadet var det derimod ikke ublandet Hyldest, Holten fik. Han var meget lidt smidig, og der forekom derfor undertiden skarpe Sammenstød mellem ham og Medlemmer af Amtsraadet. Saaledes i Mødet ^{30/6} 1887, da der forelaa et Forslag om en Telefonledning mellem Rønne og Aakirkeby. Holten udtalte sig bittert imod Anbringelse af Telefonstøtter ved Amtets Landeveje og kunde ikke finde, at Folk kunde have nogen Interesse i, at der blev anlagt en saadan Telefonledning. Han holdt haardnakket paa en forud fattet Mening.

Under Christian IX's Besøg paa Bornholm i Aug. 1876 udnævntes Holten til Kammerherre. Senere blev han Kommandør af 2' Grad og Dbm.

Omtrent 78 Aar gammel traadte han tilbage som Amtmand den 1. Aug. 1894 og døde i København den 27. Septbr. 1897.

Den 7. Maj 1850 blev Holten gift med Marie Christiane Thornam, født den 21. Decbr. 1823 som Datter af Bogholder, Kancelliraad Peter Frederik Thornam og Hustru Else Marie Eisen, død den 25. Septbr. 1906.

Anton Vilhelm Heinrich Groothoff 1894—1902.

A. V. H. Groothoff var født den 18. Oktbr. 1847 i Hamborg som Søn af Grosserer H. Groothoff og Hustru Vilhelmine Lüchtenberg. Han blev Student fra Borgerdydskolen paa Christianshavn, juridisk Kandidat 1873 og derefter Sagsførerfuldmægtig i København 1874—77 og ansat paa Sjællands Stiftamtskon-

tor 1875—81. 1877 blev han Assistent i Indenrigsministeriet, 1886 Fuldmægtig og den 1. Juni 1894 Kontorchef i samme Ministerium. Herfra udnævntes han den 1. Aug. 1894 til Amtmand over Bornholm.

Under sin 8aarige Virksomhed paa Bornholm lagde han et stort personligt Arbejde i at reformere Amtets Administration. Han udfærdigede Vedtægter og Instruksler og gennemførte dem med stor Iver og fast Haand. Ved Selvsyn skaffede han sig Indblik i mange af Øens Forhold, besøgte f. Eks. Skoler og andre Institutioner, men traadte ikke i noget personligt Forhold til Befolkningen, for hvem han stod som den fornemme og strengt korrekte, statelige Embedsmand.

Lige før Groothoff udnævntes til Amtmand over Bornholm, var det ved Lov af 8. Maj 1894 besluttet at bygge en Jernbane fra Rønne til Neksø med Sidelinie til Almindingen. Den blev derefter anlagt i Groothoffs Amtmandstid og kunde aabnes for Trafikken den 13. Decbr. 1900, Sidelinien den 16. Maj 1901.

Den 20. Novbr. 1902 udnævntes Groothoff til Amtmand over Sorø Amt fra 1. Januar 1903 at regne og virkede der til 1913, da han tog sin Afsked, men blev boende i Sorø, hvor han døde den 31. Januar 1923. 1910 var han blevet udnævnt til Kammerherre og Kommandør af 2° Grad af Dbm.

Den 23. Juli 1887 blev Groothoff gift med Marie Louise le Maire, født den 8. Maj 1852 som Datter af Grosserer, Bankier Chrétien Frédéric le Maire og Hustru Louise Johanne Frederikke Krog, død den 23. Maj 1943.

Axel Henrik Baron Bille Brahe 1903—1913.

A. H. Bille Brahe var født den 12. Aug. 1858 i Skanderborg som Søn af Gehejmekonferensraad Johan Christian Baron Bille Brahe til Svanholm og Hustru Maria Caroline Vilhelmine, født Komtesse Moltke af Bregentved. Han blev Student fra Herlufsholm 1877, juridisk Kandidat 1883 og Assistent i Indenrigsministeriet 1886. Efter at være blevet Fuldmægtig i Landbrugsministeriet 1896 blev han Ekspeditionssekretær i Ministeriet for offentlige Arbejder 1898, var 1898—99 konstitueret Amtmand over Vejle Amt og udnævntes den 18. Decbr. 1902 til Amtmand over Bornholm fra den 1. April 1903 at regne.

I Baron Bille Brahes Amtmandstid fortsattes Bygningen af Bornholms Jernbaner, og Amtmanden var Formand i Anlægsbestyrelserne for Rønne—Allinge og Almindingen—Gudhjem Jernbane. Rønne—Allingebanen blev bygget i Henhold til Lov af 27. Maj 1908 og aabnet den 6. Maj 1913, Gudhjembanen ligele-

Amtmand Baron Bille Brahe

Amtmand Valøe

des i Henhold til Lov af 27. Maj 1908; men den blev først aabnet den 27. Juni 1916.

Da var Baron Bille Brahe, der paa Bornholm var blevet kendt som en venlig og forstaaende Embedsmand, tre Aar i Forvejen blevet forflyttet til Sorø Amt, hvor han var Amtmand, til han tog sin Afsked 1928. Han døde i København den 18. Septbr. 1935. Han var Kammerherre, Kommandør af 1ste Grad og Dbm.

Baron Bille Brahe var 1. Gang blevet gift den 14. Sept. 1886 med Komtesse Fanny Schaffalitzky de Muckadell, født den 5. Aug. 1863 som Datter af Kammerherre, Lensgreve Erik Engelke Schaffalitzky de Muckadell og Hustru Anna Caroline Bernhardine Kosegarten, død den 30. Juni 1901, 2. Gang den 5. Juni 1906 med Ellinor Johanne Lerche, født den 3. Novbr. 1883 i Hørsholm som Datter af Amtsforvalter Hannibal Henrik Lerche (Amtsforvalter paa Bornholm 1895—1902) og Hustru Pauline Emilie Mathilde Müller.

Knud Valløe 1913—21.

K. Valløe var født den 25. Aug. 1867 i København som Søn af Prosektor ved Universitetet, Forfatteren Knud Engelbrecht Valløe og Hustru Johanne Marie Charlotte v. Arenstorff. Han blev Student fra Borgerdydskolen 1885, juridisk Kandidat 1892 og Assistent i Indenrigsministeriet 1894. Herfra forflyttedes han til Landbrugsministeriet, hvor han 1908 blev Fuldmægtig og 1910 Ekspeditionssekretær. 1903—13 var han Sekretær hos Landbrugsministeren, ligesom han var Delegeret ved det internationale Landbrugsinstitut i Rom.

I 1890'erne spillede Valløe en betydelig Rolle i Studenterforeningen, hvor han blev ledende Senior 1895 og Formand for Repræsentantskabet 1897—1900.

Den 1. April 1913 blev Valløe Amtmand over Bornholms Amt. Da Verdenskrigen Aaret efter brød ud, fik Amtmanden særlig Bemyndigelse til at træffe Foranstaltninger for, at Bornholm under Krigen i saa vid Udstrækning som muligt kunde forsyne sig selv, og naar det lykkedes Øen at komme saa godt igennem Krigsperioden, som den gjorde, tilkommer Æren i første Række Amtmand Valløe, der ved sin Energi og faste Haand, forenet med stor personlig Elskværdighed, forstod baade i Amtsraadet og i sine øvrige Embedsforhold at gennemføre de Bestemmelser, han mente det nødvendigt at føre ud i Livet. Baade paa Land og i By erhvervede han sig derved Befolkningens Sympati og Respekt.

Til de besværlige Opgaver, Krigen førte med sig, kom 1916—21 Arbejdet som Formand for Administrationskommissionen for Allinge-Sandvig, der var kommet i økonomiske Vanskeligheder, da Turisttilstrømningen under Krigen hørte op.

Udenfor sine Embedsforretninger interesserede Valløe sig meget for Bornholms Naturskønheder og for Turistvæsenet. Allerede i sit første Amtmands-
aar fik han stiftet Bornholms Turistforening, hvis Formand han var, til han flyttede fra Øen. Efter at han havde indsamlet 115.000 Kr. hos private paa Bornholm og i København, fik han Staten til den 1. Juli 1914 for 575.000 Kr. at købe Stenværket paa Hammerknuden og Hammerhavnen tilbage fra den tyske Ejer, hvorefter Stenbrydningen blev mindsket og helt standset i 1919. At Stenbrydningen begyndte igen 1922, da Staten for at redde Allinge-Sandvig op af Byernes økonomiske Vanskeligheder bortforpagtede Stenbruddet, var Valløe en stor Sorg.

For at faa de store Turisthoteller over paa danske Hænder stiftede Valløe 1918 et Selskab »Bornholms nationale Hoteller«, der købte Hotel »Helligdommen« og »Blanchs Hotel« og sikrede deres Forbliven i dansk Eje for Fremtiden.

Den 1. Oktbr. 1921 forflyttedes Valløe til Amtmandsembedet i Vejle Amt, hvor han virkede til sin Død den 25. Juni 1937. Sin Interesse for Bornholm bevarede han til det sidste. Han var Kommandør af 1ste Grad og Dbm.

Den 14. Januar 1919 blev Valløe, der 1918 var blevet Kammerherre, gift med Asta Anna Eva Broge, født den 29. Septbr. 1899 som Datter af Ingeniør Hugo Broge og Hustru Rosa Weinhausen.

Ove Christopher Hægh-Guldberg Koefoed 1921—30.

O. C. H.-G. Koefoed var født den 12. Aug. 1871 i København som Søn af Statsraadssekretær Jens Laasby Rottbøll Koefoed og Hustru Emmy Hægh-Guldberg. Han blev Student fra Metropolitanskolen 1888, juridisk Kandidat 1897 og samme Aar ansat som Fuldmægtig ved Sjællands Stiftamts Kontor, hvor han blev til 1916. 1898 blev han Assistent i Skattedepartementet, hvor han 1906 blev Fuldmægtig, 1913 Ekspeditionssekretær og 1917 Chef for 4. Ekspeditionskontor. Febr.—Novbr. 1915 var han konstitueret Stiftamtmand i Københavns Amt.

Den 1. Novbr. 1921 udnævntes Koefoed til Amtmand over Bornholms Amt.

Amtmand Koefoed

Amtmand Ollgaard

Med stor Interesse gik han op i Arbejdet med de bornholmske Sager og kom meget snart paa en god Fod med Bornholmerne. Paa fædrene Side stammede han fra Bornholm, og han følte sig næsten som Bornholmer. Han overtog Stillingen som Formand for Bornholms Turistforening efter Kammerherre Valløe og virkede med stor Iver for Turistsagen. I Danmarks Turistforenings Aarvog 1926 skrev han en lang Turistvejleder for Bornholm, der viste, hvor grundigt han allerede da havde sat sig ind i Øens forskellige Forhold. Hans store historiske Interesse gjorde, at han meget snart tilegnede sig en grundig Viden om Bornholms Historie, og det var denne Interesse, der fik ham til at paatage sig Ledelsen af det 6te danske Hjemstavnstævne paa Bornholm i August 1928 og af Dansk kulturhistorisk Forenings Aarsmøde i Rønne 1930. Ved Hjemstavnstævnet holdt han et Foredrag om Bornholms Historie før 1660, trykt i »Bornholmske Samlinger« XIX.

Ogsaa Foreningen »Dansk Arbejde« virkede han for, og 1923 var han Formand for Præsidiat for Haandværker- og Industriforeningens Udstilling i Rønne. Han talte gerne, og mange husker endnu Taler af ham ved forskellige Lejligheder, f. Eks. Talerne ved Uddelingen af Granelifondens Præmier til velfortjente Rydningsmænd blandt Øens Husmænd; han gjorde grundige Forarbejder for her at kunne gøre Ret og Skel.

Den 21. November 1930 udnævntes Koefoed til Amtmand over Svendborg Amt fra den 1. Januar 1931 at regne; men han fik kun i kort Tid Glæde af at virke der. Allerede den 9. Juni 1933 døde han. Han var R. af D. og Dbm.

Koefoed blev den 28. Maj 1898 gift med Gerda Hahn Høegh-Guldberg, født den 4. Aug. 1871 i Aarhus som Datter af Overretssagfører Julius Emil Christopher Høegh-Guldberg og Hustru Johanne Christiane Burmeister.

Balthazar Krarup Øllgaard 1931—33.

B. K. Øllgaard var født den 30. Marts 1876 i København som Søn af Birke-dommer Hans Christian Mathias Krarup Øllgaard og Hustru Hanne Hjorth. Han blev Student fra Borgerdydskolen 1895, juridisk Kandidat 1902, samme Aar Fuldmægtig ved Bregentved-Gisselfeld Birk og 1904 ved Fjends-Nørlyng Herredskontor. 1905 kom han ind i Ministeriet for offentlige Arbejder som Assistent, blev Fuldmægtig 1913, Ekspeditionssekretær 1916 og Kontorchef 1923. Samtidig Assistent og Fuldmægtig i Varemærkerregistreringskontoret 1905—

19. 1926 blev han Afdelingschef under Generaldirektoratet for Statsbanerne og fra 1. Januar 1931 udnævnt til Amtmand over Bornholms Amt.

Paa Bornholm fik Øllgaard kun Lejlighed til at virke i meget kort Tid. Alle-rede den 19. Oktbr. 1933 døde han pludselig under en Rejse paa Sjælland. Men han blev kendt som en praktisk dygtig Embedsmand, der havde let ved at for-handle med Folk, baade i og uden for Amtsraadet. Han overtog efter sine to Forgængere Formandskabet for Bornholms Turistforening. Han var R. af D. og Dbm.

Øllgaard blev den 3. Maj 1910 gift med Johanne Charlotte Cortsen, født den 30. Marts 1881 i København som Datter af Overretssagfører Rasmus Christian Cortsen og Hustru Jacobine Cortsen.

Poul Christian von Stemann siden 1934.

P. C. v. Stemann er født i Randers den 20. Juli 1891 som Søn af daværende Borgmester, senere Stiftamtmand, Kammerherre Carl Gustav Vilhelm Heinrich von Stemann og Hustru Helga Ingeborg Amalie Meldahl. Han blev Student fra Ribe 1908, juridisk Kandidat 1915 og samme Aar ansat i Statsbanernes Generaldirektorat, hvor han blev konstitueret Fuldmægtig 1916. Dette Aar blev han Volontør i Indenrigsministeriet, hvor han virkede som Assistent og fungerende Fuldmægtig til 1920, da han ved Genforeningen blev Amtsassessor i Tønder. 1928 blev han Kontorchef i Indenrigsministeriet, 1932 i Socialministeriet, og fra 1. Januar 1934 udnævntes v. Stemann til Amtmand over Bornholms Amt.

Her har v. Stemann især arbejdet for en Udbygning og Modernisering af det bornholmske Vejnet, hvorved store Beløb af »Vejmillionerne« (Bilskatten) er kommet Bornholm til gode. Endvidere for Udvidelse og Modernisering af Bornholms Amtssygehus og for Flyveruten Rønne—København. Under den Verdenskrig, der begyndte 1939, har Amtmanden bl. a. som Formand for Forsyningsudvalget for Bornholm af 1939 udfoldet stor Energi for at sikre Øen de nødvendige Tilførsler og gøre det muligt i saa stor Udstrækning som muligt at lade Øens Produkter komme dens Befolkning til gode. v. Stemann er R. af D. og Dbm.

v. Stemann blev den 28. Aug. 1915 gift med Helga Stephanie Stephensen, født den 16. Sept. 1892 som Datter af Dommer Karl Stephensen og Hustru Emmy Læssøe.

Amtmand v. Stemann

Amtsraadsmedlemmer.

Frederik Laurentius Steenberg 1842—47.

Steenberg var født den 17. Juni 1801 i Helsingør som Søn af Apoteker Jens Foss Steenberg og Hustru Cecilie Kathrine Marie Sprunck. Efter at være blevet cand. theol. 1823 virkede han som Adjunkt i Helsingør i tre Aar og blev derefter Sognepræst i Olsker—Allinge ^{29/12} 1826. Herfra forflyttedes han ^{20/8} 1834 til Rønne-Knudsker og blev Provst for Bornholm. Som saadan udfoldede han en kraftig Virksomhed for Forbedring af Skolerne paa Landet. Flere af de gamle Degnegaarde blev solgt, og en halv Snes nye Landskoler blev bygget. 1842 blev Provst Steenberg Medlem af Bornholms Amtsraad og sad i dette, til han ^{24/3} 1847 forflyttedes til Ringsted og blev Provst for Ringsted og Alsted Herreder. Her døde han den 28. Decbr. 1870. Han var R. af Db.

Steenberg var gift 1ste Gang med Elisabeth Marie Frandsine van Aller (født ^{30/4} 1802, død ^{14/7} 1830), Datter af Grosserer, nederlandsk Konsul Jacob van Aller, Helsingør, og Hustru Hanna Margrethe Rist, og 2den Gang med Charlotte Frederikke Borries (født ^{10/9} 1810, død ^{2/3} 1863), efter hvem Gaden »Fru Steenbergs Vej« i Rønne er opkaldt til Minde om, at Fru Steenberg sammen med Amtmandinde Krabbe stiftede Rønne Børneasyl. Hun var Datter af Købmand Johan Christian Nicolaus Borries, Helsingør, og Hustru Mariane Claessen.

Adolph Schoubye Stender 1842—48, 1851—62.

Stender var født den 3. April 1803 i Rønne som Søn af Købmand, Borgerkaptajn Jørgen Stender og Hustru Michelle Christiane Müller. Han blev Student fra Rønne 1823 og cand. jur. 1833, men valgte at blive Landmand. En Tid boede han paa 20. Selvejergaards Stæl i Klemensker, men købte 1837 St. Gadegaard i Vestermarie. 1840 blev han Formand for Vestermarie Sogneforstanderskab og den 29. Marts 1842 Medlem af Bornholms første Amtsraad. Den 10. Febr. 1847 valgtes han til Medlem af Roskilde Stænderforsamling med 83 af de

afgivne 103 Stemmer, men fik kun Lejlighed til at give Møde i Roskilde fra $20/4$ til $12/6$ 1848. Den $5/10$ 1848 valgtes han i Bornholms 1. Kreds til Medlem af den grundlovgivende Rigsforsamling, men søgte ikke senere Valg til Rigsdagen.

Stender var Landvæsenskommissær og blev udnævnt til Kancelliraad $0/10$ 1862, men Udnævnelsen naaede ham ikke, da han døde d. 30. Sept. samme Aar.

I Amsraadet sad Stender første Gang til $2/6$ 1848 og anden Gang fra $28/4$ 1851 til sin Død.

Han var gift med Karen Elisabeth Arboe (født $1/2$ 1810, død $1/9$ 1882), Datter af Skibsfører Thomas Arboe, København, og Hustru Elisabeth Dorthea Sonne.

Jochum Hansen 1842—48.

Hansen var født den 24. Januar 1791 i Bodilsker som Søn af Gaardejer Hans Jochumsen, Vestre Slamregaard, og Hustru Dorthea Kristine Hansdatter. Han overtog Fødegaarden 1813 og beboede den til 1847. Han blev Sandemand, 1841 Suppleant i Bornholms 2den Valgkreds til Roskilde Stænderforsamling, $29/3$ 1842 Amsraadsmedlem til $2/6$ 1848, 1847 Sogneraadsformand. Han døde den 5. Oktbr. 1856.

Hansen var gift 1ste Gang med Bodil Kristine Ipsdatter (født $4/1$ 1796, død $29/6$ 1821), Datter af Gaardejer Jep Olsen, St. Almegaard i Østermarie, og Hustru Karen Kofoed, 2den Gang med Kirstine Jensdatter (født $5/10$ 1795, død $27/7$ 1859), Datter af Gaardejer Jens Larsen, Egesgaard i Bodilsker, og Hustru Karen Kirstine Larsdatter.

Hans Holm 1842—45, 1848—54.

Holm var født den 9. Oktbr. 1799 paa Simlegaard i Klemensker som Søn af tidligere Skibsfører, Proprietær Jesper Hansen Holm og Hustru Kirstine Mørch. 1818 overtog han for 10,000 Rdl. sin Fødegaard, som han drev dygtigt og forøgede med en lille Gaard, Smedegaard. Han købte af Staten ca. 20 Gaarde, som den havde overtaget paa Grund af Skatterestancer, solgte dem igen og beholdt kun den nævnte meget lille Smedegaard. Paa Simlegaard, hvor han ombyggede Ladebygningerne og opførte et nyt, teglhængt Stuehus, boede han til 1855, da han flyttede til et lille Hus lige ved Gaarden. Her døde han den 17. Febr. 1866, og trods stærk Snestorm fulgte ca. 60 Vogne hans Kiste til Klemens Kirkegaard.

Holm var Ritmester i Bornholms Militi, Forligsmægler og Medlem af Sog-

neraadet. Han valgtes ind i det første Amdtsraad ²⁹/₃ 1842 og var Medlem første Gang til ³⁰/₄ 1845, derefter Suppleant til ²/₆ 48 og anden Gang Medlem ²/₆ 1848 —¹⁵/₆ 1854. I Bornholms Avis ²¹/₄ 1854 har Holm ladet indrykke en Meddelelse om, at naar han ikke var mødt til Amdtsraadmødet d. ¹⁶/₄, skyldtes det, at han først d. ¹⁹/₄ Kl. 5 havde modtaget Amtmandens Skrivelse af ⁶/₄ om Mødets Afholdelse. I samme Avis ²⁵/₄ svarer Amtmand Wegener, at da Ritmester Holm har givet Meddelelsen om sin Fraværelse fra Amdtsraadmødet gennem Avisen, er han »i den Nødvendighed ogsaa ad denne Vej at maatte nærmere oplyse Sammenhængen hermed«, og han meddeler saa, at da der ingen Postforbindelse er mellem Rønne og Simlegaard, er det en Aftale mellem Amtmanden og Holm, at Breve til den sidstnævnte lægges ind hos en Købmand i Rønne, hvor Holm jævnlig har Ærinde. Brevet med Tilsigelsen til Amdtsraadmødet er afleveret ⁶/₄ paa det aftalte Sted, og naar det først er naaet Simlegaard d. ¹⁹/₄, er det »et Uheld, som ikke kan tilregnes Nogen.« Men i Fremtiden bliver det efter dette nødvendigt, at Meddelelser om Møder »sendes ved Expresser for Amdtsrepartitionfondens Regning.«

Holm var gift med Anna Malene Hansdatter (født ca. 1792, død ⁸/₆ 1858), Datter af Avlsbruger Hans Jørgen Hansen, Simlegaards Parcel, og Hustru Anna Kristine Larsdatter.

Hans Peter Rasch 1842—51.

Rasch var født den 30. Januar 1791 paa Slettegaard i Pedersker som Søn af Gaardejer Peder Andersen Rasch og Hustru Benedikte Kirstine Kjøller. Han blev ved Giftermaalet med Karen Kirstine Henningsdatter (født 1790, død ²¹/₆ 1822), hvis 1817 afdøde første Mand Hans Madsen Koefoed havde ejet Eskegaard i Pedersker, 1817 Ejer af denne Gaard. Han blev 1836 Kaptajn i Bornholms Jægerkompagni. Hans Standsfællers Tillid til ham gav sig Udslag i, at han i 16 Aar, 1840—56, var Formand for Pedersker Sogneforstanderskab og 1842—56 Sognets Sandemand.

I to Perioder, 1835—39 og 1847—48, var han Stænderdeputeret for Bornholms Østre og Søndre Herred, og ²⁹/₃ 1842 valgtes han til Medlem af Bornholms første Amdtsraad, hvor han havde Sæde til ²⁸/₄ 1851. 1856 flyttede han til Rønne, hvor han døde den 28. Oktbr. 1861.

Rasch var gift 2den Gang med Ane Kathrine Koefoed (født ⁴/₂ 1800, død ¹⁵/₆ 1833), Datter af Eskegaards tidligere Ejer Mads Koefoed og dennes anden

Hustru Anna Kathrine Riis, 3die Gang med Karen Kristine Andersdatter (født $\frac{9}{6}$ 1809, død $\frac{21}{3}$ 1847), Datter af Sandemand Anders Thomsen, Grubbegaard i Pedersker, og Hustru Anna Kirstine Hansdatter.

Niels Nicolaj Sommer 1845—51.

Sommer var født d. 19. Febr. 1802 i Østermarie som Søn af Løjtnant, Gaardejer Niels Nielsen Sommer. Han var Elev i Rønne lærde Skole 1813—23, da han blev udmeldt paa Grund af Svagelighed. Han blev exam. juris, men drev ikke Sagførervirksomhed. Han blev derimod Gaardejer i Østermarie, hvor han købte 37te Selvejergaard, Hoppegaard. Han var Forligsmægler for Svaneke og Østre Herred (fratraadte $\frac{1}{11}$ 1861) og Landvæsenskommissær fra 1845 til sin Død den 26. Febr. 1871. Han døde i Ibsker og blev begravet i Svaneke.

I Amtsraadet sad han fra $\frac{1}{5}$ 1845 til $\frac{30}{4}$ 1851.

Sommer var gift med Elisabeth Marie Wörmbcke (født 1813 el. 14 i Görtez i Holsten).

Carl Henrik With 1847—56.

With var født den 31. Marts 1805 i Odense som Søn af Skomager Jørgen Carl With og Hustru Ane Dorthea Nielsen. Efter 20 Aar gammel at have taget Lærereksamen blev han Huslærer og Timelærer ved Odense Realskole, men ønskede at blive Præst, tog Studentereksamen som Privatist 1833 og blev cand. theol. 1837. 1841 blev han Sognepræst i Bodilsker—Nekssø, var Sogneraadformand i Bodilsker 1842—47, hvilket sidate Aar han $\frac{10}{5}$ blev forflyttet til Rønne—Knudsker som Sognepræst og udnævntes til Provst for Bornholm. 1856 forflyttedes han til Aalborg, blev Stiftsprovst her 1857, men udnævntes 1859 til Departementschef for Kirke- og Undervisningsministeriets 3. Departement, hvorunder Folkeskolevæsenet og Seminarierne hørte. Med dette Embede fulgte Stillingen som Overdirektør for den danske Folkeskole. With døde den 5. Juni 1865. Han var R. af Db.

I 1848 stillede Provst With sig i Rønne ved Valget til den grundlovgivende Rigsforsamling og fik 152 Stemmer mod Proprietær A. Stenders 174. 1849 stillede han sig som Kandidat til Landstinget, men fik kun 7 Stemmer mod Kammerjunker Krabbes 34. Ved Landstingsvalget 1855 fik With 4 Stemmer mod Krabbes 38. Et smukkere Stemmetal naede Provsten ved Folketingsvalget i Rønne $\frac{26}{2}$ 1853, hvor han fik 371 Stemmer mod Urmager Findanus Petersens 386, men altsaa heller ikke denne Gang blev valgt.

With blev ved sin Udnævnelse til Provst 1847 som saadan Medlem af Amdsraadet, og da Provsten efter Lov af 22. Marts 1855 ikke længer var selvkrevet Medlem, blev han ²⁸/₄ 1856 valgt som Byrepræsentant, men forflyttedes som nævnt samme Aar til Aalborg.

With var gift med Ulrikke Cecilie Eleonore Bang (født ³/₁ 1808 i Nykøbing S., død ¹⁶/₁₂ 1862), Datter af Sognepræst i Nykøbing S., senere ved Roskilde Domkirke, Jacob Hansen Bang og Hustru Anna Cathrine Sophie Østrup.

Jesper Nicolaj Jespersen 1848—54, 1859—65.

Jespersen var født den 11. Maj 1815 i Rønne som Søn af Sandflugtskommisær Peder Dam Jespersen og Hustru Barbara Kirstine Bohn. Han var Elev i Rønne lærde Skole 1825—30, blev Landmand og 1840 Ejer af Vestergaard i Vestermarie, senere (1856—77) af Store Almegaard i Knudsker, flyttede til København 1877 og døde der den 19. Febr. 1888.

Jespersen var Amdsraadsmedlem fra den ²/₆ 1848—¹⁵/₅ 1854 og fra ¹/₅ 1859—³⁰/₄ 1865, valgt af Sogneraadenes Valgmænd.

Han var gift med Hansine Petrea Colberg (født ²⁸/₁₂ 1823, død ¹⁴/₁₂ 1904), Datter af Købmand i Rønne Peder Hansen Colberg og Hustru Kirstine Margrethe Rønne.

Christian Eliezar Jespersen 1851—56.

Jespersen var født den 4. Oktbr. 1812 i Neksø som Søn af Amtmand Christian Jespersen og Hustru Elisabeth Cathrine Smith Heiberg. Han blev exam. jur. 1833 og en Tid Amtstuefuldmægtig, men derefter Gaardejer i Østermarie paa 38te Selvejergaard (»I Lersby«). 1861—82 Branddirektør for Østre og Søndre Herred. Han døde i Neksø den 12. Marts 1885.

²⁸/₄ 1851—³⁰/₄ 1856 var Jespersen Medlem af Amdsraadet, i Østermarie Sogneraadsmlem og Kirkeværge 1854—61. Fra 1869 i Bestyrelsen for Neksø—Svaneke Sparekasse.

Jespersen var gift med Karen Kirstine Nørregaard (født ⁴/₁₁ 1809, død ¹³/₈ 1889), Datter af Gaardejer Peder Jensen Nørregaard, Poulsker, og Hustru Cecilia Kirstine Espersen.

Laurits Georg Vilhelm Hasselriis 1851—53.

Hasselriis var født den 19. Juni 1808 i Hasle som Søn af By- og Herreds-

skriver Christian Larsen Hasselriis og Hustru Kathrine Richter. Han blev Student fra Rønne 1826, cand. phil. 1827 og 1834—53 Adjunkt i Rønne. $\frac{20}{6}$ 1853 blev han Postmester i Aabenraa, entlediget efter Krigen 1864 og døde i København den 13. Oktbr. 1869.

1843—1851 var Hasselriis Medlem af Borgerrepræsentationen i Rønne, blev straks Viceformand og fra 1847 Formand. $\frac{6}{3}$ 1851 valgtes han som Rønnes første Amdsraadsmedlem, men udtraadte $\frac{31}{1}$ 1853 af Amdsraadet ved sin Bortrejse.

Hasselriis var gift med Else Kathrine Wolfsen (født $\frac{7}{3}$ 1814, død $\frac{6}{5}$ 1891), Datter af Toldinspektør Caspar Henrik Wolfsen og Hustru Johanne Sabine Behrens.

Tønnes Rasch Wichmann 1851—53.

Wichmann var født den 27. Decbr. 1812 i Rønne som Søn af Koffardikaptajn Jacob Nicolaj Wichmann og Hustru Magdalene Margrethe Rasch. Han blev Bagermester og Borgerkaptajn i Rønne, hvor han døde den 11. Septb. 1885.

Han var Medlem af Rønne Borgerrepræsentation (fra 1869: Byraad) 1867—73 og Medlem af Amdsraadet $\frac{6}{3}$ 1851— $\frac{31}{1}$ 1853.

Wichmann var gift 1ste Gang med Signe Marie Hylsberg (født $\frac{10}{6}$ 1817 i Frederiksværk, død $\frac{6}{12}$ 1857), Datter af Montør Hylsberg, 2den Gang med Karen Sofie Andersen (født $\frac{4}{2}$ 1838, død $\frac{14}{11}$ 1925), Datter af Lærer Lars Andersen, Vassingerød, og Hustru Birthe Sophie Hesselbech.

Ole Edvard Sonne 1853—56, 1862—68.

Sonne var født den 15. Maj 1821 i Neksø som Søn af Snedker og Farver, Borgerkaptajn Lass Mahler Sonne og Hustru Kirstine Margrethe Arboe. Han bestyrede straks efter sin Konfirmation Faderens Farveri, overtog det for egen Regning 1847 og drev det til 1866. 1856—1901 var han Stenværksejer, samtidig med at han var Avlsbruger og havde Part i mange Skibe. 1856 var han med til at stifte Neksø Sparekasse, hvis Formand han var til 1901. Ogsaa Neksø Sygekasse var han med til at oprette 1858, var Medstifter af og Formand for Neksø Skytteforening 1863, Medstifter af Neksø Brugsforening 1875 og Aarsdale Brugsforening 1880, Medstifter af Sømandsforeningen i Neksø 1879 og Det østbornholmske Dampskibsselskab 1876, hvis Formand han var nogle Aar. 1861 blev han Borgerkaptajn, og 1861—1910 var han Mønstringsbestyrer.

Allerede 1847 valgtes Sonne ind i Borgerrepræsentationen i Neksø og var Medlem af den (fra 1869: Byraadet) med enkelte Afbrydelser til 1879. $\frac{31}{1}$ 1853

—³⁰/₄ 1856 og ²⁸/₄ 1862—¹⁹/₅ 1868 var han som Byrepræsentant Medlem af Bornholms Amtsraad. ⁴/₈ 1852 stillede han sig i Bornholms 2den Kreds som Kandidat til Folketinget uden at blive valgt, men ²⁶/₂ 1853 opnaede han Valg, ved næste Valg (²⁷/₅ 1853) blev han valgt ved Kaaring, og for tredje Gang blev han valgt ¹/₁₂ 1854, men stillede sig ikke ved Valget ¹⁴/₆ 1855. ¹²/₉ 1862 blev han valgt til Landstingsmand og genvalgt ²⁰/₆ 1863, ²³/₆ 1866 og ¹⁸/₁₀ 1866, men faldt ¹/₁₀ 1874.

Som Byraadsmedlem i Neksø arbejdede han især for Opdyrkningen af Neksø Udmærk og for en bedre Skatteligning, som Landstingsmand fik han som Medlem af Kommissionen til Ordningen af de bornholmske Udmærksjorder 1866 stor Indflydelse paa Fordelingen af disse. Han døde den 23. Marts 1910. Han var R. af Db. — Hans Erindringer er trykt i »Bornholmske Samlinger« VII og VIII.

Sonne var gift med Signe Johanne Koefoed (født ¹⁰/₉ 1820, død ²³/₁₁ 1903), Datter af Major Hans Madsen Koefoed, Lauegaard i Aaker, og Hustru Maren Kirstine Sonne.

Otto Vilhelm Alexander Marckmann 1853—62.

Marckmann var født den 27. Febr. 1820 paa Glorup som Søn af Godsforvalter, senere Prokurator i Rønne, Otto Vilhelm Alexander Marckmann og Hustru Sigrid Kathrine Hedvig Grønvold. Han var Farver i Rønne 1843—62, Borgerløjtnant, blev 1847 kommunal Revisor, 1849 Borgerrepræsentant, 1851 Viceformand i Borgerrepræsentationen, 1857 Kæmner. ⁷/₃ 1861 udnævntes han til Toldkontrollør i Allinge, hvor han 1866 blev Postmester, 1869 Telegrafbestyrer og ¹⁵/₁₁ 1870 kongevalgt Borgmester. ¹/₁₁ 1890 entledigedes han som Borgmester, 1901 som Toldkontrollør og endelig 1904 som Postmester. 1905 flyttede han til Svaneke, hvor hans Datter Sigrid Marckmann var Postmester. Her døde han den 15. Oktober 1911.

³¹/₁ 1853 blev Marckmann som Byrepræsentant valgt ind i Amtsraadet, hvor han sad til ³⁰/₄ 1862.

Han var gift med Johanne Charlotte Conradine Copmann (født ¹⁶/₈ 1827, død ²⁴/₁₀ 1909), Datter af Toldassistent Povl Copmann og Hustru Sofie Schmoll.

Jacob Peter Kofoed 1854—59, 1872—74.

Kofoed var født den 13. Decbr. 1814 i Svaneke som Søn af Byfoged Caspar

Henrik Kofoed og Hustru Karen Kirstine Sonne. Han blev Student privat 1832, cand. theol. 1837, Sognepræst i Poulsker ^{7/10} 1847, forflyttet ^{21/4} 1858 til Vestermarie, hvor han døde den 24. Januar 1874. Baade i Poulsker og Vestermarie nedskrev han historiske, folkloristiske og topografiske Optegnelser om Sognet. Optegnelserne fra Poulsker er trykt i Bornholmske Samlinger XXII.

Kofoed var Medlem af Amdsraadet fra ^{15/3} 1854—^{30/4} 1859 og fra ^{20/3} 1872 (Udfyldningsvalg efter Gaardejer H. P. Hansens Død) til sin Død, valgt af Sogneraadenes Valgmænd.

Han var gift med Michelle Elisabeth Marker (født ^{23/11} 1818, død ^{22/3} 1905), Datter af Kaptajn Rasmus Marker og Karen Margrethe Dam.

Hans Edvard Sonne Koefoed 1854—56, 1866—77.

Koefoed var født den 11. Septbr. 1818 paa Blaaholtsgaard, 7de Selvejergd. i Olsker, som Søn af Gaardejer Jens Koefoed og Hustru Louise Frederikke Sonne. Han blev Landmand og overtog 1848 Fødegaaarden. Var Artillerikaptajn i Bornholms Væbning. Han døde den 6. Februar 1877. Han var R. af Db.

Koefoed var Amdsraadsmedlem to Gange, første Gang ^{15/3} 1854—^{30/4} 1856. Ved Suppleringsvalget ^{18/10} 1866 efter J. Th. Bjerres Bortrejse blev han valgt 2den Gang, af de højstbeskattede, og sad derefter i Amdsraadet til sin Død.

Han var gift med Andrea Frederike Rømer (født ^{14/11} 1820, død ^{7/2} 1892), Datter af Stænderdeputeret, Major Christian Koefoed Rømer, Samsingsgaard i Klemensker, og Hustru Gjertrud Kirstine Aabye.

Hans Ancher Schou 1856—62.

Schou var født den 8. Febr. 1813 som Søn af Gaardejer Kaptajn Jens Michael Schou, Højegaard, 7de Selvejergd., i Rutsker og Hustru Margrethe Kirstine Pedersdatter. Han blev Landmand, fra 1842 Ejer af Almegaard, 9de Selvejergd., i Rutsker. Han var Medlem af Sogneraadet og blev ^{28/4} 1856 af de højstbeskattede valgt ind i Amdsraadet, hvor han sad til ^{30/4} 1862. Han døde den 31. Decbr. 1880.

Han var gift med Bodil Kirstine Kloe (født ^{12/8} 1821, død ^{24/11} 1891), Datter af Sandemænd Hans Jørgensen Kloe, Bakkegaard, Rutsker, og Hustru Anne Kristine Rasch.

Jeppe Peter Elleby 1856—59.

Elleby var født den 27. Septbr. 1816 i Østermarie som Søn af Gaardejer

Lars Ipsen Elleby, 62. Selvejergd., Ellebygaard, og Hustru Engelke Blem. Han gik i Rønne lærde Skole og tænkte paa at blive Officer, men gav sig til Landbruget og overtog 1842 Skovgaard, 40. Selvejergd. i Østermarie, efter sin Svi-gerfader. Han var i en Del Aar Sognekommisær og 1851—55 Medlem af Østermarie Sogneforstanderskab. Han døde paa Skovgaard den 12. Oktbr. 1880.

Den ²⁸/₄ 1856 valgtes han ind i Aamtsraadet af Sogneraadenes Valgmænd og var Aamtsraadsmedlem til ³⁰/₄ 1859.

Elleby var gift med Anna Maria Madsdatter Kuhre (født ¹¹/₁ 1819, død ¹⁰/₁₂ 1895), Datter af Præstegaardsforpagter i Vestermarie, fra 1821 Gaardejer i Østermarie Mads Nielsen Kuhre, Skovgaard, og Hustru Elsebeth Hansdatter Sonne.

Jacob Ancher Jespersen 1856—59.

Jespersen var født den 12. Febr. 1808 i Neksø som Søn af Sandflugtskommissær Peder Dam Jespersen og Hustru Barbara Kirstine Bohn og Broder til J. N. Jespersen S. 31. Han blev Landmand og var i en længere Aarrække Ejer af Splitsgaard i Klemensker. Senere flyttede han til Sverige, hvor han døde den 26. Decbr. 1880 i Linköping.

²⁸/₄ 1856—³⁰/₄ 1859 var han Medlem af Aamtsraadet, valgt af Sogneraadenes Valgmænd.

Jespersen var gift med Marie Sophie Arboe (født ²³/₁₀ 1812, død ¹⁰/₁₂ 1876), Datter af Konsul, Købmand Otto Henrik Arboe og Hustru Barbara Elisabeth Rasch.

Hans Christian Lohmann 1856—72, 1876—86.

Lohmann var født den 22. Septbr. 1821 i Rønne som Søn af Kancelliraad, Toldinspektør Christian Gotfred Ditlev Lohmann og Hustru Dorthea Magdalene Arboe. Han blev Landmand og var 1845—72 Ejer af Tvillingsgaard, 5. Selvejergaard, i Vestermarie, til han solgte den til sin ældste Søn og selv flyttede til Rønne, hvor han 1875—88 var Direktør for Handelsbankens Filial. 1882—92 var han Formand for »Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866«, som han var Medstifter af, og i hvis Bestyrelse han blev Medlem 1866, 1859—90 Repræsentant for Østifternes Kreditforening, 1855—85 Formand for Bornholms Landboeres Brandassurance for Løssøre, 1865—75 Forligskommissær for Rønne og Vestre Herred, 1869—95 Bestyrelsesmedlem i Bornholms Spare- og Laanekasse, 1875—91 Branddirektør i Vestre og Nordre Herred.

I Vestermarie var Lohmann Landvæsenskommissær, Formand for Sogneforstanderskabet 1850—56 og Kirkeværge 1855—61. Han blev $\frac{28}{4}$ 1856 af Sogneraadens Valgmænd valgt ind i Amtsraadet, hvor han havde Sæde til $\frac{1}{10}$ 1872 som Landborepræsentant og $\frac{6}{11}$ 1876— $\frac{28}{4}$ 1886 som Byrepræsentant (valgt ind ved Udfyldningsvalget efter Landinspektør Lunds Bortrejse), ialt i 26 Aar. 1869—86 var han Medlem af Bornholms Skoledirektion. I Rønne var Lohmann Byraadsmedlem $\frac{3}{1}$ 1876 til $\frac{1}{1}$ 1882. Ved Landstingsvalget $\frac{23}{8}$ 1866 fik han 13 af de afgivne 43 Stemmer. Han døde den 11. Febr. 1906.

Han var gift med Magdalene Kirstine Elisabeth Ipsen (født $\frac{27}{5}$ 1826, død $\frac{20}{10}$ 1905), Datter af Krigsassessor, Prokurator Jeppe Peter Ipsen, da i Svaneke, senere i Neksø og Rønne, og Hustru Hedevig Berg.

Peder Larsen 1856—62.

P. Larsen var født den 3. Sept. 1814 paa Christiansø som Søn af Konstabel Lárs Pedersen og Hustru Kirstine Larsdatter. Han blev exam. jur. og Byfogedfuldmægtig i Svaneke, hvor han 1846—76 tillige var Postekspeditør; desuden var han Forligsmægler og drev noget Avlsbrug. 1869 blev han Næstformand i Neksø—Svaneke Sparekasse.

$\frac{28}{4}$ 1856 valgtes Larsen som Byrepræsentant ind i Amtsraadet, hvor han sad til $\frac{30}{4}$ 1862. Et Pust af Datidens primitive Postforhold faar man ved at læse om Amtsraadsrådet $\frac{19}{8}$ 1857, at Larsen var fraværende, da det var Postdag! $\frac{30}{5}$ 1865 stillede han sig i Bornholms 2den Valgkreds som Kandidat til Rigsraadets Folketing, men opnaede ikke Valg. Han døde den 4. Januar 1904.

Han var gift med Anne Margrethe Müller Madvig (født $\frac{4}{3}$ 1807, død $\frac{26}{7}$ 1877), Søster til Professor J. N. Madvig og Datter af By- og Herredsskriver i Svaneke Poul Anthoni Madvig og Hustru Margrethe Benedicte Kofoed.

Jacob Wichmann 1857—62.

Wichmann var født den 1. April 1810 i Rønne som Søn af Købmand, Kaptein Jacob Nicolaj Wichmann og Hustru Magdalene Rasch og Broder til T. R. Wichmann S. 32. Han blev Sømand og senere Sejlmager i Rønne, blev valgt til Borgerrepræsentant 1857 og genvalgt 1861. Han døde den 23. April 1887.

Den $\frac{18}{7}$ 1857 valgtes han ved Udfyldningsvalget efter Provst Withs Bortrejse ind i Amtsraadet, hvor han havde Sæde til $\frac{30}{4}$ 1862 som Byrepræsentant.

Han var gift med Nicoline Jensine Kirstine Andersen (født $\frac{11}{4}$ 1829, død $\frac{6}{1}$ 1892), Søster til T. R. Wichmanns 2den Hustru (S. 32).

Jens Larsen 1859—65.

Jens Larsen var født den 13. Juli 1811 paa Baunegaard i Pedersker som Søn af Gaardejer Lars Hansen og Hustru Karen Maren Margrethe Hermansdatter. Han overtog Fødegaarden, blev Herredskaptajn for Søndre Herred og fik forskellige offentlige Hverv. 1858 blev han Vejkommitteret for Søndre Herred; desuden blev han Sandemand og var en Del Aar Formand for Pedersker Sogneraad. Han døde den 22. Maj 1871.

Fra $\frac{1}{5}$ 1859 var han Medlem af Amsraadet, valgt af Sogneraadenes Valgmænd, i en Valgperiode til $\frac{30}{4}$ 1865.

Larsen var gift med Karen Kirstine Brandt (født $\frac{13}{3}$ 1825, død $\frac{18}{10}$ 1902), Datter af Gaardejer Peder Hansen Brandt, 1ste Selvejergaard, Kællingeby i Pedersker, og Hustru Kristiane Andersdatter.

Poul Vilhelm Julius Kofoed 1859—71.

Kofoed var født den 31. Juli 1827 paa Skovsholm i Ibsker som Søn af Proprietær Poul Ancher Kofoed og Hustru Margrethe Mortensdatter. Han lærte Landvæsen og overtog Fødegaarden, som han genopbyggede efter en Brand 1879. Han var Medstifter af »Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866«, Forligskommissær for Svaneke og Østre Herred og Landvæsenkommissær. Han døde den 6. Decbr. 1905.

$\frac{1}{5}$ 1859— $\frac{30}{4}$ 1871 var han Medlem af Amsraadet, valgt af Sogneraadenes Valgmænd.

Han var gift med Vilhelmine Margrethe Møser (født $\frac{14}{1}$ 1820, død $\frac{10}{6}$ 1901), Datter af Gaardejer August Frederik Vilhelm Møser, Brændesgaard, 10de Vornedgd., i Ibsker, og Hustru Inger Kirstine Michelsdatter.

Rasmus Caspersen Munch 1862—73, 1874—80.

Munch var født den 30. April 1830 i Neksø som Søn af Købmand Rasmus Caspersen Munch og Hustru Agnete Marie Boss. Han tog Landmaalereksamen og praktiserede samtidig med, at han var Landvæsenkommissær og Ejer af Brændesgaard, 11te Vornedgd., i Ibsker, til 1873, da han flyttede til Svaneke, hvor han ejede den Gaard, der nu er Hotel »Østersøen«, og hvor han døde den 24. Marts 1883.

$\frac{28}{4}$ 1862 blev han Medlem af Amsraadet, valgt af de højstbeskattede, blev genvalgt $\frac{14}{5}$ 1868, men udtraadte $\frac{1}{4}$ 1873 paa Grund af, at han var flyttet til

Svaneke. ²⁷/₄ 1874 valgtes han som Repræsentant for Købstæderne og var denne Gang Medlem til ³⁰/₄ 1880.

Munch var gift med Elna Marie Hansen (født ¹³/₆ 1836, død ⁹/₁₀ 1900), Datter af Købmand i Svaneke, Konsul Herman Jørgen Hansen og Hustru Margrethe Marie Holst.

Søren Thomas Bjerre 1862—66.

Bjerre var født i København den 11. Novbr. 1831 som Søn af Brygger, exam. jur. Jens Christian Bjerre og Hustru Petrine Sophie Frederikke Winsløw. Han ejede Risenholm i Nyker fra 1855 til 1866, da han rejste bort fra Øen og blev Landmand i Sverige (Rennabäck i Skåne). Herfra flyttede han tilbage til Danmark, boede i København og i en lang Aarrække som Bogholder i Aarhus, hvor han døde den 31. Marts 1901.

I Nyker var han Medlem af Sogneraadet og fra ²⁹/₄ 1862 til sin Bortrejse fra Øen i Septbr. 1866 Medlem af Amtsraadet, valgt af de højstbeskattede.

Bjerre var gift med Dorthea Cathrine Wulff (født ¹⁴/₇ 1836, død ²/₄ 1905), Datter af Gaardejer Theodor Emil Wulff, Pluggegaard i Nyker, og Hustru Cathinka Marie Henriette Berg.

Carl Vilhelm Bjørnsen 1862—68.

Bjørnsen var født den 16. Novbr. 1809 i Roholte ved Fakse som Søn af Sognepræst Ferdinand Cornelius Eberhard Bjørnsen og Hustru Rebekka Adolfine Rabe-Holm. Han blev exam. jur. 1829, Student privat 1832, cand. jur. 1837 og samme Aar By- og Herredsfuldmægtig i Næstved. ²⁹/₃ 1857 blev han Byfoged i Rønne og beklædte dette Embede til sin Død den 11. Oktbr. 1871. Efter hans Død viste det sig, at der i Embedets Kasse manglede ca. 10,000 Rdl., som tilhørte forskellige under Skiftebehandling værende Boer.

Bjørnsen var en stadig Taler ved Grundlovsfester og stillede sig ¹²/₆ 1862 som Kandidat ved Landstingsvalget, men fik kun 3 Stemmer af 42. — Han var R. af Db.

Af Amtsraadet var Bjørnsen Medlem ²⁸/₄ 1862—¹⁹/₅ 1868 som Byrepræsentant.

Han var ugift.

Jeppe Findanus Petersen 1862—67.

Petersen var født den 17. Febr. 1818 paa St. Munkegaard i Aaker som Søn

af Forligsmægler i Aakirkeby Hans Peter Petersen og Hustru Marine Else Kathrine Munch fra St. Munkegaard. Han fik Borgerskab som Urmager i Rønne 1847, valgtes straks til Formand for Lavet, men flyttede 1857 til Neksø, hvor han boede til 1867, da han flyttede til København. Her døde han den 6te Marts 1900.

I Neksø var han Borgerrepræsentant fra $\frac{4}{1}$ 1861 til sin Bortrejse 1867. $\frac{28}{4}$ 1862 valgtes han til Amsraadsmedlem og sad ligeledes i Amsraadet til sin Bortrejse $\frac{31}{5}$ 1867. $\frac{19}{9}$ 1851 blev han valgt til Folketingsmand for Bornholms 1ste Valgkreds, blev genvalgt 5 Gange, men stillede sig ikke $\frac{14}{8}$ 1858. Findanus Petersen hørte til Venstrepartiet.

Han var gift 1ste Gang med Kirstine Margrethe Tranberg (født $\frac{2}{5}$ 1815, død $\frac{23}{8}$ 1855), Datter af Skipper Jacob Tranberg, Melsted, og Hustru Gjertrud Jørgensdatter, 2den Gang med Cecilie Kirstine Grønnegaard (født $\frac{21}{8}$ 1828, død $\frac{31}{10}$ 1869), Datter af Skibsfører Lars Grønnegaard, Neksø, og Hustru født Munch og første Gang gift med Købmand Andreas Berg, Neksø.

Nicolai Hansen Holm 1865—83, 1886—93.

Holm var født den 1. Januar 1827 paa Simlegaard i Klemensker som yngste Søn af foran nævnte Ritmester Hans Holm (se S. 28). Han lærte Landvæsen, blev Løjtnant og overtog som »Gaarddrønt« Fødegaarden 1855, drev den til 1885 — den var da paa 362 Tdr. Land — og solgte den til sin Søn Løjtnant Hans Holm for 150.000 Kr., hvorefter han købte Dalegaard i Nyker, som han ejede, til han 1893 flyttede til Rønne. Her døde han den 30. Aug. 1908. Han var R. af Db.

Holm var som Faderen Ritmester i Bornholms Væbning. Han var Landvæsenkommissær, Medstifter af »Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866«, Medlem af Sogneraadet.

$\frac{28}{4}$ 1865 valgtes han af Sogneraadenes Valgmænd ind i Amsraadet, hvor han sad til $\frac{30}{4}$ 1883. $\frac{28}{4}$ 1886 blev han valgt af de højstbeskattede og var denne Gang Medlem til $\frac{30}{6}$ 1893, da han flyttede til Rønne.

Han var gift med Engeline Margrethe Thorsen (født $\frac{28}{12}$ 1839, død $\frac{7}{11}$ 1895), Datter af kgl. Agent, Købmand Jens Jørgen Thorsen og Hustru Engeline Margrethe Pihl.

4

Jesper Andreas Munch 1865—80.

Munch var født den 1. Marts 1833 i Rønne som Søn af Kobbersmedemester i Rønne, senere Ejer af St. Loftsgaard i Aaker Marcus Munch og Hustru Margrethe Marie Rømer. Han blev Landmand og overtog den fædrene Gaard 1861 og blev Kaptajn i Bornholms Væbning. Han var en Aattrække Formand for Aakirkeby Sparekasse. Den 6. Januar 1899 døde han.

Munch var Medlem af Aaker Sogneraad, fra $\frac{1}{1}$ 1885— $\frac{1}{1}$ 1895 dets Formand. $\frac{28}{4}$ 1865— $\frac{17}{4}$ 1877 var han Amtsraadsmedlem, valgt af Sogneraadens Valgmænd, fra $\frac{17}{4}$ 1877— $\frac{30}{4}$ 1880 valgt af de højstbeskattede ved Udfyldningsvalg efter Kapt. H. E. S. Koefoeds Død.

Han var gift med Hansine Vilhelmine Katrine Dam (født $\frac{22}{7}$ 1836, død $\frac{14}{4}$ 1915), Datter af Kaptajn Jacob Seest Dam, Brogaard i Aaker, og Hustru Anna Dorthea Caroline Koefoed.

Niels Laurits Christian Jensen 1867—75.

Jensen var født den 7. Aug. 1816 paa Sjælland som Søn af Krigsassessor og Fuldmægtig i Krigsministeriet Niels Jensen og Hustru Florentine Norup. Han blev exam. jur. og derefter Kontorbetjent paa Frederiksborg Amtstue, Kancelist ved Finanshovedkassen og Fuldmægtig ved Odsherreds Amtstue og Godskasse. 1851 blev han Amtsforvalter i Nykøbing Sjælland og $\frac{29}{10}$ 1855 Amtsforvalter paa Bornholm. Her virkede han, til han $\frac{11}{6}$ 1875 blev Amtsforvalter i København. 1885 fratraadte han sit Embede og døde den 20. Januar 1887. Ved sin Afgang blev han Etatsraad og var i Forvejen R. af Db.

I Rønne blev Jensen $\frac{22}{8}$ 1860 valgt til Medlem af Ligningskommissionen; $\frac{28}{12}$ 1863 blev han Borgerrepræsentant, $\frac{5}{1}$ 1870 Medlem af Rønne Byraad, udtraadte efter eget Ønske af Raadet $\frac{6}{6}$ 1871, men valgtes igen $\frac{3}{1}$ 1873 og var derefter Medlem til sin Bortrejse fra Rønne 1875.

Ved Suppleringsvalget $\frac{29}{6}$ 1867 efter Findanus Petersens Bortrejse valgtes Jensen som Byrepræsentant til Amtsraadet, hvortil han genvalgtes $\frac{19}{5}$ 1868 og $\frac{27}{4}$ 1874 og sad til sin Bortrejse.

Jensen var gift med Agnetine Sofie Frederikke Petersen (født $\frac{3}{9}$ 1828, død $\frac{17}{11}$ 1894), Datter af Amtsforvalter Etatsraad Jens Petersen og Hustru Ellen Sophie Halt.

Andreas Larsen Hjorth 1868—74, 1875—86.

Hjorth var født den 13. Febr. 1829 i Rønne som Søn af Smedemester Lars Hansen Hjorth og Maren Kjerstine Knudsdatter. Han blev Seminarist 1849 og samme Aar Lærer ved Rønne Borgerskole, hvor han 1872 blev Inspektør og Førstelærer. Han var Formand for Bornholms Lærerforening 1852—62 og 1882—89. ^{31/12} 1899 tog han sin Afsked og døde den 20. Maj 1904. Han var Dannebrogsmænd.

^{10/5} 1868 valgtes Hjorth som Byrepræsentant til Medlem af Amtsraadet, hvor han sad til ^{27/4} 1874. Ved Suppleringsvalget efter Amtsforvalter-N. L. C. Jensens Bortrejse ^{4/8} 1875 valgtes han igen, genvalgtes ^{30/4} 1880 og var Medlem til ^{28/4} 1886.

1861 blev han Medlem af Rønne Borgerrepræsentation og dens Formand 1864—68. Af Rønne Byraad var han Medlem 1870—1891 med enkelte Afbrydelser. ^{5/8} 1864 valgtes han til Medlem af Rigsraadets Folketing og genvalgtes ^{30/5} 1865. ^{7/8} 1864 valgtes han til Rigsdagens Folketing og genvalgtes ^{4/8} 1866. Derefter stillede han sig ikke mere. Politisk hørte han nærmest til Centrum, men synes ikke at have været særlig politisk interesseret. Hans Arbejde i Byraad og Amtsraad, hans Formandskab i Rønne Haandværker- og Industriforening og først og fremmest hans Skolearbejde — foruden ved Borgerskolen og saa ved Rønne tekniske Skole — lagde Beslag paa hans Tid, og hertil kom hans geologiske Interesse (han skrev »Om Vellensbyleret og dets Flora« i »Danmarks geologiske Undersøgelse«) og hans Virksomhed som Lægprædikant.

Hjorth var gift 1ste Gang med Martha Kristine Rømer (født ^{20/11} 1831, død ^{19/10} 1855), Datter af Skibsfører Hans Rømer og Hustru Kirstine Margrethe Marker, 2den Gang med Mathea Frederikke Marker (født ^{28/1} 1826, død ^{29/5} 1913), Datter af Skipper Niels Marker og Martha Marie Schou.

Hans Christian Siersted 1868—74.

Siersted var født den 30. Juli 1815 i Aakirkeby som Søn af Lærer Christian Frederik Siersted og Hustru Margrethe Kirstine Rømer. Han blev Seminarist 1839 og Aaret efter Førstelærer i Hasle, hvor han virkede til ^{1/10} 1886 og døde den 4. Marts 1907. Han var Dannebrogsmænd.

^{10/5} 1868—^{27/4} 1874 var han som Byrepræsentant Medlem af Amtsraadet, 1861—97 af Hasle Byraad.

1843 gjorde han Forsøg med Silkeavl i Hasle, 1847 var han Medstifter af

Hasle Glasværk, som nedlagdes 1850, i en Aarrække i Bestyrelsen for Hasle Kulværk, Formand for Hasle Sygekasse fra dens Stiftelse 1866, i Bestyrelsen for Østbornholmske Dampskibsselskab fra 1887.

Siersted var gift 1ste Gang med Emilie Hjorth (født 1812, død $10/1$ 1841), Datter af Avlsbruger i Allinge Jens Hjorth og Hustru Margrethe Grønbech, 2den Gang med Laurentia Margrethe Rømer (født $31/8$ 1818, død $1/5$ 1880), Datter af Stænderdeputeret, Major Christian Koefoed Rømer, Samsingsgaard, Klemensker, og Hustru Gjertrud Kirstine Aabye og Søster til H. E. S. Koefoeds Hustru (S. 34) og til nedennævnte H. A. Rømer.

Hans Peter Hansen $1/5$ — $20/12$ 1871.

H. P. Hansen var født den 6. Juli 1820 paa 32. Selvejergaard, Stenseby i Bodilsker som Søn af Gaardejer Hans Johansen og Hustru Dorthea Kirstine Hjorth. Han overtog Fødegaarden, som han drev til sin Død. Han blev Medlem af Bodilsker Sogneraad, Kirkevæрге, Strandingsfoged og Brandkommissær.

$22/4$ 1871 valgtes Hansen ind i Amtsraadet af Sogneraadenes Valgmænd, men fik kun Lejlighed til at deltage i to Møder, da han efter flere Maaneders Sygdom døde den 20. Decbr. 1871.

Hansen var gift med Cecilie Kathrine Marcher (født $4/1$ 1835, død $13/6$ 1917), Datter af Gaardejer Jens Jensen Dich og Hustru Karen Kristine Jepsdatter.

Hans Andreas Rømer 1872—1883.

Rømer var født den 12. Decbr. 1833 paa Samsingsgaard i Klemensker som Søn af Major Christian Koefoed Rømer og Hustru Gjertrud Kirstine Aabye og Broder til H. E. S. Koefoeds Hustru (S. 34) og til H. C. Siersteds 2den Hustru (S. 41). Han lærte Landvæsen, var Elev paa Næsgaard Landbrugsskole, derefter Kontorist paa Orupgaard Godskontor og Forvalter paa Valnæsgaard paa Nordfalster og flere Steder. 1858—62 var han Ejer af Tornegaard i Poulsker, købte derefter Bukkegaard i Nyker og ejede tillige 1872—85 Nordre Mulebygaard. 1889 købte han Blykobbegaard i Nyker, som han ejede til sin Død. 1861—68 var han Amtsvejsinspektør. Han døde den 27. Oktbr. 1895.

Rømer var Medlem af Laanebestyrelsen for Udlaan af umyndiges Midler og Medlem af Anlægsbestyrelsen for Bornholms Andelssvineslagteri 1891.

Rømer valgtes $18/11$ 1872 af Sogneraadenes Valgmænd ind i Amtsraadet, da H. C. Lohmann traadte ud, og sad som Amtsraadsmedlem til $30/4$ 1883.

Han var gift med Anne Marie Mathilde Sonne (født $15/4$ 1845, død $20/5$ 1929), Datter af Købmand i Neksø Johan Sonne og Kirstine Marie Bohn.

Niels Peter Thorsen 1874—77.

Thorsen var født den 4. Decbr. 1828 paa Gadebygaard i Østermarie som Søn af Proprietær Peter Thorsen og Hustru Karen Kirstine Jørgensdatter. Han blev Landmand og overtog 1852 Fødegaarden, som han drev til 1885, da han afhændede den og flyttede ind i en Villa paa Gaardens Grund, som han havde bygget, og hvor han døde den 10. Oktbr. 1912.

Thorsen var i to Valgperioder Sogneraadsmlem; i den første var han de to sidste Aar fungerende Formand; senere var han Hovedkasserer. Pmange Aar var han Vurderingsmand ved Landbobygningernes Brandforsikring.

$16/4$ 1874 blev Thorsen valgt ind i Amtsradet af Sogneraadens Valgmænd ved Suppleringsvalget efter Pastor J. P. Kofoeds Død og var Medlem til $30/4$ 1877.

Thorsen var gift med Meline Frederikke Hjorth (født $5/4$ 1829, død $23/5$ 1888), Datter af Sandemand, Kaptajn Søren Peter Hjorth, Hjortegaard i Østermarie, og Hustru Karen Larsen.

Mathias Peter Jensen 1874—1905.

M. P. Jensen var født den 28. Novbr. 1841 paa Smedegaard i Aaker som Søn af Gaardejer Lars Peter Jensen og Hustru Karen Kirstine Margrethe Schjøth. Efter et Aars Tid at have ejet Lille Kalbygaard i Aaker overtog han 1863 Fødegaarden efter sin Faders Død, drev den til 1871, da han solgte den og i Stedet købte Limensgaard i Aaker. Her boede han, til han i 1904 solgte den og flyttede til Aakirkeby, hvor han døde den 31. Januar 1905. Han var Kaptajn i Bornholms Væbning.

Allerede $1/1$ 1868 blev Jensen Medlem af Aaker Sogneraad og straks dettes Formand. Ved Udløbet af Valgperioden traadte han ud $31/12$ 1872. $27/4$ 1874 blev han af de højstbeskattede valgt ind i Amtsradet og var Medlem her lige til sin Død. Han var især virksom som Medlem af Vejudvalget, men ogsaa for Opførelsen af det nye Amtssygehus, i hvis Bestyrelse han fik Sæde, Tvangsarbejdsanstalten o. a.

$30/9$ 1882 sejrede Jensen over Kaptajn Ph. R. Dam ved Landstingsvalget og sad i Landstinget i to Valgperioder til han, der var Højremand, $21/9$ 1898 blev slaet af Venstremanden Landinspektør H. M. Kofoed.

Jensen beklædte mange Tillidshverv. Han var bl. a. Formand for Rønne—Neksø Banens Bestyrelse fra 1901 til 1904, valgt af Ministeriet for offentlige Arbejder, Landvæsenskommissær i over 25 Aar og Formand for Neksø Skatte-kreds.

Han var gift med Gundeline Elisabeth Nielsen (født $\frac{9}{12}$ 1841, død $\frac{9}{12}$ 1918), Datter af Gaardejer Kaptajn Peder Nielsen, Lille Bukkegaard i Aaker, og Hustru Ane Dorthea Kofoed.

Henrik Magnus Lund 1874—76.

Lund var født den 19. Decbr. 1823 i Neksø som Søn af Kaptajn Hans Henrik Lund og Hustru Karen Kirstine Kjøller. Han blev Student fra Rønne 1843, beskikkedes 1852 til Landmaaler og blev 1853 Lærer i Skrivning ved Rønne Stats-skole. Han tog derefter Landinspektøreksamen og blev 1856 Landinspektør i Rønne. Samtidig var han Landvæsenskommissær. 1857 blev han Timelærer ved Statsskolen i Matematik og Regning. $\frac{3}{4}$ 1860 udnævntes han til Amtsvejsinspek-tør paa Bornholm, men beholdt sine fleste Timer ved Skolen, hvor han 1861 blev konstitueret og $\frac{15}{4}$ 1862 fast ansat Adjunkt, og søgte sin Afsked som Amts-vejsinspektør fra $\frac{1}{4}$ 1861. Fra Adjunktembedet tog han sin Afsked $\frac{11}{4}$ 1874. 1876 rejste han fra Bornholm og bosatte sig i København, hvor han blev Re-visor ved Matrikelkontoret og senere Bogholder paa Det kgl. Teaters Kontor. 1889 flyttede han atter til Rønne, hvor han blev Amtsrevisor. 1875—76 og 1890—99 havde han Arbejde i Bornholms Spare- og Laanekasse, og 1892—93 var han Forvalter ved Bornholms Amtssygehus.

$\frac{3}{1}$ 1867— $\frac{3}{1}$ 1873 var Lund Byraadsmedlem i Rønne, og $\frac{27}{4}$ 1874 valgtes han som Byrepræsentant ind i Amtsraadet, hvor han sad til sin Bortrejse fra Øen $\frac{31}{7}$ 1876. Han døde den 19. Oktbr. 1900.

Lund var gift med Petrea Christiane Marker (født $\frac{13}{6}$ 1829, død $\frac{7}{10}$ 1911), Datter af Borgerkaptajn i Rønne Rasmus Marker og Hustru Karen Margrethe Dam og Søster til J. P. Kofoeds Hustru S. 33. Fru Lund stiftede et Legat, »Land-inspektør Lunds Legat«, paa 5000 Kr., hvis Renter aarligt tilfalder en Student fra Rønne Statskole.

Walerius Mathias Davitzen 1877—83.

Davitzen var født den 18. Febr. 1839 paa Baadstadgaard i Rø som Søn af Gaardejer Wilhelm Davitzen og Hustru Dorthea Waleria Davitzen. Han over-tog Fødegaarden 1863, gik med i Krigen 1864 som frivillig Løjtnant og var med

ved Stormen paa Dybbølstillingen, blev senere Kaptajn ved Artilleriet ved Bornholms Væbning. Han kom ind i Rø Sogneraad og var i en Aarrække Sogneraadsformand, var Landvæsenskommissær og Formand for Humledal Mejeri. Inden Andelsmejerierne kom frem, var han en af de første Landmænd paa Øen, der havde Centrifugemejeri. En halv Snes Aar drev han foruden Baadstadgaard ogsaa Hoglebjerggaard i Klemensker. 1906 flyttede han til Rønne, hvor han døde den 5. April 1917. Han var R. af Db.

¹⁷/₄ 1877 blev Davitzen valgt ind i Amtsraadet af Sogneraadenes Valgmænd og havde Sæde der til ³⁰/₄ 1883.

Han var gift med Julie Caroline Sonne (født ²⁴/₁₂ 1837, død ²⁵/₂ 1924), Datter af Gaardejer, Kaptajn Edvard Olsen Sonne, Hoglebjerggaard i Klemensker, og Hustru Agnethe Marie Gregersen.

Absalon Kofoed 1877—83.

Kofoed var født den 11. April 1823 paa Munkegaard i Poulsker som Søn af Løjtnant, Sandemand Absalon Kofoed og Hustru Karen Marcusdatter Espersen. Han arvede Fødegaarden og var fra 1853 til sin Død Sandemand. Han døde den 28. Marts 1892.

¹⁷/₄ 1877 blev han af Sogneraadenes Valgmænd valgt ind i Amtsraadet, hvor han sad til ³⁰/₄ 1883.

Han var gift med Hansine Hermine Dam (født ¹⁰/₆ 1830, død ²²/₁₁ 1900), Datter af Kaptajn Marcus Ludvig Dam og Hustru Mette Margrethe Kofoed.

Mathias Andreas Davitzen 1880—86.

M. A. Davitzen var født den 30. Decbr. 1832 i Svaneke som Søn af Avlsbruger, Brændevinsbrænder Johan Davitzen og Hustru Bertha Rasmussen, som anden Gang blev gift med Købmand Ole Nicolaj Holst i Svaneke. Han lærte Landbrug og bestyrede først det til Stedfaderens Købmandsgaard hørende Avlsbrug. Senere købte han Langenøgaard i Østermarie, hvor han boede til sin Død den 10. Febr. 1896. Han blev begravet paa Svaneke Kirkegaard. Han var ugift.

Den ³⁰/₄ 1880 valgtes Davitzen af de højstbeskattede til Medlem af Amtsraadet, hvori han sad til ³⁰/₄ 1886.

Herman Jacob Sonne Munch 1880—86.

Herman Munch var født d. 22. Januar 1842 i Neksø som Søn af Avlsbruger, Konsul Markus Jespersen Munch og Hustru Johanne Kirstine Sonne. Han lærte

Handelsfaget og blev 1870 Medindehaver af sin Svigerfader P. Bergs Købmandsforretning, som han alene overtog 1893. I Forening oprettede Berg og Munch 1882 en Ægpræservinganstalt. Ved Siden af var Munch Skibsreder i efter Forholdene stor Stil. Han var Medlem af det Udvalg, der startede Det østbornholmske Dampskibsselskab 1876, ligeledes af det Udvalg, der 1885 forhandlede om Bygningen af Selskabets 2det Skib »Jarl«, og blev Selskabets Formand den 5. April 1894, efter hans Svigerfader Købmand P. Bergs Død. Men han fik kun kort Tid at være Formand i, da han døde allerede d. 24. Juli 1894. Han var engelsk Konsul.

³⁰/₄ 1880 valgtes Munch ind i Amdtsraadet som Repræsentant for Købstæderne og var Amdtsraadsmedlem til ³⁰/₄ 1886.

Munch var gift med Karen Kirstine Berg (født ²⁷/₁₀ 1848, død ¹¹/₃ 1919), Datter af Købmand Peter Berg, Neksø, og Hustru Oliva Mathilde Bohn.

Michael Kofoed 1883—89.

Kofoed var født den 18. Marts 1843 paa Baasegaard i Nylarsker som Søn af Gaardejer Jens Kofoed og Hustru Engeline Christine Sonne. Han blev Landbrugskandidat, Landvæsenselev og Underforvalter paa »Broholm« paa Fyn, foretog med Stipendium en etaarig Rejse til Skotland for at studere Landbrug og skrev en Bog om skotsk Landbrug, der blev udgivet af Det danske Landhus-holdningsselskab. Derefter var han i et Par Aar Forvalter paa Herregaarden »Nielstrup« paa Fyn, kom saa tilbage til Bornholm og købte sammen med Lærer Julius Bon 1868 Pæregaard i Østerlarsker, hvor de paabegyndte en Højskole. Allerede 1870 blev denne dog opgivet, Kofoed købte Bons Part af Pæregaard og blev Gaardens Eneejer, og Bon oprettede Østermarie Højskole, hvor Kofoed i den første Tid havde nogen Undervisning.

I Østerlarsker blev Kofoed Medlem af Sogneraadet og var i en Periode dets Formand. Han var Medlem af Menighedsraadet til 1911 og i ca. 30 Aar Taksa-tionsmand for Landbygningernes almindelige Brandforsikring. I 1879 og 1881 var han ordførende Stiller for Højres Folketingskandidat i 2den Kreds.

Kofoed sluttede sig efterhaanden til Evangelisk-luthersk Missionsforening og virkede fra 1897 til 1921 som Prædikant over hele Øen, ligesom han flere Gange berejste Jylland og talte der. Fra 1905 til sin Død redigerede han Mis-sionsforeningens Blad »Mærke og Lys«. Han døde i Aakirkeby den 25. Oktbr. 1926.

Den $^{30}/_4$ 1883 valgtes Kofoed af Sogneraadens Valgmænd ind i Amsraadet, hvor han sad en Valgperiode til $^{30}/_4$ 1889.

Kofoed var gift med Martha Augusta Clausen (født $^{4}/_7$ 1845, død $^{20}/_2$ 1930), Datter af Gaardejer Claus Andersen, »Kragholm« paa Langeland, og Hustru Karen Bruun.

Marcus Joachim Landschoff 1883—89.

Landschoff var født den 10. April 1823 i Holsten som Søn af Tømremester Jørgen Henrik Landschoff og Hustru Dorthea Jensdatter. 5 Aar gammel flyttede han med Forældrene til Maribo, hvor han kom i Cigarmagerlære. 1845 kom han til Rønne og blev Medhjælper ved »Bornholms Avis«, fik Borgherskab som Cigarmager, grundlagde 1847 en Tobaksfabrik og aabnede 1849 en Købmandsforretning i St. Torvegade (hvor Bygningskomplekset »Hafniahus« nu ligger). 1853 rejste han til Australien for at grave Guld, men vendte 1855 tilbage og fortsatte sin Forretning. 1861 blev han Løjtnant ved Bornholms Militi, blev samme Aar Fæstemand i Rønne, men byttede 1862 sin Forretning med Kærgaard i Vestermarie. 1875 overlod han Gaarden til sin ældste Søn og flyttede til »Aldershvile« i samme Sogn, hvor han døde den 27. Septbr. 1890.

I Rønne valgtes Landschoff til Medlem af Borgerrepræsentationen 1859, og i Vestermarie var han Sogneraadetsmedlem, i nogle Aar Sogneraadetsformand. 1869—78 var han Formand for Bornholms landøkonomiske Forening.

$^{30}/_4$ 1883 valgtes Landschoff ind i Amsraadet, hvor han havde Sæde til $^{30}/_4$ 1889. I Mødet $^{28}/_6$ 1886 vakte han Opsigt ved at foreslaa at faa Gendarmer til Bornholm — for at spare Udgiften til mere Politi, hvad Allinge og Nekse androg om.

$^{10}/_1$ 1879 stillede Landschoff sig som Kandidat for Venstre til Folketinget mod Lucianus Kofod, men opnaaede ikke Valg.

Landschoff var gift 1ste Gang med Karen Marie Stibolt (født $^9/_4$ 1824, død $^{17}/_1$ 1849), Datter af Bager Hans Andersen Stibolt i Rønne og Hustru Maren Marie Jensdatter, 2den Gang med Holgerine Christiane Sonne (født $^{24}/_8$ 1825, død $^{13}/_8$ 1913), Datter af Gaardejer, senere Købmand i Gudhjem Adolf Sonne og Hustru Maren Kirstine Munch.

Marcus Peter Hansen 1883—98.

Marcus Hansen var født den 13. Juni 1841 paa St. Duegaard i Aaker som Søn af Gaardejer Lars Peter Hansen og Hustru Elsebeth Nielsdatter. Han blev

Landmand og ejede først Kæmpegaard i Vestermarie, men overtog 1869 Fødegaarden, som han drev, til han i 1901 flyttede til Aakirkeby, hvor han døde den 15. Oktbr. 1924.

Han var Medlem af Aaker Sogneraad i 12 Aar, 1899—1919 Formand for Aakirkeby Sparekasse, 1893—1910 Formand for A/S Bornholms Højskole og en Aarrække Medlem af Menighedsraadet.

³⁰/₄ 1883 blev Hansen af Sogneraadenes Valgmænd valgt ind i Amtsraadet, hvor han sad som et indflydelsesrigt Medlem til ³⁰/₄ 1898. Han var Medlem af Amtssygehusets Byggeudvalg og af dets første Bestyrelse. 1901—13 var han den første Amtsrevisor for de sognekommunale Regnskaber.

Ved Landstingsvalget ³⁰/₉ 1890 var han Venstres Kandidat mod Løjtnant M. P. Jensen, men opnaaede kun 15 af de afgivne 49 Stemmer.

Hansen var gift med Antonethe Marie Munch (født ²³/₁₁ 1840, død ³/₄ 1921), Datter af Gaardejer Adolf Munch, Fynegaard i Knudsker, og Hustru Kirstine Pedersdatter.

Magnus Christian Ipsen 1883—89.

Ipsen var født den 24. Febr. 1832 paa Brændesgaard i Ibsker som Søn af Gaardejer, Løjtnant Hans Ipsen og Hustru Ellen Kirstine Sommer. Han blev Landmand og Ejer af Tornegaard i Klemensker 1860—93, da han flyttede til Rønne. Her døde han den 10. Juni 1919.

I Klemensker var han Sandemand og Kirkeværge og kom 1888 i Bestyrelsen for Mejeriet »Bjørnedal«.

⁴/₇ 1883 valgtes han ind i Amtsraadet ved et Suppleringsvalg, da Parcellist Mouritz Ph. Hansen, Bodilsker, bad sig fritaget for at træde ind i Raadet, og var Amtsraadsmedlem til ³⁰/₄ 1889.

Han var gift med Cecilie Marie Pedersen (født ⁷/₉ 1840, død ¹²/₁₀ 1913), Datter af Gaardejer Jens Pedersen, Lundegaard i Østermarie, og Hustru Karen Sommer.

Andreas Peter Ellebye 1886—92.

Ellebye var født den 26. Oktbr. 1829 i Rønne som Søn af Skipper Christian Marker Ellebye og Hustru Anne Kirstine Ipsen. Han blev Skibsfører, Købmand og tysk Konsul i Rønne, drev i en Aarrække en Kul- og Trælastforretning i Kompagniskab med Købmand M. Schor. Han døde den 14. Septbr. 1904.

Han var Medlem af Rønne Byraad 1879—81 og blev ²⁸/₄ 1886 valgt ind i

Amtsraadet som Byrepræsentant og havde Sæde her til ³⁰/₄ 1892.

Han var gift 1ste Gang med Elise Caroline Vilhelmine Hansen, 2den Gang med Sara Juliane Rønne (født ⁹/₁ 1835, død ²⁴/₂ 1905), Datter af Købmand Peter Hansen Rønne og Hustru Sara Juliane West.

Christian Grønbech Koefoed 1886—98.

Koefoed var født den 19. Oktbr. 1827 i Rønne som Søn af Kaptajn, Tøjmester Marcus Conrad Koefoed og Hustru Hermantine Cecilie Sonne. Han blev Student fra Rønne 1846, cand. philol. 1885, Adjunkt i Rønne 1856, Overlærer i Horsens 1881 og ²⁴/₃ 1884 Rektor i Rønne. ⁶/₁ 1903 traadte han tilbage fra dette Embede og døde den 6te Januar 1909. Han var R. af Db. og Dbm.

Rektor Koefoed var meget interesseret i den bornholmske Dialekt. I 1873 var han Medudgiver af en lille »Bornholmsk Ordbog, udgivet af Lærere«. Desuden havde Personalhistorie hans store Interesse. I Rønne Statsskoles Aarskrift 1894 udsendte han en »Fortegnelse over Disciple fra Rønne Skole, som i Aarene 1823—93 have underkastet sig en afsluttende Examen ved Universitet eller Skole« og i Aarskriftet 1901 »Fortegnelse over samtlige Elever i Rønne lærde Skole i Tidsrummet 1818—1900« (ialt 1100) med »Tilføjelser, Rettelser og Fortsættelse« i Aarskriftet 1903. Endelig offentliggjorde han i Aarskriftet 1906 en »Alfabetisk Fortegnelse over de danske lærde Statsskolers Lærerpersonele siden 1818.«

1870 valgtes han til Byraadsmedlem i Rønne og sad i Byraadet til sin Bortrejse 1881. ¹/₅ 1886 blev han Amtsraadsmedlem som Byrepræsentant og sad i Amtsraadet til ³⁰/₄ 1898. Som Amtsraadsmedlem var han Formand for Amtssygehusets Byggeudvalg 1891—92 og den første Formand i Sygehusets Bestyrelse (1892—98).

Koefoed var gift med Marie Christine Andresen (født ¹²/₅ 1834, død ⁶/₃ 1916), Datter af Apoteker i Hillerød Ebbe Madsen Andresen og Hustru Sophie Frederikke Schondel.

Mogens Smidt 1886—92.

Smidt var født den 31. Maj 1833 i Svaneke som Søn af Købmand Mogens Madsen Smidt og Hustru Ane Dorthea Mossin. Han blev Købmand i Svaneke 1863, tysk Konsul 1885. Han var Medlem af Svaneke Borgerrepræsentation og dennes sidste Formand, derefter i 30 Aar Byraadsmedlem. I 40 Aar var han

Medlem af Havneudvalget. Selv var han Ejer af og Reder for flere Skibe og Medlem af det Udvalg, der startede Det østbornholmske Dampskibsselskab 1876, og af dette Selskabs Bestyrelse. 1906 overdrog han Forretningen til sin ældste Søn og døde den 10. Novbr. 1910.

¹/₅ 1886 blev han Amdsraadsmedlem som Byrepræsentant og sad i Amdsraadet til ³⁰/₄ 1892.

Han var gift med Oliva Margrethe Cathrine Fuglsang (født ¹⁸/₈ 1847, død ⁷/₉ 1910), Datter af Skipper i Rønne Tønnes Boyesen Fuglsang og Hustru Anna Cathrine Westh.

Andreas Espersen Due 1889—95.

Due var født den 12. Januar 1847 paa Duegaard i Poulsker som Søn af Gaardejer Anders Jørgensen Due og Hustru Benedikte Sommer. Han blev Landmand, Ejer af St. Myregaard i Pedersker 1873—1901, da han flyttede til Villa »Dues Minde« i Poulsker og senere til Neksø, hvor han døde den 4. Aug. 1925.

Due var den første Formand for Bornholms Valgmenighed. I en Aarrække sad han i Pedersker Sogneraad og valgtes ²⁹/₄ 1889 af Sogneraadenes Valgmænd ind i Amdsraadet, hvor han sad til ³⁰/₄ 1895.

Han var gift med Sanne Eline Petrea Hansen (født ¹⁶/₁₀ 1851, død ⁸/₂ 1927), Datter af Gaardejer Hans Peter Hansen, Lynggaard i Aaker, og Hustru Laurencie Marcher.

Christian August Thorsen 1889—95, 1901—07.

Thorsen var født den 5. Aug. 1838 paa Gadebygaard i Østermarie som Søn af Proprietær Peter Thorsen og Hustru Karen Kirstine Jørgensdatter og Broder til Niels Peter Thorsen (se S. 43). I sin Ungdom var han Dræningsmester paa Sjælland og fik senere paa Bornholm Indflydelse paa Dræning og Nivellering af forskellige Gaardes Jorder. 1868—71 ejede han Risbygaard i Klemensker, hvorfra han flyttede til 11te Selvejergaard, Østergaard »i Risén«, i Østermarie, som han ejede 1871—1906. Da flyttede han til Stationsbyen, hvor han var Postekspeditør, til Jernbanen kom. I 22 Aar var han Formand for Østermarie Brugsforening til 1911. Han var Medstifter af Bornholms Højskole og en Tid Medejer af den, og han var Landvæsenskommissær. Han døde d. 23. Okt. 1926.

1874—80 var Thorsen Sogneraadsmember, i de 5 Aar Sogneraadformand. I

Amtsraadet havde han Sæde i to Perioder, fra $^{29}/_4$ 1889— $^{30}/_4$ 1895 og fra $^{29}/_4$ 1901— $^{30}/_4$ 1907, valgt af Sogneraadenes Valgmænd.

Han var gift med Karoline Henriette Hansen (født $^{12}/_{11}$ 1844, død $^{30}/_1$ 1901), Datter af Gaardejer Hans Peter Hansen, Ypnastedgaard, og Hustru Mathea Koefoed.

Jens Christian Sophus Jensen 1889—95.

Jensen var født den 17. Juni 1849 i Nykøbing S. som Søn af Amtsforvalter Niels Laurits Christian Jensen (se S. 40) og Hustru Agnetine Sofie Frederikke Petersen. Han gik til Søs og blev Maanedsløjtnant i Flaaden, men købte Tornbygaard og Landsdommergaard i Klemensker og Skovgaard i Nyker, saa at han blev Ejer af Bornholms største samlede Hartkornsbesiddelse.

Han var i en Aarrække Medlem af Klemensker Sogneraad og blev $^{29}/_4$ 1889 af Sogneraadenes Valgmænd valgt ind i Amtsrådet, hvor han sad til $^{30}/_4$ 1895. Han døde den 1. Marts 1925.

Han var gift med Mathilde Petrea Kirstine Pedersen (født $^{20}/_1$ 1850, død $^{28}/_6$ 1929), Datter af Gaardejer Claus Flyng Pedersen, Tornbygaard i Klemensker, og Hustru Petrea Kofoed.

Niels Christian Olsen 1892—1904.

N. C. Olsen blev født den 6. Oktbr. 1847 i Arnager som Søn af Avlsbruger Jens Olsen og Hustru Christine Margrethe Bidstrup. Han blev exam. jur. 1875, derefter Fuldmægtig paa Byfogedkontoret i Hasle og nedsatte sig $^{24}/_{10}$ 1877 som Sagfører i Rønne, hvor han virkede til sin Død den 31. Juli 1917. 1902 blev han udnævnt til Justitsraad.

Olsen var i en lang Aarrække Medlem af Ligningskommissionen og sad i Byraadet fra $^3/_1$ 1888 til sin Død. 1915—17 var han af Rønne Kommune valgt ind i Bestyrelsen for Neksøbanen og 1913—14 af Kommunerne ind i Bestyrelsen for Allingebanen. $^{27}/_4$ 1892 blev han valgt ind i Amtsrådet som Byrepræsentant og sad her i to Valgperioder til $^{27}/_4$ 1904, valgt af Højre.

Han var ugift.

Emil Theodor Ferdinand Bohn 1892—98, 1910—16.

Emil Bohn var født den 16. Septbr. 1857 i Allinge som Søn af Lærer Esper Hansen Bohn og Hustru Caroline Hansine Samuelsen. Han blev Avlsbruger,

Mejeriejer og Hotelejer i Allinge, hvor han efterhaanden paatog sig flere Hverv: Han blev Branddirektør, Strandingskommissionær o. m. og kom i Bestyrelsen for Det østbornholmske Dampskibsselskab 1909.

I en Aarrække sad Bohn i Byraadet, som han var et virksomt Medlem af, og ²⁷/₄ 1892 valgtes han som Byrepræsentant ind i Amsraadet, hvor han først sad til ³⁰/₄ 1898 og anden Gang fra ²¹/₄ 1910—³⁰/₄ 1916. Han døde d. 19. Aug. 1917.

Han var gift med Sandrine Nielsine Riis (født ¹⁹/₇ 1868, død ¹²/₁₂ 1928), Datter af Gaardejer Laurits Jørgensen Riis, Risegaard i Olsker, og Hustru Julie Margrethe Jørgensen.

Otto Peder Herman Jespersen 1893—1908.

Jespersen var født den 4. Januar 1840 paa Splitsgaard i Klemensker som Søn af Proprietær Jacob Ancher Jespersen (se S. 35) og Hustru Marie Sophie Arboe. Han lærte Landvæsen og overtog 1865 Fødegaarden, hvis dyrkede Areal han udvidede med ca. 200 Tdr. Land ved at opdyrke Hedejord. Paa det nyopdyrkede Areal byggede han 1900 Gaarden Lyngholt, som han overdrog til sin ældste Søn, mens han 1908 overdrog Splitsgaard til en anden Søn og selv flyttede til Rønne, hvor han døde den 23. Maj 1917. Han var R. af Db.

Jespersen var en meget virksom og anset Landmand, hvis Evner og Interesser toges i Brug paa forskellige Omraader. 1880—82 var han Formand for Bornholms landøkonomiske Forening og 1890—1906 i Bestyrelsen for Bornholms Andelssvineslagteri, 1892—96 som Formand. 1899—1917 var han Landvæsenkommissær og desuden Medlem af Overskatteraadet, af Oversundhedskommissionen og af Statsdyrskuekommissionen.

En Aarrække var Jespersen Sogneraadformand, og ²⁵/₈ 1893 blev han Medlem af Amsraadet, valgt af de højstbeskattede, ved Suppleringsvalg efter Ritmester H. N. Holm, der flyttede til Rønne; ³⁰/₄ 1898 blev han genvalgt, ligesaa ²⁷/₄ 1904, men udtraadte i Marts 1908. I en Aarrække, fra 1898, var han i Bestyrelsen for Amtssygehuset.

Han var gift 1ste Gang med Barbara Kirstine Margrethe Jespersen (født ²⁹/₉ 1842, død ¹⁰/₄ 1873), Datter af Proprietær Jesper Nicolaj Jespersen (se S. 31), Vestergaard i Vestermarie, og Hustru Hansine Petrea Colberg, 2den Gang med Søsteren Nanna Marie Jespersen (født ⁵/₃ 1847, død ²⁸/₂ 1940).

Niels Adolph Koefoed 1895—1901.

Koefoed var født den 3. Novbr. 1837 paa Laegaard i Aaker som Søn af Major Hans Madsen Koefoed og Hustru Maren Kirstine Sonne. Han lærte Landvæsen og overtog allerede i 21 Aars Alderen 1858 Langemyregaard i Aaker, som han drev med stor Dygtighed, til han 1902 solgte den og flyttede til Rønne, hvor han døde den 5. Oktbr. 1924. Han var Kaptajn i Bornholms Væbning og R. af Db.

Som den ansete Landmand, Kapt. Koefoed var, fik han en Række Tillidshverv. Saaledes sad han 1871—83 i Aaker Sogneraad, de sidste 10 Aar som Formand, og i en Aarrække var han Landvæsenekommissær. 1885—1915 var han Medlem af Bestyrelsen for Dampskibsselskabet af 1866. ²⁹/₄ 1895 valgtes han af Sogneraadenes Valgmænd ind i Amtsraadet, hvor han sad til ³⁰/₄ 1901.

Ved Folketingsvalget i 2den Kreds ³/₁ 1879 var han Højres Kandidat mod Kaptajn Ph. R. Dam ligesom ved Valgene ²⁵/₆ 1884 og ²⁸/₁ 1887, hver Gang uden at opnaa Valg.

Han var gift 1ste Gang med Gunhild Petrea Kofoed (født ²⁰/₆ 1837, død ²/₁₁ 1884), Datter af Gaardejer Peder Kofoed, Langemyregaard i Aaker og Hustru Kirstine Sophie Munk, 2den Gang med Søsteren Caroline Kirstine Sophie Kofoed (født ¹⁸/₆ 1852, død ²¹/₆ 1924).

Adolf Michael Jespersen 1895—1901.

Jespersen var født den 10. Maj 1848 paa Sejersgaard i Knudsker som Søn af Gaardejer exam. jur. Hans Koefoed Jespersen og Hustru Michelle Christiane Rasch. Han lærte Landvæsen og blev Ejer af Imminggaard i Nylarsker, som han drev, til han 1919 afhændede den til sin Søn og flyttede til Rønne. Han var i en Aarrække Formand for Sogneraadet i Nylarsker. Han døde den 30. Marts 1934.

²⁹/₄ 1895 blev Jespersen valgt ind i Amtsraadet af Sogneraadenes Valgmænd og var Medlem i en Valgperiode til ³⁰/₄ 1901.

Jespersen var gift med Caroline Magdalene Mossin (født ²³/₄ 1853, død ¹¹/₆ 1938), Adoptivdatter af Sognepræst, Landstingsmand Christian Frederik Mossin, Aaker, og Hustru Karine Marie Jansen.

Hans Peter Hansen 1895—1901.

Hans Hansen var født den 19. Aug. 1854 paa Tingfogedgaard i Ibsker som

Søn af Gaardejer Jens Peter Hansen og Hustru Sanne Marie Lund. Han lærte Landvæsen og købte Gamlevældegaard, 13. Selvejergd., i Østerlars, som han drev, til han 1905 overtog Kobbegaard i samme Sogn, hvor han boede til sin Død den 20. Maj 1909.

Han var en meget driftig Landmand, var Medstifter af Bornholms første Andelsmejeri, »Dybdal« i Østerlars, og dettes Formand 1892—1906 og 1908 og i Bestyrelsen for Bornholms Andelssvineslagteri 1890—1909.

I 25 Aar (1884—1909) var Hansen Formand for Østerlars—Gudhjem Sogneraad. ^{29/4} 1895 valgtes han af Sogneraadenes Valgmænd ind i Amtsraadet og sad her til ^{30/4} 1901. Endvidere var han Skyldraadsformand fra denne Stillings Oprettelse 1903 til sin Død.

Han var gift med Mathea Benditte Hansen (født ^{10/2} 1859), Datter af Gaardejer Hans Peter Hansen, Ypnastedgaard i Østermarie, og Hustru Mathea Koefoed.

Ludvig Frederik Birch 1895—1901.

Ludvig Birch var født den 22. Marts 1849 i Neksø som Søn af Fuldmægtig, Konsul Andreas Birch og Hustru Karen Marie Sonne. Han lærte Landvæsen og blev Ejer af 48. Selvejergaard, Langegaard, i Rutsker. Han blev Medlem af Rutsker Sogneraad, Sandemand og Kirkeværge. Den 17. Juli 1906 døde han. Hans Broder Direktør Johannes Birch oprettede et Mindelegat paa 20.000 Kr., der bærer Ludvig Birchs Navn, og af hvis Renter Halvdelen gaar til trængende Personer i Rutsker, Halvdelen til Kirken og Skolerne i Sognet.

^{29/4} 1895 valgtes Ludvig Birch ind i Amtsraadet af Sogneraadenes Valgmænd og var Medlem til ^{30/4} 1901.

Birch var ugift.

Thomas Georg Martin Rübner-Wissing 1898—1904.

Th. Rübner-Wissing var født den 30. Oktbr. 1850 i Aarhus som Søn af Boghandler Andreas Christian Wissing og Hustru Louise Wissing. Han blev exam. pharm., kom til Rønne som Provisor ved Apoteket og grundlagde 1877 en Kolonialforretning en gros med Sæbefabrik i Rønne; dertil føjede han 1879 en Sodavandsfabrik. 1880—82 og 1891—1902 var han Formand for Rønne Handelsstandsforening, 1899—1907 i Bestyrelsen for »Dampskibsselskabet paa

Bornholm af 1866«, 1900—07 som Formand. Han var fransk Konsul. Han døde den 14. Januar 1908.

1891—1903 var han Medlem af Rønne Byraad, og $\frac{30}{4}$ 1898 valgtes han til Amdsraadsmedlem som Byrepræsentant. Samme Aar blev han Formand for Amtssygehusets Bestyrelse. Han sad i Amdsraadet til $\frac{30}{4}$ 1904.

Rübner-Wissing var gift med Nicoline Laurentia Predbjørn (født $\frac{13}{10}$ 1854, død $\frac{11}{9}$ 1942), Datter af Gaardejer Herman Kofoed Predbjørn, Vibegaard i Knudsker, og Hustru Margrethe Kirstine Ipsen.

Hans Berg Harild 1898—1904.

Harild var født den 11. Maj 1856 i Neksø som Søn af Avlsbruger, Købmand Niels Larsen Harild og Hustru Cecilie Marie Berg. Han stod i Handelslære og gik paa Handelsskole i København, men dreves af Lysten til Landbrug og blev en meget virksom Avlsbruger i Neksø. Hans Dygtighed bevirkede, at han 1891 valgtes ind i Byraadet, hvor han med en enkelt Afbrydelse paa 3 Aar sad til $\frac{31}{3}$ 1929, altsaa i ca. 35 Aar. Fra $\frac{1}{4}$ 1919 var han folkevalgt Borgmester, til han traadte ud af Byraadet.

Fra 1898 var Harild Bestyrelsesmedlem for Sparekassen for Neksø og Omegn, fra 1910 dens Formand, 1901—30 i Bestyrelsen og Næstformand for Det østbornholmske Dampskibsselskab. Desuden var Harild Formand for Birchs Legat, i en Aarrække Bestyrelsesmedlem og Kasserer for Foreningen Bornholm og 1916—28 Medlem af Bornholms Museumsforenings Bestyrelse. Han døde den 30. Decbr. 1942. Han var R. af Db.

Den $\frac{30}{4}$ 1898 valgtes Harild af Højre ind i Amdsraadet som Repræsentant for Byerne og havde Sæde her til $\frac{30}{4}$ 1904.

Han var gift med Oliva Kofoed Sonne (født $\frac{14}{8}$ 1858, død $\frac{30}{8}$ 1934), Datter af Stenværksejer, Kaptajn Ole Edvard Sonne (se S. 32) og Hustru Signe Johanne Kofoed.

Markus Peter Blem 1901—1907.

M. P. Blem var født den 8. Marts 1848 paa Værmelandsgaard i Aaker som Søn af Gaardejer Jørgen Peter Blem og Hustru Ane Margrethe Rasmussen. Hjemmet prægedes af kristelige, folkelige og politiske Interesser, »og denne aandelige Ballast fra Hjemmet har jeg altid betragtet som mit Livs Lykke,« siger Blem i en Artikel i sit sidste Leveaar. Han lærte Landbrug, var Elev paa

Hindholm Højskole og senere paa Bornholms Højskole i Østermarie og købte, da han havde aftjent sin Værnepligt og var blevet Korporal, i Febr. 1873 Engegaard i Nylarsker. Gaarden var paa 78 Td. Land, men kun ca. 30 Td. deraf var Agerjord. Med stor Energi tog Blem fat, og efterhaanden fik han ca. 40 Td. Land opdyrket, hvor der før var Lyng, Krat eller Skov, og al sin Jord fik han drænet og merglet. Alle sine Dage bevarede han sin store Interesse for det praktiske Landbrug. Han blev Formand for den stedlige Tyreholdsforening og Svineavlforening og for Udvalget for Bornholms Svineavlscenrer; fra 1899 havde han selv paa sin Gaard Avlscentrum for Yorkshiresvin. 1879—83 var han Medlem af Bestyrelsen for Bornholms landøkonomiske Forening. 1889 var han Medstifter af Bornholms Andelssvineslagteri, var i flere Aar dets Næstformand og 1896—1908 Formand for Bestyrelsen. Da 26 danske Andelssvineslagterier 1898 traadte i Samarbejde med hverandre, blev Blem Formand for Samvirksomheden og Leder af dens Fælleskontor i København. Samme Aar blev han Formand for Andelsudvalget, der bestod af Repræsentanter for alle Landets større Andelsforetagender, og da Andelsudvalget var Medlem af »The international cooperative alliance«, der har Sæde i London, kom han ind i internationalt Arbejde og maatte deltage i Møder og Kongresser i Udlandet, som ved Verdensudstillingen i Paris 1900, hvor han var de danske delegeredes Førsterepræsentant. Han havde, til Dels ved Selvstudium, lært sig Engelsk og gjorde en stor Indsats for Udlandets Kendskab til den danske Andelsbevægelse ved sine klare, paa solidt statistisk Grundlag byggede Taler.

Da den omtalte Samvirksomhed oprettede en fælles Ulykkesforsikring for Slagteriernes Arbejdere, blev Blem Formand for Selskabet. 1889 blev han Medlem af Repræsentantskabet for Landbygningernes almindelige Brandforsikring, 1892—1908 var han dets Næstformand og fra 1890 Medlem af Tilsynsraadet. 1890 blev han Revisor i Bornholms Brandforsikringsselskab for Løssøre.

Endvidere var Blem Medlem af Bestyrelsen for Foreningen til landøkonomisk Fjerkræavl.

Samme Aar Blem købte Engegaard, blev han Taksationsmand i Østifternes Kreditforening. Dette optog ham meget, han satte sig grundigt ind i Kreditforhold og kom efterhaanden til at arbejde mere og mere med Kreditforeningsager. I 1888—89 tog han Initiativet til en Konvertering af Østifternes Kreditforenings Kasseobligationer, hvorved Renten nedsattes fra 4 til 3½ pCt. aarlig. Forslaget mødte Modstand, men Blem agiterede paa Bornholm saa ivrigt for

Sagen, at han paa Generalforsamlingen ^{25/10} 1888 i København kunde møde med saa stor en Skare Bornholmere, at Forslaget blev vedtaget. Det vakte stor Opsigt over hele Landet, at Blem kom sejlene med to lejede Dampere og trumfede sin Plan igennem. Det vedtagne Forslag blev imidlertid ikke ført ud i Livet, og to Gange til maatte Blem over Østersøen med sine Tilhængere paa de to lejede Dampere, før Forslaget blev til Virkelighed. 1890 blev Blem valgt til Repræsentant i Kreditforeningen, 1892 blev han Medlem af Repræsentantskabets staaende Udvalg, 1896 Næstformand, og 1907 blev han valgt til Direktør i Østifternes Kreditforening. 1904 kom han ind i Handelsbankens Bankraad.

Da Blem nu mere og mere samlede sig om sit Arbejde i Kreditforeningen, flyttede han 1906 fra Bornholm og tog Bolig i Hellerup.

Men Bornholm og bornholmske Forhold vedblev til hans Død at have hans store Interesse. 1893 var han med til at stifte Bornholms Museumsforening, der 1894 oprettede Bornholms Museum, og var et virksomt Medlem af Bestyrelsen lige til sin Død. Som Rigsdagsmand gjorde han et energisk Arbejde for at skaffe Museet Statsstøtte. Ligeledes var han ivrigt med i »Foreningen Bornholm«s Arbejde for at bevare Bornholms Naturskønheder urørte og til sin Død Formand for »Nationalforeningen Bornholm« i København. I Dansk Aarbog 1907 skrev han en Artikel om »Bornholms nationale Bevarelse. Fra Fortid og Nutid«.

Med alt dette er det som Folketingsmand, Blem især er blevet kendt. Alle rede som ganske ung var han politisk interesseret, og 1877, da Estrup udstedte sin første provisoriske Finanslov, stiftede Blem en Grundlovsværneforening i Rønnekredsen og deltog som Repræsentant for denne i Grundlovsværneforeningens Generalforsamling i København. I Januar 1879 talte han første Gang ved et Vælgermøde Venstres Sag mod Kredsen's Folketingsmand, Højremanden Lucianus Kofod, og gennemførte ved sin Agitation, at denne ved Valget kort Tid efter fik flere Nej- end Ja-Stemmer. ^{24/5} 1881 var Blem saa Folketingskandidat for første Gang og blev valgt. Derefter repræsenterede han Rønnekredsen lige til 1909, da han ikke stillede sig. I de første Aar (1884, 1887, 1890 og 1892) havde han en Højremand som Modkandidat, men sejrede hver Gang med større og større Overtal i Stemmer, og ved Valgene 1895, 1898 og 1901 valgtes han ved Kaaring. 1903 fik han igen en Modkandidat, Redaktør C. N. Hauge, og ved Valget 1906 var dennes Stemmetal betænkelig stort (1089 mod Blems 1280), saa at Blem nu ikke stillede sig mere.

Blem var med i Venstres Kamp mod Provisoriepolitikken; han sluttede sig

til Berg; men efterhaanden blev han træt af Forfatningskampen og sluttede sig 1890 til Bojsens moderate Gruppe. 1892 startede han »Bornholms Dagblad« som Organ for moderat Venstrepolitik. Men utilfreds med Forliget i 1894 stemte han imod dette og meldte sig 1895 ind i Venstrereformpartiet, hvor han snart blev en betroet Mand. 1894—1906 var han Medlem af Finansudvalget, fra 1901 dets Sekretær og Ordfører for Dele af Finansloven. Fra 1895 var han Formand for Lønningsudvalget, ligesom han havde Sæde i flere Udvalg og Kommissioner.

I Amtsraadet valgtes Blem ind af Sogneraadene Valgmænd ^{29/4} 1901, men var kun Medlem een Valgperiode, til ^{30/4} 1907.

Blem døde den 18. Decbr. 1915 i Hellerup og blev begravet paa Nylars Kirkegaard, hvor der paa hans Grav er rejst en høj Granitsten med hans Portræt i Bronzerelief.

Blem var gift med Julie Larsen (født ^{27/12} 1851, død ^{27/11} 1930), Datter af Gaardejer Lars Larsen, Egeskovsgaard i Aaker, og Hustru Bodil Kirstine Hansen.

Ludvig Peter Olsen 1901—07.

L. P. Olsen var født den 30. Januar 1849 paa Myrebygaard i Vestermarie som Søn af Gaardejer Ole Poulsen — fra først i 1850'erne St. Knudegaard i Klemensker — og Hustru Maren Kristine Olsen. Han lærte Landvæsen og blev Ejer af Hollændergaard i Olsker. Her kom han ind i Sogneraadet og blev dets Formand. Desuden var han Formand for Mejeriet Humledal og for Sognets Tyreforening og Kontrolforening, ligesom han var Kasserer for Skytteforeningen og Forligsmægler. Han døde den 18. Novbr. 1934.

Den ^{29/4} 1901 valgtes Olsen ind i Amtsraadet af Sogneraadene Valgmænd og var Amtsraadsmedlem til ^{30/4} 1907.

Olsen var gift med Marthe Margrethe Larsen (født ^{22/5} 1847, død ^{28/3} 1933), Datter af Gaardejer Lars Mauritzen, Bobbegaard i Aaker, fra sidst i 1860'erne Strangegaard i Klemensker, og Hustru Anne Cathrine Mauritzen.

Anthon Jensen 1901—07.

Anthon Jensen var født den 20. Januar 1853 paa Aagaard i Pedersker som Søn af Gaardejer Jens Andersen og Hustru Margrethe Hansen. Han lærte Landvæsen og besøgte Bornholms Højskole paa Pæregaard i Østerlars og Hindholm Højskole og var alle Dage en overbevist Grundtvigianer. 1877 overtog han den

ene af de to Dele, hans Forældre delte hans Fødegaard i, et større Avlsbrug, som fik Navnet »Kratlund«. Dette drev han til 1908, da han flyttede til Aakirkeby, hvor han døde den 16. Novbr. 1914.

Tidligt, allerede i 1881, da han var 28 Aar, kom han ind i Sogneraadet, hvor han straks blev Formand og virkede som saadan i 14 Aar. 1905—14 var han Skatteraadsformand for Neksø Skattekreds og en Tid Formand for Bestyrelsen for Bornholms Andelssvineslagteri. ²⁹/₄ 1901 valgtes han af Sogneraadens Valgmænd ind i Amtsraadet, hvor han sad til ³⁰/₄ 1907.

Ved Folketingsvalget i 2den Kreds ⁵/₄ 1898 stillede han sig som Repræsentant for det forhandlende Venstre mod Folketingsmand N. Ingvard Jensen, men opnaaede ikke Valg.

Han var gift med Gundeline Kathrine Ipsen (født ³⁰/₁₀ 1852, død ³⁰/₃ 1932), Datter af Gaardejer Johan Frederik Ipsen, Slettegaard i Pedersker, og Hustru Barbara Madsen Frigaard.

Peter Vilhelm Eriksen Hansen 1904—10.

Fysikus Hansen var født den 28. Maj 1837 i Lyngby ved Roskilde som Søn af Lærer Johan Eriksen Hansen og Hustru Henriette Elisabeth Leegaard. Han blev Student fra Roskilde 1856, cand. med. 1862 og nedsatte sig som praktiserende Læge i Roskilde 1863. ¹⁶/₆ 1886 blev han Distriktslæge i Bornholms Vestre og Søndre Herred og Fysikus over Bornholm. Han arbejdede for Opførelsen af Bornholms Amtssygehus og var senere Medlem af Sygehusets Bestyrelse. Han var Medlem af Oversundhedskommissionen og Karantænekommissionen og Formand for Bornholms Afdeling af Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse. Ved gentagne Foredrag forskellige Steder paa Øen søgte han at vække Befolkningens Interesse for Hygiejne og Forstaaelse af Smittespredning. Fysikus Hansen døde den 23. Aug. 1917 i Roskilde. Han var R. af Db. og Dbm.

Allerede i Roskildetiden var Hansen Medlem af Byraadet der 1876—86, og i Rønne blev han valgt til Byraadsmedlem 1894. I Byraadet virkede han for Anlæg af Gas- og Vandværk i Rønne. 1901—03 var han af Rønne Kommune valgt ind i Bestyrelsen for Neksøbanen. ²⁷/₄ 1904 valgtes han som Byrepræsentant ind i Amtsraadet, hvor han ivrigt virkede for Opførelsen af et Tuberkulose-sanatorium; han blev 1906—08 Formand for dets Anlægsbestyrelse. I Amtsraadet sad han til ³⁰/₄ 1910.

Han var gift med Juliane Valentine Hansen (født ¹²/₃ 1844, død ²⁵/₂ 1901),

Datter af Urtekræmmer i København Julius Gottlieb Hansen og Hustru Emilie Kirstine Berg Hvidt.

Niels Carl August Haure-Petersen 1904—10.

Sagfører Petersen (1915 Navneforandring til Haure-Petersen) var født den 23. Juli 1854 i Vindeby paa Lolland som Søn af Lærer Poul Anthon Petersen og Hustru Nielsine Camilla Haure Nielsen. Han tog dansk-juridisk Eksamen 1875, blev $\frac{1}{11}$ 1877 By- og Herredsfuldmægtig i Hasle og nedsatte sig $\frac{20}{7}$ 1881 som Sagfører i Rønne, hvor han praktiserede, til han $\frac{14}{6}$ 1912 flyttede til København. Her døde han den 6. Januar 1927.

1903—09 var han Medlem af Rønne Byraad, og $\frac{29}{4}$ 1904 valgtes han som Byrepræsentant ind i Amtsraadet, hvor han sad til $\frac{30}{4}$ 1910. Han var Medlem af Amtsæygehusets Bestyrelse og Kommissær for Tiendeafløsningen.

Petersen var gift med Andrea Larsine Christiane Andersen (født $\frac{9}{2}$ 1860, død $\frac{11}{8}$ 1915), Datter af Gaardejer Hans Andersen og Hustru Dorthea Elisabeth Andersen.

Mads Peter Ipsen 1904—10.

Ipsen var født den 7. Septbr. 1853 paa Landsdommergaard i Klemensker som Søn af Kaptajn, Gaardejer Andreas Ipsen og Hustru Petrea Munch. Han blev Landmand, var en Tid Forpagter af Brogaard i Olsker og derefter 1881—83 Ejer af Fødegaarden, som han solgte, hvorefter han flyttede til Allinge, hvor han drev Avlsbrug og samtidig paatog sig forskellige offentlige Hverv. 1886—1926 var han Kirkeværge, 1896—1911 Kæmner. I to Perioder var han Byraadsmedlem, desuden Medlem af Ligningskommissionen og Skatteraadmedlem. 1903—26 var han Bestyrer af Bornholms Laane- og Diskontobanks Filial i Allinge, i over 25 Aar Formand for Allinge-Sandvigs Haandværkerforening. Han døde den 13. Marts 1926.

$\frac{27}{4}$ 1904 blev han som Byrepræsentant valgt til Medlem af Amtsraadet, hvor han sad til $\frac{30}{4}$ 1910. Han var Medlem af Amtssygehusets Bestyrelse.

Han var gift 1ste Gang med Emanuellita Petrine Augusta Bohn (født $\frac{9}{8}$ 1853, død $\frac{8}{4}$ 1882), Søster til Emil Bohn (se S. 51) og Datter af Lærer Esper Hansen Bohn og Hustru Martine Kirstine Jørgensdatter, og 2den Gang med Albine Julie Dam (født $\frac{31}{12}$ 1848, død $\frac{13}{3}$ 1926), Datter af Teglværksejer Vævest Dam og Hustru Julie Hjorth, og Enke efter Gaardejer Peter Andreas Thorn, Hovedgaard i Nylarsker.

Thor Maglegaard Westh 1905—10.

Westh er født den 14. Novbr. 1865 paa Pæregaard i Østerlars som Søn af Gaardejer, Løjtnant Thor Julius Westh og Hustru Giertrud Margrethe Hansen. Han lærte Landbrug og overtog 1898 Arvegaarden Maglegaard i Østermarie, som han drev til 1911, da han solgte den. 1923 købte han Hotel »Østersøen« i Svaneke, som han drev til 1939.

Ved Udfyldningsvalget ¹⁵/₄ 1905 efter Landstingsmand M. P. Jensens Død blev Westh af de højstbeskattede valgt ind i Amtsraadet, hvoraf han var Medlem til ³⁰/₄ 1910.

Han er gift med Anne Margrethe Petrea Jørgensen (født ²⁴/₁₁ 1872), Datter af Købmand i Maribo Jørgen Hansen Jørgensen og Hustru Wilhelmine Petrea Knudsen.

Hans Pedersen 1907—22.

Pedersen var født den 13. Novbr. 1862 paa Staalegaard i Nyker som Søn af Gaardejer Jørgen Pedersen og Hustru Dorteia Olsen. Han lærte Landvæsen og overtog 1886 Fødegaarden, som han drev til 1924, da han flyttede til Nyker Stationsby, hvor han døde i sin Villa »Staalhytten« den 1. Febr. 1935.

Han var Formand for Nyker Brugsforening og for Bornholms Brugsforeninger, Formand for Bornholms Kreaturforsikringselskab og for Østifternes Haveselskabs Bornholmskreds.

I tre Valgperioder var han Medlem af Sogneraadet og Formand i to, og ¹/₅ 1907 valgtes han af Sogneraadenes Valgmænd ind i Amtsraadet, hvoraf han var Medlem til ³⁰/₄ 1922.

Han var gift 1ste Gang med Holgerine Janusine Hermansen (født ²⁴/₂ 1867, død ¹¹/₂ 1928), Datter af Gaardejer Niels Hermansen, Lykkegaard i Vestermarie, og Hustru Karen Margrethe Kofoed, 2den Gang med Petra Nielsen (født ⁷/₈ 1890), Datter af Husmand Johannes Peder Nielsen, Nyker, og Hustru Anine Karoline Kofoed.

Hans Viggo Maegaard 1907—28.

Maegaard var født den 14. April 1868 paa Maegaard i Olsker som Søn af Gaardejer Hans Edvard Maegaard og Hustru Marengine Kofoed. Han lærte Landvæsen, bl. a. paa Næsgaard Landbrugsskole, blev Sekondløjtnant, senere Kaptajn i Bornholms Væbning, og overtog 1896 Fødegaarden. Som den inter-

esserede og forhandlingsdygtige Mand, han var, kom han snart ind i forskellige Bestyrelser o. lign. 1902 blev han Formand for A/S Nordlandets Handelshus, 1903 blev han Medlem af Bornholms Laane- og Diskontobanks Bankraad, senere af dens Kontroludvalg. 1903 kom han ogsaa ind i Bornholms Andelssvinelagteris Bestyrelse og blev dens Formand 1909. Desuden var han 1913—28 Medlem af Allingebanens Bestyrelse, valgt af Amtsraadet, og 1916—28 af Gudhjembanens Bestyrelse, ligeledes valgt af Amtsraadet, af Udstykningsforeningens Bestyrelse, Formand for Bornholms Hesteavlforening o. m. 1909 blev Maegaard Formand for Bornholms nordre Vurderingskreds og 1923 Skyldraadsformand for Bornholms Amt.

1899 blev Maegaard Sogneraadmedlem og samme Aar Sogneraadets Formand, en Stilling han beholdt, til han ¹²/₄ 1907 af Sogneraadenes Valgmænd blev valgt ind i Amtsraadet, hvor han var Medlem til ³⁰/₄ 1928, da han flyttede til Rønne. I Amtsraadet udførte han et betydeligt Arbejde for Øen, var bl. a. Medlem af Amtssygehusets Bestyrelse.

Som Folketingsmand M. P. Blems Afløser opstilledes Maegaard som Venstres Kandidat ved Folketingsvalget ²⁵/₅ 1909 i 1ste Kreds, men opnaede ikke Valg. ²⁰/₅ 1910, da han støttedes af Højre, valgtes han til Folketingsmand mod C. Nielsen Hauge. Tre Aar efter, da Højre igen opstillede egen Kandidat, blev Hauge valgt; men ¹⁰/₇ 1914 valgtes Maegaard til Landstingsmand og beholdt sit Mandat til ²¹/₉ 1928, da han afløstes af Provst Blang, mens han selv som Provst Blangs Suppleant traadte ind i Folketinget. Da var han imidlertid en af Sygdom mærket Mand, og den 21. Novbr. 1928 døde han. Fra 1922 var han Statsrevisor.

Maegaard var gift med Michella Christine Jensen (født ²³/₈ 1875), Datter af Gaardejer Lars Jensen, Spagergaard i Nylars, og Hustru Marie Jensen.

Anton Jensen Kjøller 1907—10, 1916—35.

A. Kjøller er født den 14. Decbr. 1856 paa Ellesgaard i Østermarie som Søn af Gaardejer Peder Thorkildsen Kjøller og Hustru Agnethe Marie Kofoed. Han lærte Landvæsen, var Elev paa Bornholms Højskole 1872 og 1875, gennemgik Korporalskolen 1877 og overtog Fædrenegaarden 1883. Snart paatog han sig forskellige Hverv, som han røgtede med stor Interesse. Han var Formand for Mejeriet »Broholm« fra 1888—1917, Medatifter af Østermarie Brugsforening 1889 og i mange Aar dens Formand, og Formand og Regnskabsfører for Øster-

marie Pakhusforening, Medstifter af Øernes Andelsselskab for Indkøb af Foderstoffer og i mange Aar dets Repræsentant for Østbornholm, i mange Aar Repræsentant paa Bornholm for Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring. Han kom i Bestyrelsen for Bornholms landøkonomiske Forening, i Bestyrelsen for Bornholms Amtsskytteforening og en Aarrække Formand her, og har været Bestyrelsesmedlem i Bornholms Museumsforening siden 1904. Desuden blev han (1916) Medlem af Bestyrelsen for Svaneke Sygehus, Medlem af Bestyrelsen for Almindingen—Gudhjembanen 1920—34, valgt af Finansministeriet, og for Bornholms Højskole. Yderligere var han Stabssergent i Bornholms Væbning og Lægdsmand.

Kjøller sad i Sogneraadet i en Række Aar med en enkelt Afbrydelse og var i nogle Aar Raadets Formand. $\frac{1}{5}$ 1907 valgtes han af Sogneraadens Valgmænd ind i Amtsraadet, sad her til $\frac{30}{4}$ 1910 og var igen Medlem $\frac{1}{5}$ 1916— $\frac{30}{4}$ 1935. Kjøller er Dannebrogsmænd og R. af Db.

Han var gift med Marie Cathrine Bech (født $\frac{25}{11}$ 1861, død $\frac{27}{3}$ 1903), Datter af Gaardejer Christian Bech, Halsegaard i Østermarie, og Hustru Julie Marie Hjorth.

Bendt Anthon Kjøller Hansen 1907—31.

Anthon Hansen er født den 8. Oktbr. 1862 i Neksø som Søn af Købmand Jochum Peter Hansen, Søn af Jochum Hansen (se S. 28), og Hustru Ingeborg Kristine Kjøller. Han lærte Landvæsen, var Elev paa Bornholms Højskole og blev Avlsbruger paa Slamre i Bodilsker og fik snart, som den dygtige Landmand han var, forskellige offentlige Hverv. 1892 blev han Sogneraadsmænd, 1899 Formand for Sogneraadet, og han var derefter Formand til 1917. 1914 blev han Medlem af Skoledirektionen. Desuden blev han Bestyrelsesmedlem i Nexø og Omegns Sparekasse og 1920—34 i Neksøbanen, valgt af Finansministeriet. Endelig var han Forligsmægler.

I Amtsraadet blev han valgt ind af Sogneraadens Valgmænd $\frac{12}{4}$ 1907 og siden genvalgt, til han traadte ud i Decbr. 1931.

Han var gift med Nielsine Kathrine Julie Nielsen (født $\frac{10}{9}$ 1865, død $\frac{26}{11}$ 1931), Datter af Gaardejer Niels Peter Nielsen, Klinteby i Ibsker, og Hustru Kirstine Margrethe Kofoed.

Mads Ludvig Stender 1908—28.

Stender var født den 7. Januar 1858 paa Ladegaard i Klemensker som Søn

af Gaardejer, Kaptajn Andreas Fuglsang Stender og Hustru Ingeborg Oliva Petrea Rasch. Ved Faderens Død 1864 var Stender kun 6 Aar gammel, hvorfor Gaarden blev bortforpagtet, til Stender efter at have faaet en grundig Uddannelse i Landvæsen 1880 kunde overtage den. 1887 købte han Nørregaard i Nyker til og drev derefter begge Gaarde. Han var 1898—1902 i Bestyrelsen for Mejeriet »Svalhøj« og i Bestyrelsen for Bornholms landøkonomiske Forening. Fra 1908 var han Landvæsenskommissær og sad desuden 1928—34 i Bestyrelsen for Rønne—Allinge Jernbane, valgt af Amtsraadet, var Formand for Overformynderiets Laanebestyrelse paa Bornholm og Formand for Bornholms Laane- og Sparekasses Tilsynsraad. Han døde d. 12. Novbr. 1940. Han var R. af Db.

Sogneraadetsmedlem og Sogneraadets Formand var han i to Perioder. ²⁸/₃ 1908 blev han af de højstbeskattede valgt til Amtsraadsmedlem ved Udfyldningsvalget efter Proprietær O. Jespersens Udtræden og sad i Amtsraadet til ³⁰/₄ 1928. Han var Medlem af Amtssygehusets Bestyrelse.

Stender var gift 1ste Gang med Anna Magdalene Holm (født ⁴/₁₀ 1860, død ¹²/₁₂ 1901), Datter af Ritmester Nicolai Holm, Simlegaard i Klemensker (se S. 39), og Hustru Engeline Margrethe Thorsen, 2den Gang med Anna Elisabeth Dreyer (født ¹⁶/₄ 1862, død ¹⁴/₃ 1933), Datter af Gaardejer i Seest Hans Mortensen Dreyer og Hustru Cathrine Marie Rasmussen.

Magnus Mortensen 1910—16.

Magnus Mortensen er født den 22. Novbr. 1873 paa Nørremark i Ibsker som Søn af Husmand Hans Mortensen og Hustru Kristine Olsen. I sin Ungdom arbejdede han paa forskellige Gaarde som Karl og købte saa Aaløse Mølle. Senere boede han paa forskellige Ejendomme, ejede bl. a. en Tid Pilegaard i Østermarie.

Kun 28 Aar gammel blev Mortensen Medlem af Østermarie Sogns Udmarksbestyrelse, og han gjorde et betydeligt Arbejde for Husmandssagen; en Tid var han Formand for Østermarie Husmandsforening og Medlem af Bestyrelsen for de bornholmske Husmænds Samvirksomhed og for Udstykningsforeningen. Desuden var han en Tid Formand for Østermarie Brugsforening. 1925 flyttede han til Østerlars, hvor han ligeledes virkede for sine Standsfæller i Husmandsforeningen og Pakhusforeningen.

Mortensen var Sogneraadetsmedlem i Østermarie og valgtes ²¹/₄ 1910 ind i Amtsraadet, hvor han var Medlem til ³⁰/₄ 1916.

Ved Folketingsvalget i 2den Kreds ^{25/5} 1909 var hans Socialdemokratiets Kandidat, men opnaaede ikke Valg.

Han var gift med Mathilde Kristine Nielsen (født ^{25/5} 1878, død ^{20/1} 1938), Datter af Husmand i Østermarie Niels Hansen Nielsen og Hustru Ane Margrethe Sørensen.

Richard Mahler Schou 1910—16.

Schou er født den 20. Aug. 1866 paa Lindholmsgaard i Østermarie som Søn af Gaardejer Konrad Julius Schou og Hustru Regine Frederikke Andersen. Han lærte Landbrug og købte Køllergaard i Ibsker, som han drev til 1920, da han flyttede til Svaneke, hvor han 1926—37 var Bogholder i Svaneke Bank, af hvis Repræsentantskab han stadig er Medlem.

Mens han drev Gaarden, var han en Tid Landvæsenskommissær og Sandemand. Ligeledes var han Medlem af Ibsker Sogneraad og Værgeraad.

^{21/4} 1910 valgtes han ind i Amtsraadet, hvor han havde Sæde til ^{30/4} 1916.

Han var gift med Andrea Lou (født ^{9/2} 1870, død ^{18/1} 1937), Datter af Gaardejer Laurids A. Lou, Køllergaard i Ibsker, og Hustru Margrethe Mikelsen.

Emil Otto Engel 1910—16.

Engel er født den 2. Juli 1872 i Rønne som Søn af Smed ved Bornholms Maskinfabrik Morten Hansen Engel og Hustru Christine Antonette Olsen. Han lærte Slagterfaget og blev Slagtermester i Svaneke. 1903 var han Medstifter af Svaneke Bank og blev dens Kasserer, senere Meddirektør og 1931 Enedirektør. Han har paataget sig flere offentlige Hverv, af hvilke han har beklædt de fleste en lang Aarrække, saaledes Stillingen som Lægdsmand, som Kirkeværge og som Medlem af Provstiudvalget i Bornholms østre Provsti.

I Aarene 1909—21 sad Engel i Svaneke Byraad og valgtes ^{21/4} 1910 til Medlem af Amtsraadet som Byrepræsentant for Venstre og havde Sæde her til ^{30/4} 1916. 1910—16 var han Medlem af Amtssygehusets Bestyrelse.

Engel er gift med Anna Cathrine Gram (født ^{12/10} 1869), Datter af Købmand i Svaneke Anthon Peter Georg Gram og Hustru Signe Marie Holm.

Laurits Christian Peter Lund 1910—13.

C. P. Lund var født den 27. Juni 1855 i Rønne som Søn af Skibskaptajn, senere Havnefoged i Rønne Hans Christian Lund og Hustru Christiane Marie

Ellebye. Han gik til Søs og blev efterhaanden Dampskibsfører. 1889 nedsatte han sig som Kul- og Trælasthanter i Rønne og blev Skibsreder. Han blev Medlem af Sørretten i Rønne og Formand for Dansk Sejlskibsrederiforening, Formand for Rønne Skipperforening og for Rønne Pensions- og Understøttelseskasse for Skibsførere, deres Enker og Børn og for Rønne gensidige Søassurance. 1903 blev han Formand for Bornholms Laane- og Diskontobanks Bankraad. Fra 1908 var han Medlem af Fællesrepræsentationen for dansk Skibsfart og 1912—17 af Arbejderforsikringsraadets Søforsikringsafdeling. 1898—1913 var han britisk Vicekonsul.

Konsul Lund solgte Forretningen til sine Sønner 1913 og flyttede til Hellerup. Her blev han Medlem af Sejlskibsnævnet, af Arbejdstidskommissionen af 1919, af Kommissionen til Sølovens Revision og af Raadet til Fremme af Oplysningsbureauets Arbejde. Fra 1925 var han Formand for Fællesrepræsentationen for Dansk Skibsfart. Han døde i Hellerup den 28. Januar 1927.

1903—13 var Lund Medlem af Rønne Byraad, som han repræsenterede ved Christian IX's Bisættelse i 1906. ²¹/₄ 1910 valgtes han ind i Amtsraadet, som han repræsenterede ved Frederik VIII's Bisættelse 1912, og hvoraf han udtraadte ¹³/₆ 1913 ved sin Bortrejse fra Rønne. Lund var R. af Db.

Han var 1ste Gang gift med Marie Johanne Caroline Andersen (født ⁵/₁ 1865, død ⁵/₄ 1899), Plejedatter af Agent Mogens Christiansen i Rønne, 2den Gang med Olga Christine Sonne (født ²⁷/₆ 1879), Datter af Købmand i Allinge Olaf Mathias Kofoed Sonne og Hustru Andrea Kure.

Niels Nielsen 1910—42.

Niels Nielsen var født den 8. August 1872 i Diernæs Sogn ved Faaborg som Søn af Arbejdsmand Søren Nielsen og Hustru Ane Larsen. Han lærte Typograftegnet og kom ¹/₄ 1893 til Rønne som Typograf ved »Bornholms Tidende«. Med en kortere Afbrydelse arbejdede han her til Slutningen af 1898, da han paa Grund af en Strejke fik sin Afsked. Han søgte derefter at slaa sig igennem som Forsikringsagent, men opgav denne Beskæftigelse, da han fra Begyndelsen af 1900 kom til at lede et Kontor for den københavnske »Social-Demokraten«, som han dels skulde udbringe til dens Holdere og dels meddele lokalt Stof. Da »Bornholms Social-Demokrat« begyndte at udkomme ¹/₄ 1902, blev han Journalist og Forretningsfører ved Bladet og beholdt denne Stilling til 1918.

Niels Nielsen ofrede et energisk Arbejde paa at organisere en socialdemo-

kratisk Bevægelse paa Bornholm og blev 1899 Formand for de samvirkende Fagforeninger paa Bornholm. 1903 valgtes han ind i Rønne Ligningskommission, hvori han en Tid var Formand og senere Sekretær. 1909 blev han Medlem af Byraadet, og da Byfoged Knud Wøldike paa Grund af Sygdom ønskede at blive fritaget for Borgmesterhvervet, blev Niels Nielsen $\frac{1}{4}$ 1917 konstitueret som Borgmester og i Juli samme Aar udnævnt til Stillingen, som han beholdt til sin Død, fra 1919 som folkevalgt Borgmester. Herved fik han sin egentlige Livsgerning, som han nu ofrede sin Kraft og Interesse paa. Af Sager, som især optog ham, kan nævnes Havnens Udvidelse og Alderdomshjemmet, Sager, som han trods megen Kritik saa bragt til Gennemførelse.

$\frac{21}{4}$ 1910 valgtes Niels Nielsen ind i Aamtsraadet, hvor han havde Sæde til $\frac{18}{2}$ 1942, altsaa i næsten 32 Aar, den længste Tid nogen har siddet i Bornholms Aamtsraad. Især Amtssygehuset, af hvis Bestyrelse han blev Medlem, arbejdede han stadig for at bringe paa Højde med Tidens Krav. I sine sidste Aar gjorde han en dygtig Indsats for Øens Flyveplads og Flyverforbindelsen med København. Han blev Formand for A/S Bornholms Flyveplads, Medlem af Skoledirektionen i Vestre Provsti og af Forsyningsudvalget for Bornholm af 1939.

Desuden var Niels Nielsen 1912—21 Formand i Sanatoriets Bestyrelse, Formand for Amtsbiblioteket fra dets Start til sin Død og Formand for Ligbrændingsforeningen. Endelig 1920—34 Medlem af Bestyrelsen for Rønne—Allinge-banen, valgt af Finansministeriet, og 1934—41 Medlem af Bestyrelsen for de bornholmske Jernbaner. Desuden Medlem af Bestyrelsen for Bornholms Børneoptagelseshjem, for Bornholms Spare- og Laanekasse og for »De forenede Granitbrud og Stenhuggerier.«

Indenfor sit Parti blev Niels Nielsen 1920 Formand for Bornholms socialdemokratiske Foreningers Aamtsorganisation og fik Sæde i Landspartiets Hovedbestyrelse. Ved Valgene til Folketinget $\frac{2}{12}$ 1926 og $\frac{24}{4}$ 1929 var han Socialdemokratiets Kandidat i 2den Kreds uden at opnaa Valg. Ved Landstingsvalget i 1928 fik han 21 Stemmer af de afgivne 47, men i 1936, da Stemmerne stod lige, sejrede han ved Lodtrækningen, og det samme gentog sig i 1939.

Som Udtryk for, hvad Rønne By følte, den skyldte Niels Nielsen for hans mangeaarige Arbejde for Byen, gav Byraadet en 1936—38 anlagt Vej langs Byens Østkant Navnet »Borgmester Nielsens Vej«, og det udnævnte ham, kort før han den 13de Marts 1942 døde, til Æresborger i Rønne.

Han var 1ste Gang gift med Inger Caroline Emilie Høyer (født $\frac{10}{10}$ 1873,

død ¹/₁₀ 1922), Datter af Kunstdrejer Søren Adolf Bille Høyer og Hustru Josefine Emilie Bjerregrav, 2den Gang med Ella Lovisa Rømer (født ¹¹/₃ 1896), Datter af Skrædermester Theodor Polycarpus Andreas Rømer og Hustru Emilie Josefine Rydèn.

Kristian Hansen Kofoed 1913—20.

K. H. Kofoed er født den 11. Marts 1879 paa Boet i Østermarie som Søn af Avlsbruger Christian Kofoed og Hustru Kristine Elisabeth Kofoed. Han blev Seminarist fra Neksø 1900, Student fra Rønne 1902 og cand. mag. 1908. Aaret efter blev han Adjunkt ved Rønne Statsskole og virkede her til 1920.

Allerede fra Dreng havde K. H. Kofoed været politisk interesseret, i sin Studentertid var han ivrig Studentersamfundspolitiker, og samme Aar han kom til Rønne som Adjunkt, rettede Bornholms radikale Venstremænd en Opfordring til ham om at lade sig opstille som Partiets Kandidat ved det kommende Folketingsvalg. Dette gjorde han ved Valget i 2den Kreds ²⁰/₅ 1910, da han fik 1001 Stemmer mod Folketingsmand Ingvard Jensens 1135. Der gik forud for Valget en energisk Agitation, og denne fortsattes i de følgende Aar, saa at Kofoed oparbejdede en livlig radikal Stemning i sin Kreds. Ved Valget ²⁰/₅ 1913 blev han valgt og var derefter Folketingsmand til Valget 1920, da han ikke stillede sig.

Paa Rigsdagen blev Kofoed snart kendt for sit dygtige Arbejde med de Sager, han behandlede, deriblandt en Del til Gavn for Bornholm. Især fik han at gøre med Lønnings- og Administrationssager. Af »den store Lønningskommission« 1917 blev han et virksomt Medlem, hvis System for Beregning af Statens Lønninger blev Grundlaget for Ordningen i Tjenestemandsløven af 1919. I det derefter oprettede Lønningsraad blev Kofoed Formand, og da denne Stilling 1920 blev omdannet til et Embede med Departementschefsløn, opgav han Adjunktstillingen i Rønne og flyttede til København. 1924 udnævntes han til Departementschef i Finansministeriets 1ste Departement, mens han vedblev at være ulønnet Formand for Lønningsraadet.

I mange Kommissioner lagdes der Beslag paa Kofoeds store Arbejdskraft. Her skal blot nævnes den saakaldte »store Sparekommission« 1921 og Administrationskommissionen. Desuden var Kofoed 1920—22 Statens Forligsmand i Arbejdsstridigheder, som Anerkendelse for hvilket Arbejde han modtog Fortjenstmedaljen i Guld.

Kofoed blev endvidere Formand for Bestyrelsen for Østifternes Aandsvageanstalt. I Rødbyhavn bærer en Vej Navnet »K. H. Kofoeds Vej« som Udtryk for Egnens Taknemmelighedsfølelse, fordi en Aandssvageanstalt blev bygget der og hjalp Egnen over en Nedgangsperiode.

Samme Aar Kofoed blev Folketingsmand (1913), blev han ved Suppleringsvalget ^{20/8} efter Konsul C. P. Lunds Bortrejse valgt til Medlem af Bornholms Amsraad og blev genvalgt ^{28/4} 1916, men udtraadte ved sin Bortrejse fra Øen 1920. 1913—20 var han ogsaa Medlem af Driftsbestyrelsen for Rønne—Allinge-banen, valgt af Ministeriet for offentlige Arbejder, en Tid Formand, 1916—20 Formand for Bestyrelsen for Gudhjembanen, valgt af Ministeriet for offentlige Arbejder, og fra 1919—20 Medlem af Neksøbanens Driftsbestyrelse, valgt af Finansministeriet.

K. H. Kofoed har bevaret sin Interesse for Bornholm og dens Forhold. 1932 udgav han en lille Digtsamling »Nogle Sange i bornholmsk Hjemstavnsmaal«, og i Aarene 1935—40 udsendte han en meget omfattende »Bornholms politiske Historie fra 1848 til vore Dage« (o: til 1910), der i 5 Bind (1415 Sider) giver meget mere, end Titlen lover: Ved Siden af den politiske Udvikling grundig Udredning af mange Sider af Øens kulturelle Forhold og en Række fortræffelige Biografier af kendte Bornholmere. Sin Selvbiografi meddeler han i 5te Bind S. 277—84 (Bornholmske Samlinger XXVII).

Den 9. Novbr. 1942 udnævntes K. H. Kofoed til Finansminister.

Kofoed er gift med tidligere Adjunkt ved Rønne Statskole Sigrid Henriette Andersen (født ^{22/4} 1878), Datter af Lektor Niels Andersen, Rønne, og Hustru Andrea Johanne Michelsen.

Jens Mossin Henriksen 1916—18.

Jens Henriksen er født den 13. Febr. 1871 i Ibsker som Søn af Avlsbruger Mads Henriksen og Hustru Ane Marie Mossin. Han lærte Landvæsen, var 1894 paa Høng Højskole og blev Avlsbruger i Ibsker 1897. 1903 var han med til at stifte de samvirkende bornholmske Husmandsforeninger og var 1909—18 Formand for Samvirksomheden. Endvidere var han Medlem af Bestyrelsen for Husmandsforeningen for Danmark og af Bestyrelsen for Husmændenes Ulykkes- og Ansvarsforsikring. 1918 blev han Sekretær og Kasserer for De samvirkende sjællandske Husmandsforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger og flyttede af den Grund over til Sjælland. 1939 nedlagde han disse

Hverv og udnævntes til Æresmedlem af De samvirkende Husmandsforeninger.

I Ibsker blev Henriksen Medlem af Sogneraadet og var 1904—18 Formand for Sygekassen. Endvidere var han Vurderingsmand til Ejendomsskyld, Medlem af Amtets og Sognets Kornnævn og Medlem af Bestyrelsen for Bornholms Andelssvineslagteri. Han valgtes ind i Amtsraadet ^{28/4} 1916, men traadte ud ved sin Bortrejse fra Bornholm ^{1/5} 1918.

Jens Henriksen er gift med Karen Marie Eriksen (født ^{20/2} 1872), Datter af Husmand Jens Eriksen, Strandhusene, Egebjerg Sogn, Odsherred, og Hustru Kirstine Eriksen.

Mathias Peter Nørregaard 1916—22.

Nørregaard var født den 11. Septbr. 1859 paa Pilegaard i Bodilsker som Søn af Gaardejer Jacob Peter Nørregaard og Hustru Karen Kirstine Jørgensen. Han lærte Landvæsen og overtog 1885 Fødegaarden. 1887 var han med til at stifte Bodilsker Mejeri, hvis Formand han var 1894—1918, og var i det hele virksom paa flere forskellige Omraader, f. Eks. for Skyttesagen og Hjælpekassen. Han var Repræsentant for Østifternes Kreditforening og Kommissær for Tiendeafløsningen.

I henved 25 Aar var han Formand for Sogneraadet, og ^{28/4} 1916 valgtes han af Det radikale Venstre ind i Amtsraadet, hvoraf han var Medlem til ^{30/4} 1922.

1918 overdrog han Gaarden til sin Søn og flyttede til Rønne, hvor han døde den 23. Febr. 1930.

Han var gift med Julie Kathrine Schou (født ^{10/7} 1863, død ^{14/4} 1941), Datter af Gaardejer Jens Mahler Schou, »I Skoven« i Bodilsker, og Hustru Oline Kristine Andersen.

Carl Vilhelm Andersen 1916—35.

Vilh. Andersen var født den 4. Maj 1869 i Hasle som Søn af Arbejdsmand Andreas Andersen og Hustru Hanne Andersson. Han lærte Smedehaandværket i Allinge, arbejdede som Smed, senere som Stenhugger og blev 1901 Avlsbruger paa Kantedamsgaards Parcel i Vestermarie. Han interesserede sig meget for det politiske og faglige Arbejde og fik efterhaanden mange Tillidshverv. Han kom i Bestyrelsen for Socialdemokratisk Forening i Vestermarie og var 1909—17 Sogneraadetsmedlem, valgt af Socialdemokratiet. I den Tid, da der endnu var offentlig Valghandling, var han ordførende Stiller i Rønne for Folketingsmand

Hauge. I ikke mindre end 21 Aar, 1915—36, var han Medlem af De samvirkende Husmandsforeningers Bestyrelse, i nogle Aar som Næstformand.

Han kom 1914 ind i Bestyrelsen for Bornholms Amts Udstykningsforening, ligesom han kom i Bestyrelsen for Bornholms Husmænds Kreaturforsikrings-selskab og blev Medlem af Voldgiftsretten for Handel med Husdyr. Endelig blev han Landvæsenskommissær. I sine senere Aar flyttede han til Rønne, hvor han døde den 14. Febr. 1942.

²⁸/₄ 1916 blev han valgt ind i Amtsraadet, hvor han sad til ³⁰/₄ 1935 og var Medlem af en Række vigtige Udvalg.

Han var gift med Jensine Ravn (født ¹¹/₈ 1872), Datter af Skræder Peter Ravn, Vester Brønderslev, og Hustru Marie Christensen.

Georg Peter Hansen 1916—36.

Georg Hansen var født den 9. Aug. 1874 i Klemensker som Søn af Husmand Mogens Peter Hansen og Hustru Ane Margrethe Nielsen. Han lærte Stenhuggeriet og arbejdede som Stenhugger, men blev 1902 Avlsbruger paa Ejendommen »Krakdal« i Rutsker. Her blev han Formand for Rutsker Husmandsforening og kom i Bestyrelsen for De samvirkende Husmandsforeninger, hvori han længe var Næstformand. I mange Aar hørte han til Husmandsbevægelsens kendteste Mænd her paa Øen. Han blev Medlem af Husmandsudvalget 1908, Formand for Udstykningskommissionen, Medlem af Amtskommissionen angaaende Oprettelse af Husmandsbrug og Fører for rejsende Husmænd. Landbrugsministeriet valgte ham til Formand for det bornholmske Udvalg angaaende Grundforbedringsarbejder. Endelig var han Landvæsenskommissær. 1936 lønnes han med Fortjenstmedaljen i Sølv, og den 15. Juni 1937 rejste Bornholms Husmænd ham i Taknemlighed en Mindesten paa hans Grav paa Ruts Kirkegaard. Han døde den 3. Febr. 1937.

Tidligt deltog han i Socialdemokratiets Arbejde, blev Formand for Rutsker socialdemokratiske Forening og valgtes ind i Sogneraadet. Den ¹/₅ 1916 blev han Medlem af Amtsraadet, hvor han sad, til han traadte ud paa Grund af Sygdom 1936.

Georg Hansen var gift med Johanne Marie Larsen (født ¹⁴/₆ 1874, død ²⁷/₇ 1936), Datter af Peder Larsen, Herfølge, og Karen Marie Larsen.

Herman Christian Jespersen 1916—25, 1928—32.

H. C. Jespersen var født den 17. Oktbr. 1874 paa Store Krusegaard i Bodilsker som Søn af Proprietær Georg Christian Stender Jespersen og Hustru Esther Marie Hansen. Han lærte Landvæsen og var Forvalter paa Herregaarden Nielsstrup paa Lolland og paa Brunsgaard i Nylarsker, til han 1901 blev Forpagter af Nordre Ellebygaard i Vestermarie. 1904 købte han Risegaard i Klemensker, som hans Fader i en Snes Aar havde ejet, men mageskiftede den 1906 med Simlegaard i samme Sogn. Han udvidede Gaardens Areal ved Tilbagekøb af frasolgte Parceller, men solgte den 1912 og flyttede til Rønne.

Jespersen var nemlig kommet ind i politisk Arbejde. Ved Valget til Folketinget i 1ste Kreds ^{25/5} 1909 blev han opstillet som Højres Kandidat, og ^{1/5} 1911 overtog han sammen med Redaktør Fr. Soltau Redaktionen af »Bornholms Avis«, hvoraf han blev Eneredaktør 1919. Ved Folketingsvalget ^{22/4} 1918, de tre Valg i 1920 (^{26/4}, ^{6/7} og ^{21/9}) og Valget ^{11/4} 1924 var han Højres Kandidat i begge de bornholmske Kredse og ^{2/12} 1926 i 1ste Kreds, uden at opnaa Valg.

Samtidig deltog Jespersen i kommunal Politik. ^{28/4} 1916 kom han ind i Amsraadet og var her med en enkelt Afbrydelse (^{24/3} 1925—^{30/4} 1928) et meget virksomt Medlem til sin Død. Han var bl. a. Medlem i Bestyrelsen for Amtssygehuset. ^{1/4} 1921—32 var Jespersen Byraadmedlem, en Tid Byraadets Næstformand. 1922—32 var han Formand for Tuberkulosesanatoriets Repræsentantskab.

Kun 57 Aar gammel døde Jespersen den 2. Marts 1932.

Han var gift med Martha Jensen (født ^{27/6} 1882), Datter af Løjtnant, Proprietær Jens Christian Sophus Jensen, Tornbygaard i Klemensker (se S. 51), og Hustru Mathilde Petrea Kirstine Pedersen.

Søren Thomsen 1916—25.

Thomsen var født den 8. Febr. 1860 i Gjellerup ved Herning som Søn af Snedker og Avlsbruger Thomas Madsen og Hustru Ane Margrethe Christensen Kjær. Han kom i Købmandslære i Køge og siden i Rønne. 1884 blev han Brugsforeningsuddeler i Hasle, hvor han 1887 startede sin egen Manufakturforretning. 1897—1925 var han Bestyrelsesmedlem i Det østbornholmske Dampskibsselskab, 1903—25 Direktør for Hasle Bank og fra 1907 Formand for A/S Grønbech & Co. i Hasle. 1921—25 var han Bestyrelsesmedlem i A/S »Bornholms Tidende«. Han døde den 30. April 1925.

1897 kom Thomsen ind i Byraadet, hvor han sad til 1913. 1919—21 var han den første folkevalgte Borgmester i Hasle. Ved Valget $1/5$ 1916 kom han ind i Amsraadet, hvoraf han var Medlem til sin Død.

Han var gift med Andrea Marie Jespersen (født $4/5$ 1864), Datter af Snedkermester Peter Andreas Jespersen, Rønne, og Hustru Jensigne Katrine Ipsen.

Markus Peter Dam 1916—28.

Dam blev født den 6. Decbr. 1860 i Aakirkeby som Søn af Bagermester og Købmand Jørgen Mathias Dam og Hustru Margrethe Jensen. Han blev uddannet til Bager og overtog i 1888 Faderens Bagerforretning. Fra 1904 til 1921 var han Formand for Aakirkeby og Omegns Haandværkerbank og i det samme Tidsrum Formand for Aakirkeby og Omegns Haandværker- og Industriforening. Han var Ministeriets Tilsynsførende ved Aakirkeby Sparekasse og endelig Forligsmand. Han døde den 7. Juli 1934.

Allerede 1897 blev han Medlem af Aakirkeby Byraad, hvori han sad til 1926. $28/4$ 1916 valgtes han ind i Amsraadet, hvoraf han var Medlem til $30/4$ 1928.

Han var gift med Anine Mathea Svendsen (født $26/5$ 1866), Datter af Gaard ejer Mogens Svendsen, Østre Ellegaard i Aaker, og Hustru Petrea Aaby.

Kristian Andreas Petersen 1916—26.

K. A. Petersen var født den 14. Marts 1855 i Neksø som Søn af Stenhugger Peter Olsen og Hustru Gunhild Kirstine Rasmussen. Efter at have lært Stenhuggerfaget i Neksø nedsatte han sig som Stenhugger der, men flyttede 1880 til Allinge, hvor han blev Stenværksbestyrer. Her var han med til at stifte Allinge Stenværkers Sygekasse og Allinge Haandværker- og Industriforening, hvis første Formand han var, og han blev Medlem af Ligningskommissionen. Men nogle Artikler, han i sin Allingetid skrev i »Bornholms Tidende«, bevirkede, at han 1888 blev Regnskabsfører og Redaktionssekretær ved denne Avis, hvor han virkede i 9 Aar — til 1897 — og var en flittig Medarbejder. I de følgende to Aar var han Leder af et Sandstensbrud ved Neksø, var derefter Regnskabsfører i Neksø, men da »Bornholms Social-Demokrat« begyndte i 1902, blev han Medarbejder ved den og vedblev til sin Død at skrive en Række ypperligt formede Artikler om mangfoldige Emner til dette Bad. 1904 stiftede han den socialdemokratiske Forening i Neksø og var dens Formand i 15 Aar.

1904 kom K. A. Petersen ind i kommunal Virksomhed, idet han blev Med-

lem af Ligningskommissionen, hvis Formand han var 1909—14. 1909 blev han Medlem af Neksø Byraad, hvor han fik stor Indflydelse og sad til 1925, og ²⁸/₄ 1916 valgtes han ind i Amdraadet, hvor han sad til 1926, da han paa Grund af Sygdom traadte ud. Fra ¹/₁ 1915 til ¹/₁ 1927 var han Skatteraadsformand i Neksø Skattekreds. 1917 blev han Medlem af Naturfredningsnævnet. Han døde den 6. Febr. 1929.

Alt bornholmsk havde K. A. Petersens store Interesse. Han skrev en Mængde Artikler om bornholmske Forhold og digtede nogle Digte paa Bornholmsk, ligesom han oversatte nogle af Gustaf Frödings Digte til Bornholmsk. I »Bornholmske Samlinger« IV skrev han »Om Ibsker Højlyng« og i XIV sammen med M. K. Zahrtmann om »Nexø Byes Historie«. 1925 udgav han »Nogle Viser i bornholmsk Folkemaal«.

K. A. Petersen var gift med Karoline Vilhelmine Svendsen (født ²⁶/₁ 1857, død ¹⁰/₁ 1929), Datter af Stenhugger Niels Peter Svensson, Bodilsker, og Hustru Ane Marie Larsen. Fru K. A. Petersen var en Tid Lærerinde ved Neksø Realskole.

Christian Andreas Poulsen 1918—22.

Chr. Poulsen var født den 12. Septbr. 1873 i Gudhjem som Søn af Baadebygger Peder Poulsen og Hustru Bodil Kirstine Hansen. Han kom efter Konfirmationen til Søs, nedsatte sig senere som Fisker i Gudhjem, hvor han efterhaanden blev Fiskehandler og Silderøger. I 36 Aar var han Betjeningsmand ved Redningsstationen i Gudhjem og en Tid Formand for Foreningen af danske Redningsmænd. For Gudhjems Udvikling kom han til at virke som Formand for Gudhjem Brugsforening fra 1911, da Foreningen stiftedes, til sin Død, som Formand for Gudhjem Elektricitetsværk og som Medlem af Gudhjem Vandværks Bestyrelse. Turistsagen, der er af saa stor Betydning for Gudhjem, arbejdede han for som Medlem af Turistforeningens Bestyrelse. Endvidere var han i Bestyrelsen for Danmarks Fiskeriforening. I en Aarrække var han Medlem af Østerlars—Gudhjem Sogneraad, af Hjælpefonden og af Menighedsraadet. Han var Dannebrogsmænd. Han døde den 16. Febr. 1943.

Da Jens Henriksen ved sin Bortrejse fra Øen 1918 ¹/₅ udtraadte af Amdraadet, blev Chr. Poulsen valgt til Amdraadsmedlem og sad i Raadet til ³⁰/₄ 1922.

Poulsen var gift med Anine Karoline Johansen (født ¹³/₂ 1878, død ²⁰/₄

1936), Datter af Fisker Hans Peter Johansen, Pedersker, fra 1879 Neksø, og Hustru Hansine Boline Due.

Hans Adolf Hjorth 1920—22.

Hans Hjorth blev født den 4. Febr. 1878 i Rønne som Søn af Terrakotta-fabrikant Laurits Adolph Hjorth og Hustru Agnete Marie Wolffsen. Han blev uddannet paa Faderens Fabrik og efter Faderens Død 1912 den ene af Fabrik-kens Ledere til 1932. I den Tid var han Formand for Bornholms keramiske Fabrikantforening. Senere blev han Kasserer for Bornholms Arbejdsgiverfor-ening og Medlem af Bornholms Spare- og Laanekasses Tilsynsraad. Han har virket ivrigt for Rønne Teater, hvor der er blevet opført Scenearbejder af ham (bl. a. »Karna Blåkujlla«, udgivet 1928), og hvor han baade har instrueret for-skellige Stykker og dirigeret Orkesteret. Ligesaa har han været meget virksom for Rønne Musikforening. Foruden som Dramatiker er han optraadt som Kom-ponist, har bl. a. udgivet Folkevisemelodier. Han har skrevet flere Digte, bl. a. »10 bornholmske Sange. Tekst og Musik af H. Hjorth« og i mange Aar dyrket Malerkunsten. I »Bornholmske Samlinger« VIII har han skrevet »De born-holmske Rundkirkers Alder og Oprindelse« og i XIV »De middelalderlige Døbe-fonter paa Bornholm«.

^{23/10} 1920 valgtes Hjorth efter Adjunkt K. H. Kofoeds Bortrejse fra Øen ind i Amtsrådet, hvor han havde Sæde til ^{30/4} 1922.

Han var gift 1ste Gang med Johanne Marie Bruhn (født ^{19/11} 1877), Datter af Fabrikant Jørgen Henrik Bruhn, København, og Hustru Kirstine Tvede, 2den Gang med Adjunkt ved Rønne Statsskole Ida Olsson (født ^{15/12} 1904), Datter af Undermester Oscar Olsson, København, og Hustru Mary Møller.

Jens Frederik Kofoed 1922—28.

Kofoed var født den 11. April 1865 i Nyker som Søn af Husmand Jens Kofoed og Hustru Karen Christine Frederiksen. Han blev Avlsbruger i Østermarie, hvor han købte Ejendommen »Møllevang« af sin Fader, men senere solgte den og byggede Ejendommen »Solhjem«, hvor han boede til 1937. Han var Regnskabsfører for Gadeby Lokalkreds under Østermarie Pakhusforening 1916—36, en Tid Vurderingsformand i Østifternes Brandforsikringsselskab, Formand for Østermarie Sygekasse, Medlem af Sygekassenævnet 1922 og Med-lem af den af Ministeriet nedsatte Arvefæstekommission. 1908—10 var han

Formand for Gadeby Mejeri. 1915 kom han i Repræsentantskabet for Svaneke Bank og sad 1936—40 i Bankens Bestyrelse.

1913—17 var Kofoed Medlem af Sogneraadet, og $\frac{1}{5}$ 1922 kom han ind i Amsraadet, valgt af Venstre, og sad her til $\frac{30}{4}$ 1928. Han døde den 3. Novbr. 1942.

Kofoed var gift med Lovise Kirstine Hansen (født $\frac{30}{1}$ 1860, død $\frac{22}{12}$ 1934), Datter af Udbygger Mads Hansen, Østermarie, og Hustru Christine Marie Madsen.

Jens Peter Nielsen, Grønvang 1922—28.

Nielsen Grønvang var født den 10. Maj 1881 i Knudsker som Søn af Avlsbruger Jørgen Peter Nielsen, Bondebroen, og Hustru Bodil Kirstine Andersen. Han lærte Landbrug, blev Elev paa Bornholms Højskole, hvor han gav Stødet til Oprettelsen af Elevforeningen, blev Landbrugsmedhjælper paa Fyn og Kontrolassistent i Vestjylland. Erhvervede Avlsbruget »Grønvang« i Rønne. 1903—04 var han Journalist ved »Bornholms Tidende«. 1906 blev han valgt ind i Bestyrelsen for De bornholmske Husmandsforeninger og blev Formand til 1909, derefter Næstformand til 1918, da han enstemmigt valgtes til Formand.

1907 var han Medstifter af Bornholms Amts Udstykningsforening og blev dens første Formand. Desuden sad han i Husmandsudvalget, der administrerer Statsbevillinger og Præmier til Husmænd samt Præmielaan, og i Udvalget for Husmandsrejser og gjorde i disse Udvalg en meget værdifuld Indsats. Endelig var han Formand for Rønne og Omegns Pakhusforening, Formand for Bornholms Telefonabonnentforening og sad i Bestyrelsen for Bornholms Andelsvineslagteri fra 1921 til sin Død.

Sin politiske Interesse lagde Nielsen Grønvang for Dagen som Formand for Henry George-Foreningens Bornholmskreds og ved at stille sig som Folketingskandidat for Det radikale Venstre i 1ste Kreds ved Valgene $\frac{20}{4}$ og $\frac{6}{7}$ 1920 og $\frac{11}{4}$ 1924.

$\frac{1}{5}$ 1922— $\frac{30}{4}$ 1928 var Nielsen Grønvang Medlem af Amsraadet, valgt af Det radikale Venstre. Han var Medlem af Amtssygehusets Bestyrelse.

Nielsen Grønvang digtede flere Husmandssange og andre Digte. — Han døde den 26. Febr. 1932.

Han var gift med Anna Sofie Hansen (født $\frac{7}{4}$ 1881 i Ringe, død $\frac{14}{9}$ 1931), Datter af Murer Rasmus Hansen, Sødinge, Fyn, og Hustru Anna Kristiansen.

Hans Peter Pedersen 1922—35.

Hans Pedersen er født den 13. Septbr. 1877 i Saltuna, Østermarie, som Søn af Avlsbruger Lars Pedersen og Hustru Julie Kristine Hansen. Han blev 1902 Avlsbruger paa »Møllehuset« i Østerlarsker. Her virkede han for sine Standsfæller som Formand for Østerlars Husmandsforening og Sygeplejeforening og fra 1932 som Bestyrelsesmedlem i Bornholms Amts Udstykningsforening. Endvidere var han i Bestyrelsen for Mejeriet »Dybdal« og 1911—42 Formand for Østerlars Brugsforening. 1919 blev han Bestyrelsesmedlem i Bornholms Andelsvineslagteri og senere Næstformand. Desuden var han Ejendomsskyldvurderingsmand og Vurderingsmand for Østifternes Brandforsikring. Endelig blev han Næstformand i Andelsbanken, Medlem af Kapitelstakstnævnet og Formand for Laanebestyrelsen for umyndiges Midler, samt 1928—34 Bestyrelsesmedlem i Almindingen—Gudhjembanen, valgt af Amtsraadet.

1910 blev han Sogneraadmedlem, og $\frac{1}{5}$ 1922 valgtes han af Det radikale Venstre ind i Amtsraadet, hvor han sad til $\frac{30}{4}$ 1935.

Han var gift med Josefine Elisabeth Jensen (født $\frac{16}{11}$ 1886, død $\frac{29}{1}$ 1926), Datter af Rentier Ludvig Jensen, Aakirkeby, og Hustru Thora Holm.

Carl Peter Michelsen 1922—37.

C. P. Michelsen var født den 20. Oktbr. 1871 i Nyker som Søn af Avlsbruger Jens Mikkelsen og Hustru Karoline Bech. Han blev 1895 Avlsbruger paa Nordre Gildesbo i Vestermarie og boede her, til han flyttede til Villa »Bo« ved Vestermarie Kirke. Hans Evner toges i Brug i Sognet, hvor han 1906 blev Medlem af Sogneraadet og 1909—25 var dettes Formand. Desuden blev han Næstformand i Menighedsraadet og Medlem af Provstiudvalget for Vestre Provsti; endvidere var han Formand i Mejeriet »Central«, Medlem af Kapitelstakstnævnet og Repræsentant for Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne. Endelig var han 1918—30 Revisor for Bornholms Sanatorium og Medlem af Tilsynsraadet for Bornholms Spare- og Laanekasse i Rønne. Han døde den 28. Oktbr. 1937.

$\frac{1}{5}$ 1922 valgtes han af Venstre ind i Amtsraadet, hvor han sad til $\frac{12}{3}$ 1935. I den Tid var han Medlem af Bestyrelsen for Amtssygehuset og for Sanatoriet.

Michelsen var gift med Anna Jørgine Marie Bech (født $\frac{19}{12}$ 1875), Datter af Avlsbruger Jørgen Bech, Ndr. Gildesbo i Vestermarie, og Hustru Marie Riis.

Jørgen Rasmussen 1925—28.

Rasmussen var født den 27. Juli 1863 i Rønne som Søn af Parcellist Morten Rasmussen og Hustru Ane Kirstine Hansen. Han blev Mejerist, Bestyrer af Mejeriet »Bækkedal«, 1892—1900 af Mejeriet »Godthaab« i Rønne, hvis Regnskabsfører og Bogholder han derefter var til sin Død. Han gjorde et stort Arbejde inden for Indre Mission, var Formand for K. F. U. K. og for »Kristelig Sangforening« i Rønne, 1913—19 i Repræsentantskabet for A/S Rønne Missionshotel og 1919—29 i Bestyrelsen for det. Han døde den 4. Januar 1929.

Rasmussen var Byraadsmedlem 1909—21, valgt af Højre, og Formand for Forsørgelsesudvalget. En Tid var han kommunal Revisor. Den 24/3 1925 kom han ind i Amdraadet, da Redaktør Jespersen nedlagde sit Mandat, men traadte ud ved Valget 30/4 1928. Han var 1920—25 i Neksøbanens Bestyrelse, valgt af Rønne Kommune.

Rasmussen var gift med Sophie Christophine Dorthea Jürgensen (født 16/7 1866 i Ebeltoft), Datter af Brænderibestyrer Johannes Ludvig Jürgensen og Hustru Marie Christiane Jensen.

Emil Frederik Johan Holm 1925—28.

Emil Holm er født den 17. Marts 1872 paa Højegaard i Klemensker som Søn af Gaardejer Hans Tofte Holm og Hustru Martine Engeline Marcher. Han lærte Malerhaandværket og var 1895—1920 Malermester i Allinge, hvor han samtidig siden 1897 har været Brændehandler. Siden Menighedsraadenes Oprettelse har han med en 4-aarig Afbrydelse været Medlem af Menighedsraadet.

Holm var Byraadsmedlem 1909—29, Formand for Fattigudvalget, Aldersrenteudvalget og Sygehusbestyrelsen 1917.

Den 30/4 1925 valgtes han ind i Amdraadet af Venstre efter Søren Thomsens Død og var Medlem til 30/4 1928.

Holm var gift 1ste Gang med Isabelle Cathrine Eugenie Saulet (født 10/5 1870, død 2/11 1923), Datter af Pianist Eugen Saulet, Oslo, og Hustru Anna Krogbech, 2den Gang med Marie Jørgine Bertelsen (født 1/11 1888, død 11/12 1940), Datter af Landmand Niels Bertelsen, Gauerslund, Børkop, og Hustru Anna Marie Jørgensdatter.

Jens Sinius August Klausen siden 1926.

Klausen er født den 24. Aug. 1874 i Østermarie som Søn af Husmand Mo-

gens Peter Klausen og Hustru Petrea Kirsten Markmann. Han var 1911—27 Pakhusformand ved Østbornholmske Dampskibsselskab i Svaneke, hvor han 1909—27 var Medlem af Byraadet, valgt af Socialdemokratiet, og var Byens første folkevalgte Borgmester 1919—25, derefter siden 1927 Kommunekasserer. 1913—19 og 1923—25 var han Formand for Svaneke Sygehusbestyrelse og 1921—25 Sygehusets Regnskabsfører. Desuden er han Formand for Svaneke Sygekasse og var 1922—42 Formand for Svaneke Sygeplejeforening. Endvidere er han i Tilsynsraadet for Svaneke og Omegns Sparekasse og var en Tid Formand for den socialdemokratiske Kredsorganisation i 2den Valgkreds.

1926 valgtes Klausen, da K. A. Petersen traadte ud af Amsraadet, til Medlem af dette, og han er stadig Medlem af det. 1928 valgtes han af Amsraadet ind i Bestyrelsen for Svaneke Sygehus, ligesom han valgtes ind i Bestyrelsen for Amtssygehuset.

Han er gift med Petra Karoline Larsen (født $\frac{3}{9}$ 1871), Datter af Avlsbruger Jørgen Peter Larsen, Østermarie, og Hustru Karoline Kristine Ipsen.

Marius Vigilius Hansen 1928—35.

Marius V. Hansen var født den 31. Januar 1875 paa Damaskegaard i Østerlarsker som Søn af Gaardejer Jep Hansen Pihl og Hustru Marie Kure. Han tog Lærereksamen i København 1894, var 1894—95 Hjælpelærer i Østermarie, 1895—1900 Enelærer i Lundby ved Løgstør, 1900—01 Lærer ved Rønne Handelsskole, 1901—06 Lærer i Allinge og blev $\frac{1}{4}$ 1906 Lærer ved Rønne Kommuneskole. Fra $\frac{1}{5}$ 1908 var han Forstander for Rønne Handelsskole.

Han blev Bestyrelsesmedlem i Bornholms Venstreforening og fra 1922 dens Formand. Ved Valget til Folketinget i 1ste Kreds $\frac{24}{4}$ 1929 var han Venstres Kandidat.

1921—29 og 1932—33 var han Medlem af Rønne Byraad, blev Medlem af Bestyrelsen for Sanatoriet og Repræsentant i Neksøbanen. I en Aarrække var han Medlem af Rønne Menighedsraad.

$\frac{1}{5}$ 1928 valgtes han af Venstre til Medlem af Amsraadet og sad i dette til sin Død den 17. April 1935.

Han var gift med Eline Christine Livoni (født $\frac{21}{5}$ 1880), Datter af Forpagter Christian Livoni, Mølgaard ved Løgstør, og Hustru Anna Kathrine Svendsen.

Johannes Christen Glistrup 1928—29.

Glistrup var født den 31. Juli 1866 i Lemvig som Søn af Boghandler der, fra 1868 Bogbinder i Neksø Peter Richard Høgh Glistrup og Hustru Laura Jensine Schjøth. Han lærte Malerhaandværket og nedsatte sig 1891 som Malermester i Neksø. 1902 blev han Næstformand for Bornholms Malerlaug. Fra 1900 var han Næstformand for Nexø Bank og 1911—19 Formand for Nexø Haandværker- og Industriforening. 1909 blev han Formand for Ligningskommissionen og valgte 1918 af Venstre ind i Byraadet; 1920 blev han Formand for Sygehusbestyrelsen og Skoleudvalget. 1909 blev han Medlem af Skatteraadet i Neksø Skattekreds, fra $\frac{1}{1}$ 1927 dets Formand.

$\frac{1}{5}$ 1928 blev Glistrup af Venstre valgt ind i Amtsraadet, hvor han sad til sin Død den 13. Decbr. 1929.

Han var gift med Thora Sandrine Dam (født $\frac{14}{10}$ 1866, død $\frac{30}{9}$ 1925), Datter af Skibsfører og Købmand i Neksø Lars Peter Dam og Hustru Margrethe Brandt.

Christian Frederik Larsen 1928—35.

Larsen var født den 5. Febr. 1869 i Aaker som Søn af Murermester Hans Larsen og Hustru Jørgine Andrea Kofoed. Han lærte Bagerfaget, men blev Stenhugger, fik som Mester sit eget Stenværk, men solgte det til A/S De forenede Granitbrud og blev dets Bestyrer.

Han blev 1906 valgt ind i Allinge-Sandvig Byraad af Socialdemokratiet og blev 1916 folkevalgt Borgmester i Allinge-Sandvig. 1924—36 var han Formand for Centralforeningen for Sygekasser paa Bornholm og blev Medlem af Sygekassensævnet. 1930 flyttede han til Aakirkeby, hvor han drev selvstændig Stenhuggervirksomhed. Han var Formand for Bornholms Stenhuggerforening. Han døde den 1. April 1936. Af Amtsraadet var han Medlem $\frac{1}{5}$ 1928— $\frac{30}{4}$ 1935 og var da Medlem af Bestyrelsen for Amtssygehuset.

Han var gift med Mathilde Christine Petersen (født $\frac{21}{9}$ 1869 i Karrebæk), Datter af Bagermester Hans Frederik Petersen og Hustru Ane Marie Hofman.

Janus Adolf Hansen 1928—33.

Hansen var født den 27. Oktober 1886 paa Hyldegaard i Olsker som Søn af Gaardejer Hans Adolph Hansen og Hustru Elsebeth Marie Bidstrup. Han lærte Landvæsen og overtog 1910 Fødegaarden. Han var Medlem af Menighedsraa-

det og Lægdsmand. 1921 kom han ind i Sogneraadet, hvis Formand han var fra 1924 til Marts 1931.

¹/₅ 1928 kom Hansen ind i Amtsraadet, valgt af Venstre, og var Medlem af det til ²⁶/₁ 1933, da han nedlagde sit Mandat. Han døde den 23. August 1937.

Han var gift med Hansine Hansen (født ³⁰/₁ 1891), Datter af Avlsbruger H. P. Hansen, Olsker, og Hustru Andrea Lund.

Anthou Lind 1928—35.

Lind var født den 26. Januar 1870 paa Duebjerggaard i Klemensker som Søn af Gaardejer Peter Andreas Lind og Hustru Ane Kirstine Andersen. Han lærte Landvæsen og overtog 1895 Fødegaarden, men solgte den 1899 og købte den større Gaard Brogaard i samme Sogn. Som den meget virksomme Mand, han var, fik han betroet mange forskellige Hverv: 1900—28 sad han i Bestyrelsen for Mejeriet »Svalhøj«, hvis Formand han var 1914—26. Han var Formand for bornholmske Landmænds Arbejdsgiverforening, som han var Medstifter af, og for Voldgiftsretten for Husdyrhandel paa Bornholm. Han var Medlem af Bestyrelsen for Hasle Bank og en Tid dens Formand, Formand for A/S Grønbech & Co i Hasle og fra 1915 Medlem af Bestyrelsen for Det østbornholmske Dampskibsselskab. 1911 kom han ind i Bestyrelsen for Sanatoriet og var fra 1921 dens Formand, ligesom han var i Bestyrelsen for Amtssygehuset. En Aarrække var han Formand for A/S »Bornholms Avis«.

Allerede ¹/₁ 1898 blev han Medlem af Sogneraadet, blev dets Formand fra ¹/₁ 1907 og fortsatte som saadan til sin Død. En Aarrække var han Formand for Bornholms Sogneraadforening. ¹/₅ 1928 valgtes han af Højre til Medlem af Amtsraadet og havde Sæde her til ³⁰/₄ 1935. Den 9. Juli 1938 døde han. Han var R. af Db.

Han var gift med Andrea Jørgine Klo (født ²⁴/₆ 1869, død ²³/₃ 1941), Datter af Gaardejer Christian Hansen Klo, Bakkegaard i Rutsker, og Hustru Johanne Kristine Andersdatter.

Axel Christian Due 1928—43.

Axel Due er født den 26. Febr. 1875 paa Store Myregaard i Pedersker som Søn af Gaardejer Andreas Espersen Due (se S. 50) og Hustru Sanne Hansen. Han tog Præliminæreksamen, lærte Landbrug, var 1895—96 paa Dalum Landbrugsskole og overtog Fødegaarden 1901. Som sin Fader kom ogsaa han ind i

offentlige Hverv. $\frac{1}{4}$ 1909 blev han Medlem af Sogneraadet, samtidig Sogneraadsformand og bestred Hvervet til $\frac{31}{3}$ 1929. Desuden blev han Næstformand i Værgeraadet, kom i Bestyrelsen for Bornholms Landbo-Spare- og Laanekasse i Aakirkeby og blev Medlem af Bankraadet for Nexø Bank.

Den $\frac{1}{8}$ 1928 kom Due, valgt af Venstre, ind i Amtsraadet, hvor han sad til $\frac{5}{6}$ 1943. Han kom i Bestyrelsen for A/S Bornholms Flyveplads, blev Medlem af Skoledirektionen for Østre Provsti og af Forsyningsudvalget for Bornholm af 1939, blev desuden Landvæsenskommissær og var 1933—40 Amtsrevisor for de sognekommunale Regnskaber. Due er R. af Db.

Due er gift med Karoline Marie Olsen (født $\frac{26}{6}$ 1881), Datter af Gaardejer Hans Andreas Olsen, Nørregaard i Nyker, og Hustru Marie Rømer.

Niels Nissen Petersen 1930—35.

Nissen Petersen er født den 15. Januar 1883 paa Haurballegaard ved Kolding som Søn af Proprietær Rasmus Petersen og Hustru Johanne Kirstine Christensen. Han tog Dyrslægeeksamen 1906, blev samme Aar Assistent hos Dyrslæge Albrechtsen i Aakirkeby og overtog dennes Praksis 1910. Samme Aar blev han Assistent ved Svineavlens Ledelse i 3. Distrikt, fra 1911 Formand for Bornholms Amts Dyrslægeforening og Formand for Tuberkulinforeningen for Aakirkeby og Omegn, 1912 Medlem af den staaende Voldgiftsdomstol for Husdyr og 1919 Medlem af Statshingsteskekommisionen for 4. Skuekreds. 1934 valgte Ministeriet for offentlige Arbejder ham ind i Bestyrelsen for De bornholmske Jernbaner. 1913 blev Nissen Petersen Medlem af Bankraadet for Aakirkeby Bank, 1920 Medlem af Direktionen og fra 1929 Bankens Direktør.

1917—21 var han Medlem af Byraadet og blev det igen 1925, 1929 blev han Borgmester.

Efter Skatteraadsformand Johannes Glistrups Død blev Nissen Petersen 1930 valgt ind i Amtsraadet, hvor han sad til $\frac{3}{4}$ 1935. Han blev Medlem af Bestyrelsen for A/S Bornholms Flyveplads og af Forsyningsudvalget for Bornholm af 1939. Han er R. af Db.

Han er gift med Gerda Margrethe Albrechtsen (født $\frac{11}{7}$ 1888), Datter af Dyrslæge Jacob Albrechtsen, Aakirkeby, og Hustru Martha Kathrine Hansen.

Axel Philip Andreas Koefoed 1931—35.

Axel Koefoed var født den 18. Januar 1884 paa Sigaard i Aaker som Søn af

Gaardejer Marcus Ludvig Koefoed og Hustru Karoline Kristine Espersen. Han uddannede sig som Landmand, var paa Bornholms Højskole 1901—02, paa Tune Landboskole 1903—04 og maatte efter Faderens Død 1902 styre Fødegaarden for sin Moder, fra $\frac{1}{11}$ 1907 som dens Ejer. 1919—37 var han Formand for Mejeriet Brodal, var Medlem af Udmarkskommissionen og mangeaarig Hingsteddommer. 1917 valgtes han ind i Aaker Sogneraad, hvis Formand han var 1921—29, da han blev Folketingsmand og derfor traadte ud af Sogneraadet. 1920 kom han i Bestyrelsen for Aakirkeby Bank, blev 1922 Næstformand og 1929 Formand. 1927 valgtes Trafikministeriet ham til Repræsentant i Neksøbanens Bestyrelse, hvor han sad til 1934, hvorefter han af samme Ministerium valgtes ind i Bestyrelsen for De bornholmske Jernbaner, hvor han sad til sin Død.

1914 var Koefoed Medstifter af Venstres Ungdom i 2' Kreds, 1917—23 Medlem af Aaker—Aakirkebys Venstreforenings Bestyrelse, 1924 Repræsentant i Det sjællandske Venstre og 1928 Formand for Venstre i 2' Kreds. 1918 kom han ind i Bestyrelsen for »Bornholms Tidende«, blev Næstformand 1919 og Formand 1931.

Ved Folketingsvalget $\frac{11}{4}$ 1924 var Axel Koefoed Venstres Kandidat i 1ste Kreds, og ved Valget $\frac{24}{4}$ 1929 valgtes han til Folketingsmand, opstillet i 2den Kreds. Denne Kreds beholdt han og blev genvalgt $\frac{16}{11}$ 1932 og $\frac{22}{10}$ 1935. I Rigsdagen talte han tit for bornholmske Forhold, f. Eks. om Bekæmpelse af Kvægtuberkulosen, om Øens Kabeltelefonforbindelse med København, om Restaurationen af Hammershus.

I Aamtsraadet valgtes Koefoed ind efter Anthon Hansen, da denne nedlagde sit Hverv i Decbr. 1931, men traadte selv tilbage ved Valget $\frac{30}{4}$ 1935. Han døde den 10. April 1937.

Baade i sin private og offentlige Færd gjorde Koefoed sig ved sit aabne og vederhæftige Væsen ualmindelig afholdt.

Han var gift med Hedvig Johanne Müller (født $\frac{1}{5}$ 1886), Datter af Proprietær Johannes Georg Müller, Vallensgaard, og Hustru Anine Kristine Kofoed.

Christian Emil Alexander Møller 1932—34.

Chr. Møller var født den 16. Oktbr. 1874 i Svaneke som Søn af Skibsfører Peter Mogensen Møller og Hustru Karen Margrethe Nielsen. Han gik til Søs, tog 1894 Styrmandseksamen i Rønne, sejlede som Styrmand og blev 1900 Skibs-

fører, førte bl. a. Bark »Ansgar« og Skonnert »Kastor«, begge af Rønne. Gik 1918 i Land og traadte ind i Mæglerfirmaet Plum & Møller. Han blev 1928 Formand for Dansk Sejlskibsrederi for mindre Skibe og var Medlem af Bestyrelsen for Rønne Skipperforening og Rønne Skipperkasse.

1921—29 og 1933—34 var han Medlem af Rønne Byraad, valgt af Højre. 1932 blev han efter Redaktør Jespersens Død valgt ind i Amtsraadet, hvor han var Medlem til sin Død den 2. April 1934.

Paa Mødet ²⁹/₅ vedtog Amtsraadet ikke at afholde Udfyldningsvalg, da saa kort Tid af Valgperioden var tilbage.

Han var gift med Petra Olsen (født ²⁴/₁₁ 1875, død ¹⁶/₈ 1942), Datter af Snedkermester Janus Peter Olsen, Rønne, og Hustru Andrea Hansen.

Axel Mathias Blem 1933—35.

Blem er født den 30. Marts 1876 paa Engegaard i Nylarsker som Søn af Folketingsmand, Gaardejer Markus Peter Blem (se S. 55) og Hustru Julie Larsen. Han tog Præliminæreksamen i Neksø 1893, kom 1894 i Stenhuggerlære og var 1905—15 Bestyrer for De forenede Granitbrud i Rønne. 1916 blev han Avlsbruger paa »Solvang« i Klemensker; her var han 1919—27 Medlem af Bestyrelsen for Brugsforeningen og blev Regnskabsfører for Klemensker Grovare- og Foderstofforening og Revisor for Mejeriet »Bjørnedal«.

1921 blev han Sogneraadmedlem, valgt af Venstre, og 1933 valgtes han efter Gaardejer Janus Hansens Fratræden ind i Amtsraadet, hvor han sad til ³⁰/₄ 1935.

Blem er gift med Elisabeth Kirstine Jensen (født ¹²/₃ 1874), Datter af Gaardejer Ole Jensen, Pilegaard i Bodilsker, og Hustru Elgine Jensen.

Hans Aage Brandt 1935—43.

Brandt er født den 21. Juli 1893 paa Lundegaard i Østermarie som Søn af Gaardejer Hans Christian Brandt og Hustru Caroline Andrea Svendsen. Han lærte Landbrug, blev Landbrugskandidat og Planteavlskonsulent for Bornholms landøkonomiske Forening. Desuden er han Landvæsenskommissær. 1935—36 var han Medlem af Afvandingskommissionen vedrørende »Ølene« i Østermarie.

¹²/₃ 1935 valgtes Brandt til Medlem af Amtsraadet, hvor han sad til Valget ⁵/₅ 1943. Han blev 1935 Medlem af Amtssygehusets Bestyrelse, ligeledes af Nævningeaarslisteudvalget.

Brandt er gift med Else Margrethe Koefoed (født $10/3$ 1897), Datter af Gaardejer, Landstingsmand Peter Lund Koefoed, Lille Myregaard i Pedersker, og Hustru Sophie Louise Koefoed.

Johannes August Hansen 1935—41.

Hansen blev født den 12. Juni 1876 i Neksø som Søn af Bødkersvend Niels Hansen og Hustru Elna Persdotter. Han uddannede sig som Tømrer og virkede først i Neksø, siden 1907 i Hasle. Her var han 1911—26 Formand for Tømrernes og Snedkernes Fagforening, blev Forpagter af Hasle Afholdshotel og 1922 Forretningsfører for Hasle Brugsforening.

1913 kom han ind i Byraadet, valgt af Socialdemokratiet, og blev 1921 Borgmester, hvilken Stilling han beklædte til 1941.

$12/3$ 1935 blev han valgt ind i Amtsrådet, hvor han sad til $1/7$ 1941, da han nedlagde sit Mandat. Han valgtes ind i Bestyrelsen for Amtssygehuset.

Han er gift med Ane Sophie Nielsen (født $13/3$ 1873), Datter af Lars Nielsen, Hjortespring, og Hustru Ane Marie Nielsen.

Andreas Christian Kaas 1935—43.

Kaas er født den 25. Januar 1879 paa Kaasegaard i Poulsker som Søn af Gaardejer Olaus Otto Kaas og Hustru Larsine Mathea Jensen. Han lærte Landbrug og overtog 1903 Fødegaarden, som han drev til 1935, da han flyttede til Villa »Nørrebo«. Kaas har haft mange offentlige Hverv: Han har siddet i Bestyrelsen for Bornholms landøkonomiske Forening og været Formand for Plan-teavlsudvalget, været Formand for Mejeriet »Bækkedal« og 1924—32 i Bestyrelsen for Bornholms Andelssvineslagteri, hvis Formand han var 1929—32. Endvidere er han Formand for Andelsbankens Bestyrelse, og kom i 1920 i Bestyrelsen for Det østbornholmske Dampskibsselskab.

1906 blev Kaas Medlem af Sognerådet, hvoraf han var Medlem til $31/3$ 1913. Ligeledes er han Medlem af Provstiudvalget for Østre Provsti.

$12/3$ 1935 valgtes han ind i Amtsrådet, hvoraf han var Medlem til $31/5$ 1943. Han er Medlem af Bornholms Skoledirektion. Kaas er Løjtnant og R. af Db.

Han er gift med Ane Marie Jensen (født $21/2$ 1881), Datter af Gaardejer Philip Jensen, Bækkegaard i Poulsker, og Hustru Annike Sommer.

Alfred Andreas Kofoed siden 1935.

Alfred Kofoed er født den 23. Oktbr. 1880 paa Gadegaard i Poulsker som Søn af Gaardejer Peter Kofoed og Hustru Frederikke Mathilde Kofoed. Han lærte Landvæsen og blev $\frac{1}{2}$ 1907 Avlsbruger i Neksø. Her var han en Tid Formand for Neksø Mejeri og kom i Bestyrelsen og blev Formand for Nexø og Omegns Sparekasse.

$\frac{1}{4}$ 1917 blev han Byraadsmedlem, valgt af Venstre, og efterfulgte $\frac{1}{4}$ 1929 H. B. Harild som Borgmester, hvilken Stilling han $\frac{1}{11}$ 1942 maatte opgive paa Grund af Sygdom, idet han samtidig traadte ud af Byraadet.

$\frac{12}{3}$ 1935 valgtes Kofoed ind i Amdsraadet og blev genvalgt $\frac{5}{6}$ 1943.

Han er gift med Manna Kristine Espersen (født $\frac{10}{9}$ 1883), Datter af Gaardejer Jens Espersen, Tjørneby i Poulsker, og Hustru Kirstine Møller.

Andreas Jørgen Kure siden 1935.

Andr. Kure er født den 14. Febr. 1883 paa Hyldegaard i Rutsker som Søn af Gaardejer Anders Jørgen Kure, siden Kjeldsebygaard, 19. og 21. Selvejergd., i Østerlarsker, og Hustru Elisabeth Margrethe Madsen. Han uddannede sig som Snedker, rejste som Svend i Udlandet og nedsatte sig som Snedkermester i Rønne, hvor han er Indehaver af Firmaet Jespersen & Nielsen.

Kure paatog sig tidligt meget Arbejde for sine Standsfæller og kom ind i offentlig Virksomhed. Siden 1930 har han været Formand for Rønne Haandværker- og Industriforening og derved for Teknisk Skole. Han er Medlem af Laanebestyrelsen for umyndiges Midler og Medlem af Gældssaneringsnævnet, valgt af Provinshandelskammeret og Fællesrepræsentationen for Haandværk og Industri. Siden 1936 har han været Medlem af Bestyrelsen for Bornholms Museum og af dennes Forretningsudvalg.

1921—33 var Kure Medlem af Rønne Byraad, valgt af Højre. $\frac{12}{3}$ 1935 valgtes han til Medlem af Amdsraadet og blev genvalgt $\frac{5}{6}$ 1943. Han er R. af Db.

Han er gift med Anna Jørgine Kirstine Hansine Kloe (født $\frac{8}{1}$ 1881), Datter af Gaardejer Hans Jørgen Kloe, Faaregaard i Olsker, og Hustru Cecilie Mathea Jensen.

Adolph Kristian Kure 1935—40.

Kure var født den 17. Decbr. 1873 paa Hyldegaard i Rutsker som Søn af Gaardejer Anders Jørgen Kure og Broder til foregaaende A. J. Kure. Han

blev Møller og drev Højagremøllen i Østerlarsker. ¹⁸/₃ 1930 blev han Skatteraadsmlem. Desuden var han Landvæsenskommissær og Medlem af Amtskornnævnet. I 12 Aar var han i Bestyrelsen for »Bornholms Tidende«.

1910 blev han Medlem af Sogneraadet og var 1925—30 dets Formand. ¹²/₃ 1935 valgtes han i Amtsradet, hvoraf han var Medlem til sin Død den 5. Juli 1940.

Han var gift med Anne Margrethe Andersen (født ¹⁴/₃ 1881), Datter af Gaardejer Andreas Peter Andersen, Dammegaard i Østerlarsker, og Hustru Margrethe Kirstine Koefoed.

Johannes Emanuel Larsen 1935—38.

Johs. E. Larsen er født den 1. Decbr. 1892 i Vestermarie. Han blev Mekaniker og bosatte sig i Aaker. Her var han 1919—37 Formand for Aaker-Aakirkeby socialdemokratiske Forening. Siden 1926 er han Formand for Socialdemokratiets Kredsorganisation i 2. Kreds og fra 1942 Formand for Socialdemokratiets Amtsorganisation paa Bornholm, endvidere Medlem af Partiets Hovedbestyrelse.

Siden 1934 er han Formand for Aaker-Aakirkeby Sygekasse, og fra 1937—41 var han Forretningsfører for den bornholmske Afdeling af De gensikrede Begravelseskasser i Danmark.

Fra ¹/₁ 1938 blev han beskikket til Medlem af Skatteraadet for Neksø Skattekreds og fra ¹/₁ 1940 til Formand for samme Skatteraad.

1925—38 var Larsen Medlem af Aaker Sogneraad. Ved Valgene til Folketinget ¹⁶/₁₁ 1932, ²²/₁₀ 1935, ³/₄ 1939 og ²³/₃ 1943 var han Socialdemokratiets Kandidat i Bornholms 2. Kreds. Som Suppleant for Borgmester Niels Nielsen kom han efter dennes Død den ¹³/₃ 1942 ind i Landstinget og blev genvalgt som Landstingsmand ved Valget ⁶/₄ 1943.

¹²/₃ 1935 blev Larsen Medlem af Amtsradet, valgt af Socialdemokratiet, men traadte ud i 1938, da han flyttede fra Aaker til Aakirkeby. Den ⁵/₃ 1943 blev han igen valgt til Amtsradsmedlem.

Han er gift med Marie Hansine Andersen (født ¹⁹/₃ 1893), Datter af Stensliber Svend Andersen, Rønne, og Hustru Karen Margrethe Dahl.

Ernst Aage Alfred Pedersen siden 1935.

Alfred Pedersen er født den 23. Marts 1892 i Allinge som Søn af Stenhug-

ger Niels Persson og Hustru Karna Andersdatter. Han lærte Stenhuggeriet og blev Stenhugger i Allinge. $\frac{1}{4}$ 1925 blev han valgt ind i Byraadet, hvor han sad en Valgperiode til $\frac{1}{4}$ 1929. $\frac{1}{4}$ 1933 valgtes han igen til Byraadsmedlem og blev 1937 valgt til Borgmester, hvilken Stilling han stadig beklæder. $\frac{1}{1}$ 1940 blev han Medlem af Skatteraadet for Rønne Skattekrede.

$\frac{12}{3}$ 1935 blev Pedersen valgt ind i Amtsraadet som Repræsentant for Socialdemokratiet og har stadig Sæde der, genvalgt $\frac{5}{5}$ 43. Han er Medlem af Amtssygehusets Bestyrelse og valgtes 1937 af Amtsraadet ind i Bestyrelsen for De bornholmske Jernbaner.

Alfred Pedersen er gift med Betty Johanne Marie Mathilde Larsen (født $\frac{15}{7}$ 1896), Datter af Fiskehandler i Sandvig Peter Emil Larsen og Hustru Andrea Marie Espersen.

Hans Christian Svendsen siden 1935.

Hans Svendsen er født den 25. Juli 1897 i Nyker som Søn af Husmand og Skomager Christian Ludvig Svendsen og Hustru Karoline Jensine Sonne. Han blev Husmand paa 18. Selvejergaards (Holmegaards) Parcel og Stenhugger 1919, Formand for Stenkløvernes Fagforening i Rønne til 1928, Formand for Ægssalgskredsen for Nyker, Formand for Socialdemokratisk Vælgerforening, Bestyrelsesmedlem i Nyker Husmandsforening. Endelig blev han Skatteopkræver.

1925 blev Svendsen af Socialdemokratiet valgt ind i Sogneraadet, hvor han $\frac{1}{4}$ 1937 blev Formand. $\frac{12}{3}$ 1935 valgtes han ind i Amtsraadet og blev Medlem af Amtsbrændselsudvalget, Forsyningsudvalget for Bornholm af 1939, Bestyrelsen for Bornholms Amtsbibliotek, og Bornholms Skoledirektion. Han genvalgtes $\frac{5}{5}$ 1943.

Svendsen er gift med Anna Marie Ludovika Sørensen (født $\frac{7}{1}$ 1903), Datter af Arbejdsmand Hans Peter Sørensen og Hustru Louise Marie Kristine Johnsen.

Ernst Frederik Georg Aakerlund siden 1936.

Aakerlund er født den 14. Juni 1896 i Rønne som Søn af Bødkermester Carl Bernhard Ludvig Aakerlund og Hustru Emma Elisabeth Johansdatter. Han lærte Bagerfaget og nedsatte sig $\frac{1}{1}$ 1932 som Bagermester i Østermarie Stationsby. Han blev Formand for Socialdemokratisk Forening og for Bagernes Fagforening paa Bornholm, samt Kasserer for Østermarie Sygekasse. $\frac{1}{4}$ 1929 blev

han Medlem af Sogneraadet; han blev Formand for Arbejdsanvisningsudvalget og desuden Menighedsraadsmedlem og Formand for Østermarie Sundhedskommission.

1936 blev han Amsraadsmedlem ved Georg Hansens Tilbagetræden og blev genvalgt ⁵/₅ 1943. Han er Medlem af Bestyrelsen for A/S Bornholms Flyveplads.

Aakerlund er gift med Ester Hansine Larsen (født ²⁰/₁₀ 1907), Datter af Rentier Andreas Christian Larsen, Rønne, og Hustru Johanne Bendine Dam.

Søren Thomas Ludvig Thinggaard siden 1937.

Thinggaard er født den 12. Juni 1892 paa Pluggegaard i Nyker som Søn af Gaardejer Peter Thinggaard og Hustru Nathalie Rømer. Han blev Mejeribestyrer og overtog 1919 sin Fødegaard. Han blev Formand for Nyker Kvægavlforening og for Bornholms Kvægavlforening samt for Bornholms landøkonomiske Forenings Kvægavlsudvalg. Desuden blev han Næstformand i Bornholms landøkonomiske Forening, Kasserer for Andelsmejeriet »Nykær« og Formand for Nyker Elektricitetsværk. Han er Medlem af Nyker Menighedsraad og blev April 1943 Medlem af Andelsbankens Repræsentantskab.

Thinggaard blev Formand for Nyker Venstreforening og var 1936—37 Medlem af Sogneraadet. Han blev 1937 efter C. Michelsens Død Amsraadsmedlem og genvalgte ⁵/₅ 1943. Han er Medlem af Amtssygehusets Bestyrelse og af Bestyrelsen for Sanatoriet.

Thinggaard er gift med Agnes Katrine Christensen (født ²⁰/₁₀ 1892), Datter af Stationsmester Ole Christensen, Lyngby, og Hustru Thora Hansine Hansen.

Johannes Andreas Poulsen siden 1938.

Poulsen er født den 27. Aug. 1884 i Pedersker som Søn af Fisker Julius Poulsen og Hustru Elna Olsen. Han lærte Landvæsen, var paa Hindholm Højskole 1903—04 og blev 1912 Avlsbruger i Snogebæk. Her blev han Medlem af Bestyrelsen for Snogebæk Brugsforening, Formand for Snogebæk Fiskerlejes Forening til 1927 og derefter Bestyrelsesmedlem. 1925 blev han af Socialdemokratiet valgt ind i Poulsker Sogneraad, hvoraf han var Medlem til 1933.

1938 blev han ved nuværende Landstingsmand Johs. E. Larsens Tilbagetræden Amsraadsmedlem og blev genvalgt ⁵/₅ 1943. Han er Medlem af Amtskornnævnet.

Han er gift med Alma Gøthberg (født $^{25}/_2$ 1891), Datter af Driftsleder Alfred Gøthberg, da Bergendorf, Tyskland, nu Sverige, og Hustru Emma Abrahamson.

Hans Christian Jensen siden 1940.

Hans Jensen er født den 12. Aug. 1878 i Aaker som Søn af Rentier Ludvig Christian Jensen og Hustru Thora Hansigne Holm. Han lærte Landvæsen og blev Ejer af Avlsbrugerejendommen »Bidstrupsminde« i Aaker 1904. 1913 blev han Medlem af Sogneraadet, hvor han sad til 1921 og igen 1933—37. Fra 1921 er han Ejendomsskyldvurderingsmand, desuden Maskinsynsmand for Aaker, Medlem af Repræsentantskabet for Flyvepladsen og Revisor i Aaker og Aakirkeby Sygekasse, Mejeriet »Brodal«, Aaker og Aakirkeby Brugsforening og for Aaker kommunale Regnskaber.

Jensen kom ind i Amtsraadet ved Møllejer Adolph Kures Død 1940 som Repræsentant for Venstre og genvalgte $^{5}/_5$ 1943.

Han er gift med Laura Mathilda Pedersen (født $^{19}/_7$ 1887), Datter af Avlsbruger Lars Pedersen, Østermarie, og Hustru Julie Kristine Hansen.

Aage Bærild Andersen siden 1941.

Andersen er født den 29. Aug. 1893 i Neksø som Søn af Urmager Anders Lassen Andersen og Hustru Marie Andersen. Han uddannede sig i Blikkenslagerhaandværket, arbejdede som Svend til 1937 og blev fra $^{1}/_1$ 1938 Forretningsfører og Kasserer for Neksø Sygekasse. Desuden er han Revisor i Neksø Brugsforening og for den socialdemokratiske Kredsorganisation i 2. Valgkreds.

1925 valgtes Andersen ind i Byraadet af Socialdemokratiet; han er Næstformand og Formand for Skolekommissionen. 1936 blev han Handelsministeriets Repræsentant i Tilsynsraadet for Sparekassen for Neksø og Omegn.

$^{1}/_7$ 1941 blev Andersen Medlem af Amtsraadet som Suppleant for Borgmester Johannes Hansen, da denne nedlagde sit Mandat, og genvalgte $^{5}/_5$ 1943.

Aage Andersen er gift med Sygeplejerske Helga Dorthea Hansen (født $^{1}/_{11}$ 1895), Datter af Arbejdsmand Jens Henrik Hansen, Rønne, og Hustru Johanne Olsen.

Heinrich Peter Reker 1942—43.

Reker er født den 21. Juli 1877 i Hasle som Søn af Teglværksarbejder Heinrich August Reker og Hustru Caroline Kirstine Anker. Han blev Maskinarbej-

der og Montør. 1903 blev han Politibetjent i Rønne, fra 1920 Overbetjent, tog sin Afsked 1943. Interesseret i Gymnastik og Sport og selv i sine yngre Dage Gymnastiklærer var han Medstifter af og Formand for Bornholms Boldspilunion, blev Æresmedlem af Idrætsklubben »Viking« og hædret med Dansk Idrætsforenings Ærestegn.

Reker har gjort et stort Arbejde for Sygekassevæsenet. Han blev 1917 Formand for Rønne Sygekasse og senere Formand for Centralforeningen for bornholmske Sygekasser og Formand for »Fortsættelsessygekassen Bornholm«.

Ogsaa Afholdssagen har Reker virket ivrigt for; han var i en Aarrække Kasserer for Rønne Afholdsforening. Desuden blev han Bestyrelsesmedlem i Rønne Brugsforening.

1914 fik han Den kongelige Belønningsmedalje og 1942 Fortjenstmedaljen i Sølv.

1924—37 sad Reker i Rønne Byraad, og efter Borgmester Niels Nielsens Tilbagetræden ¹⁸/₂ 1942 blev han Medlem af Amtsraadet som Repræsentant for Socialdemokratiet, men traadte ud ³¹/₅ 1943. 1942 blev han valgt ind i Amtssygehusets Bestyrelse og i Nævningeaarslisteudvalget.

Han blev gift 1ste Gang med Andrea Kirstine Lund (født ¹⁹/₁₂ 1875, død ¹¹/₄ 1907), Datter af Fisker Andreas Peter Lund, Pedersker, og Hustru Ellen Kathrine Rasmussen, 2den Gang med Julie Kirstine Pedersen (født ¹¹/₂ 1881, død ⁶/₁₂ 1929), Datter af Fisker Janus Christian Pedersen, Hasle, og Hustru Laura Marcher.

Amtsraadssekretærer og Amtsbogholdere.

Rasmus Peter Michelsen 1853—57.

Michelsen var født i Rønne den 13. Decbr. 1814 som Søn af Købmand Andreas Friderich Michelsen og Hustru Bodil Kirstine Dam. Han blev Student fra Rønne 1833, juridisk Kandidat 1840 og derefter Amtsfuldmægtig i Rønne. Fra $\frac{1}{1}$ 1853 blev han den først udnævnte Amtsraadssekretær, efter at han i nogle Aar havde redigeret de udgivne Udtog af Amtsraadsforhandlingerne. 1857 blev han Herredsfoged i Bornholms Vestre Herred, fra hvilket Embede han tog sin Afsked 1874. I en Aarrække til 1861 var han Branddirektør for Vestre Herred. Han døde i Rønne den 1. Febr. 1875.

Michelsen var ugift.

Jacob Frederik Erichsen 1866—1901.

Erichsen var født i Rønne den 19. Decbr. 1840 som Søn af Kancelliraad, Prokurator Thomas Erichsen og Hustru Michelle Kathrine Westh. Han tog Realafgangseksamen fra Rønne 1856, blev exam. jur. 1863 og 1866 Amtsbogholder i Rønne. $\frac{28}{2}$ 1868 forenedes Stillingen som Skolefondskasserer og -regnskabsfører med Stillingen som Amtsraadssekretær og Amtsbogholder, og fra $\frac{1}{7}$ ansattes Erichsen i disse forenede Stillinger, efter at der siden Michelsens Afgang i 1857 ikke havde været udnævnt nogen Amtsraadssekretær. Erichsen beklædte disse Stillinger til $\frac{1}{7}$ 1901, da han tog sin Afsked. 1870—76 var han Medlem af Rønne Byraad. Han døde i Rønne den 26. April 1906.

Erichsen var ugift.

Georg Jens Lett 1902—13.

Lett er født den 14. Januar 1879 i Haraldsted som Søn af Lærer Hans Rasmussen og Hustru Emilie Josephine Qvistgaard. Han blev Student fra Roskilde

1896, juridisk Kandidat 1902 og samme Aar Amtsfuldmægtig i Rønne. Samtidig blev han Amtsradssekretær og beklædte denne Stilling til 1913, da han flyttede med Amtmand Baron Bille Brahe til Sorø, hvor han var Amtsfuldmægtig til 1919. Dette Aar blev han valgt ind i Sorø Byraad, men blev samme Aar Statsadvokat i Kolding, 1925 Statsadvokat ved Højesteret og 1933 Højesteretsdommer.

Lett blev 1936 Medlem af Overfredningsnævnet, var 1936—38 Formand for Erhvervsskatteraadet for København, blev 1937 Formand for Jernbaneerstatningskommissionen, 1938 Medlem af Klasselotterinævnet, 1939 Formand for Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, 1940 Formand for Reguleringskommissionen i Henhold til Københavns Byggelov.

Lett er gift med Ulla Kirketerp (født $19/3$ 1881), Datter af Jægermester, Proprietær Morten Emil Kirketerp, Lehnsgaard i Østerlarsker, og Hustru Sophie Margrethe Jespersen.

Aage Seidenfaden 1913—19.

Seidenfaden er født den 8. Marts 1877 i Aarhus som Søn af Civilingeniør Frederik Julius Seidenfaden og Hustru Emmy Margrethe Jacobine Philipsen. Han blev Student fra Schneekloths Skole i København 1895, juridisk Kandidat 1901, Overretssagfører 1903. Samme Aar blev han Herredsfuldmægtig i Varde, 1908 By- og Herredsfuldmægtig i Hasle og 1913 Amtsfuldmægtig i Rønne, hvor han ogsaa blev Amtsradssekretær. Disse Stillinger havde han til 1919, da han blev Politimester i Randers, hvorfra han i 1923 forflyttedes til Tønder og Løgumkloster. 1934 blev han Politimester i Københavns Amts nordre Birk.

Seidenfaden var 1910—19 Formand for Hasle Bank, fra 1910 Medlem af Bestyrelsen for Mødrehjælpen, 1918—19 Formand for Overnævnet i Huslejesager for Bornholm. 1919—26 var han Formand for Foreningen af Politimestre i Danmark, derefter Medlem af Bestyrelsen, Næstformand fra 1933 og atter Formand fra 1940. Fra 1920 er han Medlem af Retsplejeudvalget, desuden Medlem af Danske Statsebedsmænds Samraads Forretningsudvalg, af Hovedbestyrelsen for Danmarks Politihundeforeninger, af Politioniformsudvalgene 1924—25 og 1937—38, af Rigspolitiets Rekruteringskommission af 1938 og af Bestyrelsen for Fængselsvæsenet i København. Endelig Censor ved Statens Politiskole og Medlem af Skolens Tilsynsraad. Han har sammen med Dommer L. Th. Arnskov skrevet Haandbog for Sognefogeder.

Seidenfaden blev gift 1ste Gang med Annelise Harck (født 27/3 1887), Datter af Sagfører, Løjtnant Niels Jochum Hansen Harck, Varde, og Hustru Sophie Hansine de Teilmann, 2den Gang med Udde Kjems, Datter af Apoteker Jacob Kjems, Løgumkloster, og Hustru Jenny Eskildsen.

Harald Gotfred Rosbach 1919—33.

Rosbach er født den 11. Marts 1886 i Odense som Søn af Skomagermester Viggo Bernhard Rosbach og Hustru Karen Larsen. Han blev exam. jur. 1907, Student privat 1909, juridisk Kandidat 1912. Samme Aar blev han Amtsfuldmægtig i Rønne, hvor han 1919 tillige blev Amtsraadssekretær. 6/12 1919 fik han Sagførerbestalling, der er deponeret. 1919—22 var han Formand for Overnævnet i Huslejesager for Bornholms Amt, 1921 blev han Medlem af Tilsynsraadet for Bornholms Spare- og Laanekasse i Rønne, 1926 Regnskabskyndig Konsulent for Skatteraadene paa Bornholm. 1/4 1933 blev han Direktør for Bornholms Spare- og Laanekasse.

Rosbach er gift med Hertha Anine Hansen (født 31/5 1894), Datter af Gaardejer Niels Peter Hansen, Nørregaard i Ibsker, og Hustru Anine Marie Sørensen.

Knud William Quist 1933—36.

Quist er født den 3. August 1901 i Hirtshals som Søn af Købmand Christian Quist og Hustru Marie Johanne Hansen. Han blev Student fra Hjørring 1920, juridisk Kandidat 1926 og samme Aar Fuldmægtig ved Thisted Amt. 1933 blev han Amtsfuldmægtig i Rønne og samtidig Amtsraadssekretær og Skolefondsbogholder. 1/6 1936 blev han Amtsfuldmægtig i Holbæk og samtidig Amtsraadssekretær og Amtsbogholder.

Quist er gift med Karen Andersen, Datter af Proprietær Niels Jørgen Andersen og Hustru Ane Marie Frederiksen.

Erik Andreas Abitz siden 1936.

Abitz er født den 5. Maj 1907 i Bogense som Søn af Overlærer Andreas Abitz og Hustru Margrethe Nielsen. Han blev Student fra Roskilde 1925, juridisk Kandidat 1931 og samme Aar Sagførerfuldmægtig i Nykøbing Falster. 1932 blev han Politifuldmægtig ved Voer og Nim Herreder m. v., 1933 ved

Rønne Politikreds's Kontorafdeling i Neksø og samme Aar i Rønne. Den $\frac{1}{9}$ 1936 blev han Amtsfuld­mægtig i Rønne og samtidig Amtsraadssekretær og Skolefondsbogholder. $\frac{20}{4}$ 1943 blev han udnævnt til Kontorchef ved Bornholms Amt.

Abitz har i »Dansk Vejtidskrift« 1938 og 1941 offentliggjort Afhandlinger om administrative Spørgsmaal vedrørende Vejvæsenet.

Abitz er gift med Lisbeth Schultz (født $\frac{9}{9}$ 1908), Datter af Byfogedfuldmægtig exam. jur. Christian Rudolf Schultz og Hustru Marie Petrea Glasius.

Carl Johannes Hagemann 1901—31.

Hagemann var født den 12. Septbr. 1874 i Neksø som Søn af Skrædermester Niels Jensen Hagemann og Hustru Hansine Elisabeth Sommer. Han tog 1892 Præliminæreksamen i Neksø og blev 1893 Kontorist paa Rønne Byfogedkontor. 1. Maj 1894 blev han Kontorist paa Amtskontoret i Rønne, hvor han 1901 blev Amtsbogholder og Skolefondskasserer, hvilke Stillinger han beklædte, til han 1931 paa Grund af svigtende Helbred tog sin Afsked og flyttede til København, hvor han døde den 2. Maj 1940.

Hagemann var i en Aarrække kommunal Revisor og Lærer ved Rønne Handelsskole. Han gjorde et energisk Arbejde for Rønne Foredragsforening, hvis Formand han var i lang Tid. I »Bornholms Tidende« skrev han gennem mere end 30 Aar mange Artikler om bornholmske, især personalhistoriske Emner, ligesom han i »Bornholmske Samlinger« XV, XVII, XVIII og XX skrev om »Gamle Originaler«. Efter en Rejse til Amerika udgav han »En Amerikarejse«. I en Aarrække var han Formand for A/S »Bornholms Tidende«.

Hagemann var gift med Olga Petrea Eline Jensen (født $\frac{16}{1}$ 1877), Datter af Hjulmager Julius Peter Jensen og Hustru Oliva Rasch.

Otto Valdemar Jessen siden 1931.

Jessen er født den 30. Maj 1889 i Nykøbing paa Falster som Søn af Isenkræmmer Reinhold Jessen og Hustru Frederikke Katharina Lemvigh-Müller. Han blev exam. jur. 1915, Sagførerfuldmægtig i Stege 1917, Assistent ved Frederiksberg Kommune 1919 og Amtsfuld­mægtig i Rønne 1920—38. 1931 blev han tillige Amtsbogholder og Skolefondskasserer.

Jessen er gift med Johanne Marie Exsteen (født $\frac{17}{4}$ 1900), Datter af Konsul, Købmand Hans Christian Exsteen og Hustru Hansine Christine Lund.

Amtsvejnspektører.

Carl Fasting 1840—53.

Fasting var født den 4. Oktbr. 1799 paa Christianssæde paa Lolland som Søn af Godsforvalter, senere Amtsforvalter ved Kronborg Amtstue Jens Martin Fasting og Hustru Charlotte Kristiane Oxenbøll. Han blev Student fra Frederiksborg, tog Forsteksamen 1821, var ved Forstvæsenet i Esrom og Kronborg og blev 1836 Skovrider paa Bornholm, Sandflugtskommisær, Landvæsenkommisær og fra 1840 til $\frac{1}{4}$ 1853 tillige Amtsvejnspektør for Bornholms Amt. Som saadan fuldendte han det af Hans Rømer paabegyndte Landvejsnet i Almindingen ved at føre disse Veje ud til Kystbyerne og forbinde disse med nye Hovedveje. Ved Frederik VII's Besøg 1851 blev han Ridder af Dannebrog, og 1856 fik han Titel af Forstraad. Udsigtspunktet »Forstraadens Bænk« Nordvest for Aaremyre i Almindingen minder om ham. Han døde paa »Rømersdal« den 31. Decbr. 1859.

Fasting var gift med Kathrine Kristine Christensen (født $\frac{4}{10}$ 1801, død $\frac{14}{2}$ 1890), Datter af Sognepræst i Lunde (Odense Amt) Hans Christensen og Hustru Regine Marie Lambech.

Henrik Magnus Lund 1860—61.

Lund var Amtsvejnspektør 1860—61. Se iøvrigt S. 44.

Hans Andreas Rømer 1861—68.

Rømer var Amtsvejnspektør 1861—68. Se iøvrigt S. 42.

Frederik Wilhelm Andersen 1868—1906.

Andersen var født den 6. Oktbr. 1834 i København som Søn af Krigsassessor, Fortifikationskommandør i Kastellet Niels Andersen og Hustru Sofie Larsen.

Han blev Sergent i Hæren, derefter Vejassistent i Køge. ¹/₇ 1868 ansattes han som Amtsvejinspektør paa Bornholm, efter at han havde uddannet sig i Brobygning og Makadamisering. 1879 projekterede han »Havnebakken« i Rønne, var 1892—94 Tilsynsførende ved Udvidelsen af Hasle Havn og 1902 ved Opførelsen af Arresthuset i Rønne. Desuden førte han Tilsyn med Øens Baadehavne og med Kongemindet i Almindingen. Han var Bestyrelsesmedlem og Lærer ved Rønne Skyttekreds. 1899 blev han Justitsraad. Han døde den 15. Febr. 1906.

Andersen var gift med Caroline Augusta Hansen (født ⁹/₁₂ 1842), Datter af Skibsfører Peter Hansen, Præstø, og Hustru Karen Nielsen.

Gregers Michael Jensen 1906—28.

Jensen var født den 12. April 1868 i Skanderborg som Søn af Rebslagermester Albert Jensen. Efter Militærtjenesten kom han ind i Generalstaben som Guide og deltog i flere Aar hver Sommer i Opmaalinger paa Færøerne, blev Vejassistent i Odense Amt og ¹/₆ 1906 Amtsvejinspektør paa Bornholm. 1907—08 var han Tilsynsførende ved Opførelsen af Bornholms Tuberkulosesanatorium og 1910 ved Amtssygehusets Udvidelse, ligeledes ved Bygningen af Allingebanens Stationer. Det største Vejarbejde i hans Embedstid var Anlægget af den vestre Landevej fra Hasle til Allinge.

Jensen kom i Bestyrelsen for den konservative Forening, blev Formand for A/S Bornholms Avis og var 1909—21 Medlem af Rønne Byraad, valgt af Højre. Desuden var han Repræsentant for Østifternes Hypotekforening og i Bestyrelsen for Rønne Haandværker- og Industriforening. Han døde d. 23. Marts 1928.

Jensen var gift med Petra Marie Nielsen (født ²⁴/₁₁ 1872), Datter af Savskærer Mads Nielsen, Helsingør, og Hustru Ane Johansen.

Henry Georg Andreas Andersen 1928—35.

Andersen er født den 14. Decbr. 1896 i Neksø som Søn af Smed Valdemar Andersen og Hustru Marie Hellisen. Han blev uddannet som Snedker, gennemgik Underofficersskolen i Aarhus 1918 og 1921—22, Ingeniørernes Specialklasse 1923—24, blev Officiant ved Ingeniørkorpset 1923 og Vejassistent hos Amtsvejinspektør Gregers Jensen 1925. Efter dennes Død blev han kst. Vejinspektør i 1928 og Amtsvejinspektør 1929. Han begyndte Moderniseringen af Strandvejen paa Østbornholm, men fik sin Afsked i 1935.

Han er gift med Gertrud Kirstine Knudsen (født 22/6 1901), Datter af Fiskehandler Peter Knudsen, Svaneke, og Hustru Anna Gustavsen.

Vilhelm Christopher Milner siden 1936.

C. Milner er født den 24. Septbr. 1895 i Hillerød som Søn af Tømrermester Fritz Johannes Milner og Hustru Vilhelmine Elisabeth Schiødtz. Han blev cand. polyt. 1919 og samme Aar assisterende Ingeniør ved Udvidelsen af Rønne Havn 1919—26. 1926 blev han Havneingeniør i Rønne, 1929 Driftsbestyrer for De bornholmske Jernbaner, 1929—39 Ingeniør ved forskellige bornholmske Havneanlæg. 1936 blev han desuden kst. Amtsvejinspektør, og 1939 fik han fast Udnævnelse som Amtsvejinspektør. Fra 1938 er han Censor i Vandbygningsfagene ved Den polytekniske Lærestalt.

Milner er desuden Medlem af Bestyrelsen for Bornholms Laane- og Diskontobank og for A/S Bornholms Flyveplads og Medlem af en af Landbrugsministeriet nedsat Afvandskommission for Bornholms Amt. 1940 blev Milner R. af Db.

Milner har som Amtsvejinspektør arbejdet paa Ombygningen af Amtets Landeveje til moderne Bildeje, navnlig Strandvejen fra Hammeren til Neksø, som Havneingeniør for Fuldendelsen af Rønne Havns Udvidelse.

Milner er gift med Eli Margrethe Henriksen (født 27/7 1904), Datter af Overdyrlæge Jens Peter Henriksen, da Klemensker, senere Rønne, og Hustru Agnes Larsen.

Amtsrevisorer.

Indtil 1869 var Revisionen af de forskellige Dele af Amtsregnskabet fordelt mellem Amtsraadsmedlemmerne.

Edvard Christian Sonne 1869—76.

Sonne var født den 6. August 1810 i Rønne som Søn af Skibskaptajn Edvard Sonne og Hustru Bertha Kirstine Sonne. Han var Fajancefabrikant i Rønne, en Tid Kæmnerfuldmægtig og Overformynder. Amtsrevisor var han fra 1869 til sin Død. Han døde den 2. Septbr. 1876.

Sonne var gift med Margrethe Munch (født $10/3$ 1812).

Kristian Mortensen 1876—88.

Mortensen var født den 4. Decbr. 1839 i Rønne som Søn af Skrædermester Hans Mortensen og Hustru Cecilie Cathrine Olsen. Han var Kontorist bl. a. paa Rønne Toldkontor, derefter paa Bornholms Amtstue, hvor han blev Kasserer. Senere blev han Vejer og Maaler, Kommissionær og 1880 Skibsmægler i Rønne, senest i Forening med Mægler A. F. O. Pepke, som han 1917 afhændede Firmaet til.

Amtsrevisor var han fra 1876—88. Han døde den 8. Oktbr. 1927.

Han var gift med Jenny Petrea Nikoline Jensen (født $3/12$ 1850, død $18/12$ 1936), Datter af Hattemager, Løjtnant Jens Peter Jensen, Rønne, og Hustru Kristiane Marie Holm.

Henrik Magnus Lund 1889—94.

Lund var Amtsrevisor 1889—94. Se iverigt S. 44.

Fritz Pihl 1895—1925.

Pihl var født den 19. Juni 1868 i Rønne som Søn af Skibsfører Christen Pihl og Hustru Johanne Margrethe Dreier. Han tog Præliminæreksamen fra Rønne Statsskole 1884, var Kontorist paa Bornholms Amtstue og i Neksø 1884—87, blev exam. jur. 1889, samme Aar By- og Herredsfuldægtig i Ebeltoft, 1891 Sagførerfuldmægtig i Rønne og nedsatte sig ^{27/9} 1893 som Sagfører i Rønne. 1924 blev han Formand for Forvaltningen af umyndiges Midler, 1926 Overligningskommissær for Rønne. Desuden var han Revisor for Bornholms Laane- og Sparekasse. Han var Medlem af Rønne Byraad, valgt af Højre, fra ^{13/s} 1913 til ^{15/s} 1917. Amtsrevisor var han 1895—1925. Han døde den 27. Marts 1932.

Pihl var gift med Johanne Marie Pallesen-Mørch (født ^{18/11} 1875), Datter af Fiskeskipper Christian Pallesen-Mørch og Hustru Jørgine Marie Pallesen.

Marcus Peter Hansen 1901—13.

Hansen var den første Amtsrevisor for de sognekommunale Regnskaber 1901—13. Se iøvrigt S. 47.

Janus Peder Hansen Rohmann 1913—33.

Rohmann er født den 31. Marts 1862 paa 38. Selvejergaard, Dyndeby, i Poulsker som Søn af Gaardejer Hans Jørgen Rohmann og Hustru Marthe Kirstine Pedersen. Han blev Gaardejer paa 7. Selvejergaard, Tjørneby, i Poulsker, boede siden paa »Axelhus«. 1898—1915 var han Medlem af Poulsker Sogneraad, var Sogneraadformand og Formand for Bornholms Sogneraadforening. Desuden var han Formand for Værgeraadet, Vurderingsmand til Ejendoms-skyld, Formand for Poulsker Brugsforening og for Poulsker Elektricitetsværk og Regnskabsfører for Mejeriet »Bækkedal«. 1909 blev han Medlem af Bestyrelsen for Det østbornholmske Dampskibsselskab. 1915 blev han Bestyrer for Neksø Pakhusforening, flyttede til Neksø 1920 og var Bestyrer til 1935.

Rohmann var Amtsrevisor for de sognekommunale Regnskaber 1913—33.

Rohmann er gift med Frederikke Anine Jensen (født ^{17/7} 1865), Datter af Gaardejer Mikkil Jensen, Slamre i Bodilsker, og Hustru Karoline Elisabeth Jensen.

Jens Pedersen Kuhre 1925—40.

Kuhre var født den 26. April 1886 paa Lundegaard i Østermarie som Søn

af Sandemand, Gaardejer Peter Jensen Pedersen og Hustru Marie Kathrine Kuhre. Han blev Kontrolassistent, senere Intendant i Hæren, først i Holbæk, fra 1914 ved Bornholms Væbning; 1924 maatte han paa Grund af Sygdom tage sin Afsked. 1925—40 var han Amtsrevisor.

Kuhre kastede sig under sin langvarige Sygdom over Studiet af Bornholmsk og bornholmske Folkeminder, udsendte 1936 en Digtsamling paa Bornholmsk »Bællaminje frå Mågleskâu« og 1938 i Serien »Danmarks Folkeminder« »Bor-rinjholmska Sansåger, bornholmske Folkeæventyr og Dyrefabler,« ligesom han skrev mange Artikler om bornholmske Emner i Dagbladene, i »Jul paa Bornholm«, »Gammelt å Nyt« og i »Bornholmske Samlinger« XXII. Han døde den 20. Maj 1941.

Kuhre var gift med Emmy Jørgensen (født $22/6$ 1885), Datter af Skomagermester Christian Vilhelm Jørgensen, Gerrild ved Grenaa, og Hustru Ane Magdalene Børgesen.

Axel Christian Due 1933—40.

Due var Amtsrevisor for de sognekommunale Regnskaber 1933—40. Se isøvrigt S. 81.

Hans Jørgen Westh siden 1940.

Westh er født den 15. April 1874 paa Lynggaard i Vestermarie som Søn af Gaardejer Hans Pedersen Westh og Hustru Caroline Mathea Munch. Han tog Præliminæreksamen fra Rønne Statskole 1891, blev Kontorist paa Rønne Herredskontor og fra Begyndelsen af 1893 Kontorist paa Amtskontoret i Rønne til 1. Maj 1894, kom derefter paa Skaarup Seminarium og blev efter sin Lærer-eksamen Lærer i Randers. 1901 blev han Lærer ved Rønne Kommuneskole, siden en kort Tid i Helsingør, fra 1921 atter i Rønne, men tog sin Afsked paa Grund af Svagelighed. Blev Amtsrevisor 1940.

Westh er gift med Signe Bruusgaard (født $25/8$ 1880), Datter af Murermester Kristen Bruusgaard, Randers, og Hustru Inger Kathrine Møllerup.

Hans Andreas Marcher siden 1940.

Marcher er født den 14. August 1889 paa Spidsegaard i Poulsker som Søn af Gaardejer Niels Marcher og Hustru Karoline Kristine Jensen. Han lærte Landvæsen og overtog 1916 Spidsegaard. Han var Medlem af Sogneraadet og

Kommunekasserer 1933—40, har desuden været Formand for Poulsker Brugsforening og for Mejeriet »Bækkedal«. Amtsrevisor for de sognekommunale Regnskaber blev han 1940.

Marcher er gift med Sigrid Marie Jensen (født 27/6 1889), Datter af Gaardejer Hans Peter Jensen, Udegaard i Poulsker, og Hustru Oline Jensen.

NAVNELISTE

	Side		Side
Aakerlund, Fr., Bagermester	88	Hasselriis, L. G. V., Adjunkt	31
Abitz, E., Amtsraadssekretær	94	Haure-Petersen, N. C. A., Sagfører	60
Andersen, Aage B., Sygekassekasserer ..	90	Henriksen, Jens, Avlsbruger	69
— F. W., Amtsvejinpektør	96	Hjorth, A. L., Førstelærer	41
— H. G. A., Amtsvejinpektør	97	— H. A., Fabrikant	75
— Vilh., Avlsbruger	70	Holm, Emil, Brændehandler	78
Bille Brahe, A., Amtmand	22	— Hans, Proprietær	28
Birch, Ludvig, Gaardejer	54	— N. H., Proprietær	39
Bjerre, S. Th., Gaardejer	38	Holten, P., Amtmand	21
Bjærnsen, C. V., Byfoged	38	Ipsen, M. C., Gaardejer	48
Blem, Axel, Avlsbruger	84	— M. P., Gaardejer, Kæmner	60
— M. P., Folketingsmand	55	Jensen, Anthon, Avlsbruger	58
Bohn, Emil, Branddirektør	51	— Gregers, Amtsvejinpektør	97
Brandt, H. A., Konsulent	84	— H. C., Avlsbruger	90
Dam, M. P., Bagermester	73	— J. C. S., Gaardejer, Løjtnant	51
Davitzen, M. A., Gaardejer	45	— M. P., Landstingsmand	43
— W. M., Gaardejer, Kaptajn	44	— N. L. C., Amtsforvalter	40
Due, Axel, Gaardejer	81	Jespersen, A. M., Gaardejer	53
— A. E., Gaardejer	50	— C. E., Gaardejer, exam. jur.	31
Ellebye, A. P., Konsul	48	— H. C., Redaktør	72
— J. P., Gaardejer	34	— J. A., Gaardejer	35
Engel, E. O., Bankdirektør	65	— J. N., Proprietær	31
Erichsen, J. F., Amtsraadssekretær	92	— O. P. H., Proprietær	52
Fasting, C., Amtsvejinpektør	95	Jessen, O. V., Skolefondskasserer	95
Glistrup, J. C., Skatteraadsformand	80	Kaas, A. C., Gaardejer	85
Groothoff, A. V. H., Amtmand	21	Kjøller, A. J., Gaardejer	62
Hagemann, C. J., Skolefondskasserer ..	95	Klausen, J., Borgmester	78
Hansen, Anthon, Avlsbruger	63	Kofoed, Axel, Folketingsmand	82
— Georg, Avlsbruger	71	— C. G., Rektor	49
— Hans P., Gaardejer, Østerlarsker .	53	— H. E. S., Gaardejer	34
— H. P., Gaardejer, Bodilsker	42	— N. A., Gaardejer	53
— Janus, Gaardejer	80	— O. C. H.-G., Amtmand	24
— Jochum, Gaardejer	28	Kofoed, Absalon, Gaardejer	45
— Johannes, Borgmester	85	— Alfr., Borgmester	86
— Marcus P., Gaardejer, Amtsrevisor	47	— J. F., Avlsbruger	75
— M. V., Handelskoleforstander ..	79	— J. P., Sognepræst	33
— P. V. E., Fysikus	59	— K. H., Finansminister	68
Harild, H. B., Borgmester	55	— Michael, Gaardejer	46

	Side		Side
Kofoed, P. V. J., Proprietær	37	Petersen, K. A., Journalist	73
Krabbe, L. V. H., Amtmand	17	Pihl, F., Amtsrevisor	100
Kuhre, J. P., Amtsrevisor	100	Poulsen, Chr., Fiskehandler	74
Kure, Andr., Snedkermester	86	— Johs., Avlsbruger	89
— A. K., Møllejer	86	Quist, K. W., Amtsraadssekretær	94
Landschoff, M. J., Gaardejer	47	Raach, H. P., Proprietær, Kaptajn	29
Larsen, C. F., Borgmester	80	Rasmussen, J., Regnskabsfører	78
— J., Gaardejer, Kaptajn	37	Reker, H. P., Overbetjent	90
— J. E., Landstingsmand	87	Rohmann, J., Amtsrevisor	100
— P., Postekspediter, exam. jur. ...	36	Rosbach, H. G., Amtsraadssekretær	94
Lett, G. J., Amtsraadssekretær	92	Rübner-Wissing, Th., Konsul	54
Lind, A., Gaardejer	81	Rømer, H. A., Gaardejer, Amtsvejsinspekt.	42
Lohmann, H. C., Bankdirektør	35	Schou, H. A., Gaardejer	34
Lund, H. M., Amtsvejsinspekt., Amtsrevisor	44	— R. M., Gaardejer	65
— L. C. P., Konsul	65	Seidenfaden, Aage, Amtsraadssekretær .	93
Mægaard, H. V., Rigsdagsmand	61	Siersted, H. C., Førstelærer	41
Marcher, H. A., Amtsrevisor	101	Smidt, M., Konsul	49
Marckmann, O. V. A., Borgmester	33	Sommer, N. N., Gaardejer, exam. jur. ...	30
Michelsen, C., Avlsbruger	77	Sonne, E. C., Amtsrevisor	99
— R. P., Amtsraadssekretær	92	— O. E., Landstingsmand	32
Milner, C., Amtsvejsinspektør	98	Steenberg, F. L., Provst	27
Mortensen, K., Amtsrevisor	99	Stender, A. S., Gaardejer, cand. jur. ...	27
— M., Avlsbruger	64	— M. L., Proprietær	63
Munch, J. A., Gaardejer, Kaptajn	40	von Stemann, P. C., Amtmand	26
— R. C., Gaardejer, Landmaaler ...	37	Svendsen, H. C., Sogneraadsformand ...	88
— Herman, Konsul	45	Thinggaard, Th., Gaardejer	89
Møller, Chr., Mægler	83	Thomsen, S., Borgmester	72
Nielsen, J. P., Avlsbruger (Grønvang) ..	76	Thorsen, C. A., Gaardejer	50
— Niels, Borgmester	66	— N. P., Proprietær	43
Nissen Petersen, N., Borgmester	82	Valløe, K., Amtmand	23
Nørregaard, M. P., Gaardejer	70	Vedel, E., Amtmand	19
Olsen, L. P., Gaardejer	58	Wegener, J. H., Amtmand	18
— N. C., Sagfører	51	Westh, H. J., Amtsrevisor	101
Pederson, Alfr., Borgmester	87	— Thor, Gaardejer	61
— Hans, Gaardejer (Staalegaard) ..	61	Wichmann, J., Sejlmager	36
— H. P., Avlsbruger (Møllehuset) ..	77	— T. R., Bagermester, Kaptajn	32
Petersen, Carl, Sagf. se Haure-Petersen		With, C. N. Provst	30
— J. Findanus, Folketingsmand	38	Øllgaard, B., Amtmand	25

RETTELSER

Side 58 L. 13 f. o. rettes Bronzerelief til Relief.

Side 84. Axel Blem var Amtsrådsmedl. til ^{81/5} 1943.

Side 78. J. Klausen traadte ud af Amtsraadet ^{81/5} 1943.

Side 90. Aage B. Andersen traadte ud af Amtsraadet
^{81/5} 1943.